

**Organisme Autònom Local
Museus i Arxiu Històric de Sabadell**

Memòria de l'any 2014

Presentació.....	5
Grau d'assoliment d'objectius	16
Arxiu Històric de Sabadell	16
Museu d'Història.....	16
Museu d'Art.....	16
Arxiu Històric de Sabadell.....	18
Fons.....	18
1. Objectiu	18
2. Actuacions	18
Difusió	28
1. Objectius	28
2. Actuacions	28
Museu d'Història de Sabadell.....	48
Fons.....	48
1.Objectius	48
2. Actuacions	48
Recerca	54
1. Objectius	54
2. Actuacions	54
Difusió	60
1. Objectius	60
2. Actuacions.....	61
Museu d'Art de Sabadell.....	18
Fons.....	100
1. Objectius	100
2. Actuacions	101
Recerca	120
1. Objectius	120
2. Actuacions	121
Difusió	124
1.Objectius	124
2.Actuacions	125

PRESENTACIÓ

L'Organisme Autònom ha desenvolupat durant l'any totes aquelles tasques que li són pròpies i que responen a la seva missió, explicitades al programa d'actuació aprovat per a l'any 2014 en els àmbits de fons, recerca i difusió, per la preservació, difusió i acreixement del nostre patrimoni artístic, de les nostres col·leccions i de la nostra història.

La conjuntura de crisi econòmica actual ens ha obligat a replantejar-nos les prioritats en els treballs, així com el processos per a portar-los a terme.

Hem seguit intentant que el nostre patrimoni sigui un bé comú per a totes les persones, actuals i futures i que el Museu d'Art; Museu d'Història i Arxiu Històric siguin oberts a tothom, uns espais més de coneixement i de gaudiment cultural.

Govern i direcció

Òrgans de govern

Per a l'any 2014

▪ President

Sr. Quim Carné i Jordana, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

▪ Vice-president

Sr. Lluís Monge Presència, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

Vocals:

1. En representació dels grups municipals:

1.1 Grup Municipal Socialista

Sra. Marta Farrés Falgueras, Tinenta d'Alcalde i suplent el Sr. Josep Ayuso Raya, regidor de l'Ajuntament de Sabadell

1.2 Grup Municipal de Convergència i Unió

Sr. Carles Rossinyol Vidal, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Rosa Roig Vidal

1.3 Grup Municipal del Partido Popular

Sra. Maria Consuelo Santos Neyra, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Esteban Gesa Para

1.4 Grup Municipal d'Entesa per Sabadell (ES-CAV)

Sra. Virgínia Domínguez Álvarez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplents el Sr. Juli Moltó Sierra, i el Sr. Maties Serracant Camps, des de la reunió del 22 de juliol

1.5 Grup Municipal d'Iniciativa per Catalunya Verds

Sra. Carme Garcia Suárez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i el Sr. Aureli Calvo Sorribas des de la reunió del 22 de juliol; i suplent el Sr. Carles Marlés Tortosa

1.6 Grup Municipal d'Esquerra Unida i Alternativa (EuiA)

Sr. Juan Miguel Mena Arca, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Maria Sol Martínez Torres

Representants d'institucions i/o entitats publiques o privades

1.7 Acadèmia de Belles Arts

Sr. Ricard Calvo Duran i suplent la Sra. Montserrat Senserrich Comajuncosa

1.8 UNNIM- BBVA

Sr. Salvador Fité Borguñó i suplent el Sr. Joan Carles Sunyer

1.9 Col·legi Notarial de Catalunya

Sr. Joan Bosch Boada i suplent la Sra. Marta Navarro Redondo

1.10 Delegació del Vallès del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya

Sr. Mª Assumpta Mas Llobet; i suplents el Sr. Joan Vega Castellví i el Sr. Esteve Font Renom des de la reunió del 22 d'octubre

1.11 Fundació Bosch i Cardellach

Sr. Ramon Ten Carné i suplent la Sra. Àngels Casanovas Romeu, suplent

1.12 Fundació La Mirada

Sr. Miquel Bach Nuñez i suplent el Sr. Joaquim Góngora García, suplent

1.13 Gremi de Fabricants de Sabadell

Sr. Joan Gorina Vanrell i suplent la Sra. Elena Díaz Pérez

1.14 Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Sr. Enric Cobo Barri

1.15 Unió Excursionista de Sabadell

Sr. Josep Maria Massagué Torner

2. A títol individual

Sr. Simón Saura Conesa
Sr. Oriol Civil Desveus

▪ Gerent:

Sra. Maria Vilasó Fariña, gerent de l'Organisme Autònom i Cap del Servei del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell

- Director/a:
Sr. Joan Comasòlivas Font, director de l'Arxiu Històric de Sabadell i del Museu d'Història de Sabadell

Sra. Engràcia Torrella Suñé, directora del Museu d'Art
- Secretaria delegada: Sr. Josep Manel Colell Voltas
- Intervenció: Sr. Joan Romagosa Rebulà

Els estatuts de l'organisme autònom estableixen que el Consell es reunirà dues vegades a l'any amb caràcter ordinari, i amb caràcter extraordinari sempre que el president ho consideri necessari, a iniciativa pròpia o a sol·licitud de la quarta part dels membres. Durant l'any 2014 el Consell Rector s'ha reunit en tres ocasions: el 17 de febrer; el 22 de juliol i el 22 d'octubre.

Personal

La plantilla de l'OAMA a 31 de desembre de 2014, està formada per 25 places. D'aquestes, 21 places estan ocupades per personal amb contracte laboral fix; 2 places amb personal laboral temporal, i 2 places de personal eventual que estan vacants.

L'estructura per grups és la següent:

1. Personal laboral de caràcter permanent o fix:
 - Grup A1: 13 places de tècnic/a superior.
 - Grup A2: 2 places de tècnic/a mitjà/na.
 - Grup C2: 4 places de tècnic/a auxiliar i auxiliar d'arxiu.
 - Grup AP: 3 places de subaltern/a.
2. Personal laboral de caràcter temporal:
 - Grup AP: 1 plaça de subaltern/a.
3. Personal eventual:
 - Grup A1: 1 gerent/a i 1 coordinador/a.

L'any 2014, de conformitat amb l'article 18 dels Estatuts de l'Organisme autònom, les funcions de gerent les ha exercit la cap de servei de cultura, atès que és la persona que ostenta la màxima responsabilitat tècnica del Servei d'adscripció de l'Organisme autònom.

Formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques

Museu d'Història

Laura Jiménez Martínez, alumna del Departament d'Art i de Musicologia de la UAB va realitzar les pràctiques al MHS de l'assignatura *Pràctiques de Museologia*. Va fer un total de 135 hores entre el 7 de març i el 25 de juliol. Les seves tasques s'han centrat en la participació en feines relacionades, principalment, amb la preparació, documentació i muntatge de diferents projectes d'exposicions, així com també en la preparació i realització de diferents materials i recursos de les activitats didàctiques del MHS.

Javier Montilla Moreno, alumne del Grau d'Arqueologia de la UAB va realitzar les pràctiques al MHS de l'assignatura *Pràctiques d'arqueologia i museologia*. Va realitzar un total de 85 hores.

Laura Sensarich Viaplana, alumna del Grau d'Arqueologia de la UAB va realitzar les pràctiques al MHS de l'assignatura *Pràctiques d'arqueologia i museologia*. Va realitzar un total de 85 hores.

Formació, participació i docència

Formació

Jornada informativa i formativa de l'aplicatiu de Cultura.

Lloc i dates: Casal Pere Quart i Arxiu Històric de Sabadell, 31 de gener i 21 de febrer, 4h lectives.

Assistents: Laura Pascual, Isabel Argany, Aurora Garcia i Genís Ribé.

Seminari: *L'impacte de les normatives europees CEN (embalatge i transport) i la sostenibilitat sobre conservació preventiva als documents de préstec*

Lloc i dates: Museu Nacional d'Art de Catalunya, 8 de febrer

Assistent: Roser Enrich

Curs: Mailchimp, butlletins electrònics.

Lloc i dates: Torre Jussana. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 18-20-26 de febrer de 2014.

Assistents: David González

XVII Jornades de Museus i Educació. Cap a una museologia comunicativa, interactiva i participativa. El paper dels tècnics d'educació en la concepció d'exposicions

Lloc i dates: 27 i 28 de febrer del 2014 al Museu Marítim de Barcelona

Assistents: Isabel Argany

Taller de Formularis de Word

Organitza: Ajuntament de Sabadell

Dates: 5 i 7 de març

Assistent: Montse Mallol

Curs: Excel bàsic

Lloc i dates: Aula de l'Escola, c. del Sol, 167, dies 10, 12, 19 i 24 de març

Assistent: Roser Enrich

Curs: *Eines per al treball cultural en xarxa.*

Organització: Centre d'estudis i recursos culturals de la Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Pati Manning. Diputació de Barcelona, 6-13-20 de març de 2014.

Assistents: David González, Engràcia Torrella

Curs de Museumplus. Nivell administrador

Lloc i Dates: Escola Industrial. Diputació de Barcelona, els dies 7 i 8 d'abril, 10h lectives

Assistent: Roser Enrich

Curs: Word avançat

Lloc i dates: Aula de l'Escola, c. del Sol, 167, 28 i 30 d'abril i 5, 7, 17, 19 i 28 de maig, 14h lectives.

Assistent: Laura Pascual

Curs: Formació per a la posta en marxa de la factura electrònica i gestió telemàtica de la despesa de l'Ajuntament de Sabadell i dels Organismes Autònoms. Usuaris de centres gestors.

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i data: Casal Pere Quart, juny (diverses dates), 2h lectives
Assistents: Genís Ribé, Roser Enrich, Isabel Argany, Joan Comasòlivas, Josefina Molinero, Isabel Pardo, Olga Tapias, Jordi Torruella, David Gonzalez, Montse Mañosa, Meritxell Casadesús, Engràcia Torrella, Laura Feixa i Lucía Alcántara

Curs: Word bàsic en línia (curs pilot).
Dates: juny i juliol, 20h lectives.
Assistent: Laura Pascual

Taller de Macros
Organitza: Ajuntament de Sabadell
Dates: 2 i 4 de juny
Assistent: Montse Mallol

Dinamitzem les dinàmiques, sota la direcció de Salvador Viciano, de l'empresa Rizoma.

Lloc i dates: BVB, Organitza: Programa Ciutat i Escola de l'Ajuntament de Sabadell Sabadell 11 i 25 de juny i 9 de juliol de 2014, 6h lectives.
Assistents: Isabel Argany i Laura Pascual

Curs: *El Vallès abans, durant i després de la Guerra de Successió*
Sessió inaugural: "La Guerra de Successió i el model d'estat unitarista espanyol. Visions interpretatives", a càrrec d'Antoni Simón, catedràtic d'Història Moderna UAB.
Organització: Fundació Bosch i Cardellach / Universitat Autònoma de Barcelona / Centres d'Estudis del Vallès.
Lloc i data: Sala d'actes del Rectorat UAB, 8 d'octubre.
Assistents: Joan Comasòlivas i Genís Ribé.

Curs: Outlook
Lloc i dates: c, c. del Sol, 167, 13, 15, 20 i 22 d'octubre, 8h lectives.
Assistents: Laura Pascual i Roser Enrich

Collaboratorium. Connnectar museu i escola
Lloc i dates: 23 i 24 d'octubre de 2014 al Museu Blau de Barcelona
Assistents: Isabel Argany

Curs *Gestió de drets d'explotació dels fons museístics*
Lloc i dates: 3, 10 i 17 de novembre de 2014 a Barcelona
Assistents: Laura Feixa, Meritxell Casadesús

Curs: Gimp
Lloc i dates: BVB, 4, 6, 11, 13 i 18 de novembre, 10h lectives.
Assistent: Laura Pascual

XXVII Jornada de la Xarxa de Museus Locals, "El patrimoni cultural local des del museu: els reptes d'una gestió integral"

Lloc i data: Museu Torre Balldovina, Santa Coloma de Gramanet, 12 de novembre.
Organització: Diputació de Barcelona
Assistents: Joan Comasòlivas i Genís Ribé

Curs: Educació per a la salut de la veu
Lloc i dates: Conservatori, 12 de desembre de 2014, 4h lectives
Assistent: Laura Pascual, Montse Mallol

Curs: 8è Laboratori d'Arxius Municipals (LAM) *Els fons privats als arxius municipals*.
Organització: Subdirecció General d'Arxius i Museus de la Generalitat de Catalunya
Lloc i data: Barcelona, 10 d'abril de 2014
Assistents: Olga Tàpias Sánchez

Curs: XI Jornada d'Estudi i Debat. *El sector arxivístic català: la crua realitat*
Organització: Associació d'Arxivers de Catalunya.
Lloc i data: Barcelona. 28 de maig de 2014
Assistents: Olga Tàpias Sánchez

Curs: [10/2014] *Les noves lleis de transparència. El dret d'accés a la informació i la LOPD*
Organització: Associació d'Arxivers de Catalunya.
Lloc i data: Barcelona, 11 de desembre de 2014
Assistents: Olga Tàpias Sánchez i Montse Mañosa Rifé

Jornada de formació avançada de catalogació al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)
Organitza: CSUC
Lloc i data: Barcelona, 11 de març de 2014
Assistent: Josefina Molinero

Jornada: III Jornada sobre Biblioteques Patrimonials, sota el lema "Re-informació: patrimoni d'anada i tornada"
Organitza: Ateneu Barcelonès
Lloc i data: Barcelona, 20 de novembre de 2014
Assistent: Josefina Molinero

Taller *Les xarxes socials. Apropar museus i públic*
Organitza Associació de Museòlegs de Catalunya
Data: 22 de febrer de 2014
Assistent Genís Ribé

Curs. Power Point
Organitza Ajuntament de Sabadell
Data : 01 d'abril de 2014
Assistent: Isabel Argany

Atenció a la ciutadania: L'abordatge dels rumors per afavorir la convivència.
Organitza Ajuntament de Sabadell
Data: 20 de maig de 2014
Assistent: Laura Fernández

Taller *Les xarxes socials. Apropar museus i públic II*
Organitza Associació de Museòlegs de Catalunya
Data: 25 d'octubre de 2014
Assistent Genís Ribé

Curs. OPTIMOT
Organitza Ajuntament de Sabadell
Data : 19 de novembre de 2014
Assistent: Roser Enrich

Jornades *Pellofes I ploms eclesiàstics. Un patrimoni numismàtic per descobrir*
Organitza Ajuntament de Sabadell
Data : 26 i 27 de novembre de 2014
Assistent: Roser Enrich

Curs: *Recursos lingüístics a la xarxa*
Organització: Centre de Normalització lingüística
Lloc i dates: Biblioteca Vapor Badia, Sabadell, 19 de novembre (2'5h)
Assistent: Engràcia Torrella suñé

Curs: *1a Jornada de Turisme Accessible*
Organització: Agència Catalana de Turisme
Lloc i dates: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2 de desembre
Assistent: Meritxell Casadesús Insa

Taller de l'escola de l'esquena
Organitza Ajuntament de Sabadell
Data: 11 i 18 de desembre
Assistents: Laura Fernández i Montse Mañosa

Participació i docència

Arxiu Històric

Visita a l'Arxiu General de la Diputació de Barcelona.
Lloc i dates: Barcelona, 19 de juny del 2014
Assistents: David González, Isabel Pardo

Visita a l'Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau, 9 de juliol de 2014
Assistent: Josefina Molinero

Visita al *Archivo Intermedio Militar Pirenaico* a la Caserna del Bruc, 16 de setembre de 2014.
Assistent: Montse Mañosa Rifé

Col·laboracions institucionals

Joan Comasòlivas participa del Butlletí de la Agrupación Andaluza San Sebastián de los Ballesteros mitjançant un escrit sobre el nomenclator sabadellenc.

Joan Comasòlivas i Font i Genís Ribé i Monge assisteixen a les reunions de la Secció d'Història i d'Arqueologia de la Fundació Bosch i Cardellach.

Recursos materials, equipaments i infraestructura

A la Casa Ponsà (AHS), a la Casa Casanovas (MHS) i a la Casa Turull (MAS) s'han realitzat diferents actuacions encaminades al manteniment i millora dels tres equipaments, inclosos els edificis de magatzem (c. Cellers i c. Agricultura). Així mateix, s'ha vetllat pel manteniment dels espais patrimonials, com ara el Vapor Buxeda Vell, la Torre de l'Aigua, el Campanar de Sant Fèlix, el Santuari de la Salut, la Casa Duran del Pedregar, Arsenal i Polvorí de l'Aeroport, Pou del Glaç de Sant Oleguer, Coves de Sant Oleguer, Sant Vicenç de Jonqueres, Sant Nicolau, Sant Pau de Riusec, Sant Iscle i Santa Victòria, Safareigs de la Font Nova. Aquestes

operacions han estat assumides pressupostàriament pel propi organisme autònom, així com pels departaments de Cultura i Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell.

Destaquem les següents actuacions:

- Al vapor Buxeda Vell s'han reparat unes filtracions d'aigua dels baixants de la façana oest.
- A les Coves de Sant Oleguer s'ha informat sobre els desperfectes motivats per les llevantades i tempestes dels mesos d'octubre i novembre, així com també l'estat de degradació d'alguns dels elements de senyalització. Es treballa per fer les actuacions pertinents amb el Servei d'Obres i Equipaments del Departament d'Urbanisme.
- S'ha fet el seguiment i la inspecció ordinària de l'estat de senyalització de les xemeneies que disposen de tòtem o placa identificatius. El mes de maig es va resoldre una incidència a la placa de la xemeneia de ca l'Estruch, plaça de Lluís Casassas, que havia estat arrencada del seu lloc. Va ser reparada i reposada.
- Pel que fa a l'Arsenal i polvorí de l'aeroport de Sabadell es treballa, conjuntament amb Servei d'Obres i Equipaments del Departament d'Urbanisme, per fer una proposta d'intervenció per evitar l'entrada d'aigües pluvials a l'interior d'aquest element des de la finca del Club de Tir. El mes de setembre es fa una visita tècnica amb la gerència de l'OAMA i la responsable del Servei municipal d'obres per valorar-ho. Aquesta proposta s'eleva a la direcció de l'aeroport (AENA).
- Es reparen diversos punts amb goteres del magatzem del carrer d'Agricultura. Desembre.
- Al Museu d'Art de Sabadell s'han realitzat diferents actuacions encaminades al manteniment de l'equipament, tot destacant la compra de 30 focus per il·luminar les sales d'exposicions temporals.

Recursos econòmics i liquidació del pressupost

El 22 d'octubre de 2013 el Consell Rector de l'Organisme autònom va aprovar la proposta de pressupost de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell per a l'exercici 2013, per un import total de 1.162.230,00 euros; el programa d'actuació i la proposta de plantilla i relació de llocs de treball de l'organisme.

El 22 de febrer de 2015, el Consell Rector de l'Organisme Autònom va aprovar la proposta de liquidació del pressupost corresponent a l'exercici 2014, el resum de la qual és el següent:

DRETS PENDENTS DE COBRAMENT. EXERCICI CORRENT	135.646,71
DRETS PENDENTS DE COBRAMENT. EXERCICIS TANCATS	11.024,50
OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT. EXERCICI CORRENT	58.822,68
OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT. EXERCICIS TANCATS	0,00
RESULTAT PRESSUPOSTARI	9.948,60
RESULTAT PRESSUPOSTARI AJUSTAT	28.991,48
ROMANENTS DE CRÈDIT	67.293,25
ROMANENT DE TRESORERIA TOTAL	135.103,11
ROMANENT DE TRESORERIA PER DESPESES GENERALS	135.103,11

GRAU D'ASSOLIMENT D'OBJECTIUS

Arxiu Històric de Sabadell

De la mateixa manera, els objectius plantejats al pla de treball de l'Arxiu Històric de Sabadell s'han acomplert absolutament. S'han ingressat diversos fons privats fruit de donacions, s'ha processat documentació d'interès significatiu i s'han rebut totes les transferències que l'AHS podia assumir des del punt de vista tècnic o de l'espai. El mateix podem dir respecte els expedients de destrucció de documents, que són un instrument molt important per a la gestió de l'espai de dipòsits. El nombre i la qualitat dels instruments de descripció de l'AHS, vistos de manera acumulada, permeten oferir un servei d'atenció al públic amb una diversitat de fons processats veritablement encomiable. Fruit d'aquest treball i del servei de sala, el nombre d'usuaris ha pujat lleugerament (0,7%) , mentre que les consultes han baixat un 8,6%. El decreixement més acusat s'ha produït en el que anomenem les Consultes històriques diverses, que han baixat un 30%. No obstant, els treballs d'investigació s'han mantingut força en nombre, diversitat i qualitat.

Museu d'Història

Els objectius per a l'any 2014 s'han acomplert en la seva totalitat, d'acord amb les previsions del programa d'actuació. Això comprèn tots els aspectes relacionats amb el manteniment i l'acreciment de la col·lecció, la seva conservació i documentació i els programes de recerca i difusió. També mereix un punt a destacar la coordinació en els aspectes de gestió del patrimoni i l'arqueologia al territori amb l'Oficina del patrimoni, que s'ha desenvolupat d'una manera molt satisfactòria.

Pel que fa al públic total del museu, l'any 2014 aquest ha incrementat un 16% respecte 2013. Aquest creixement és conseqüència del creixement del públic individual (14 %) i en major mesura del públic que ve en grup (20%).

Al llarg del 2014, la direcció del MHS participa en diverses reunions sobre el Museu tèxtil amb els responsables polítics i tècnics de l'Ajuntament.

El mes de juliol es constitueix una comissió tècnica encarregada de revisar i donar forma al projecte presentat l'any anterior per la FBC. En formen part: Daniel Criach, Cap d'àrea de serveis a les Persones, Maria Vilasó gerent de l'OAMA, Joan Comasòlivas, director del MHS i de l'AHS, els tècnics del MHS Isabel Argany, Roser Enrich i Genís Ribé; i per la FBC, Àngels Casanovas i Maria Marín.

A partir del setembre i fins a final d'any, es defineix el sumari del document, i es comencen a redactar continguts. També s'estableixen els mecanismes per facilitar l'intercanvi d'informació i el seguiment dels redactats.

Museu d'Art

El MAS ha desenvolupat les tasques que li són pròpies i que formen part de la seva definició i missió, i que es detallen al programa d'actuació aprovat per al consell de l'Organisme Autònom Museus i Arxiu Històric, en cadascun dels seus programes de fons, de recerca i de difusió.

El museu ha seguit treballant per esdevenir un **centre dinàmic i viu**, capaç de despertar l'interès del públic per la seva pròpia identitat, així com per a la creació de

consciència patrimonial; l'objecte artístic permet una anàlisi social i històrica de l'evolució de la ciutat, al mateix temps que és capaç de comunicar i crear significacions d'abast universal. Al mateix temps ha de generar i impulsar l'activitat de reflexió estètica, on tant els artistes com el públic hi trobin un punt de gaudiment i estudi.

Per a l'any 2014 els recursos econòmics previstos han estat els mateixos que durant l'any 2013, per la qual cosa, en aquest marc de crisi i de possibilitats de treball limitades, hem seguit el model d'actuació dels darrers anys, prioritzant els esforços en mantenir una dinàmica i diversa programació d'exposicions, petites mostres i activitats durant tot l'any, d'acord amb aquests objectius:

- És indispensable la **vinculació amb l'art actual de la nostra ciutat** des del mateix moment de la seva concepció i que abracci el trajecte sencer de la creació, col·laborant amb els artistes, produint i divulgant la seva obra més recent.
- S'han promogut i coordinat els treballs en **col·laboració amb d'altres entitats locals o nacionals**.
- S'han promogut les **col·laboracions amb d'altres departaments de l'Ajuntament** per a millorar la rendibilitat cultural al nostre territori de les activitats produïdes des del museu per així poder ampliar la seva temàtica i el seu abast..
- S'ha facilitat **el treball i la comunicació** al màxim de **tipologies de públic**, atenent les diferents edats, i sobretot potenciant la rendibilitat pedagògica, i les afinitats culturals o les ubicacions geogràfiques.
- Cal destacar la **recerca de la creació artística i del treball intern** com a línies generadores de tota la dinàmica del museu; promovent temes i línies d'investigació que són la base per a generar exposicions i qualsevol altra tipus d'activitats.

ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

Fons

1. Objectiu

L'objectiu general d'aquest programa és el treball en el coneixement dels fons dipositats a l'AHS i, per tant, totes les mesures de conservació, restauració, substitució de suport i generació d'instruments de descripció encaminades a fer-los accessibles als usuaris de l'AHS.

2. Actuacions

2.1 Ingrés de documentació

Donacions i adquisicions

- **Fons Privats. Destaquen:**
 - Quaderns d'exercicis escolars (1936-1947) i documentació familiar. Donació de Montserrat Llorens i Llonch (21.01.14).
 - Fons de les Agrupacions Professionals Narcís Giralt (1954-). Donació de l'entitat (19.02.14).
 - Correspondència de la família Gadea (1887-1893). Donació d'Àngela Gadea i Soteres (26.02.14).
 - Cooperativa Popular de Pintors i Empaperadors. Comptabilitat, 1936-1938. Donació de Jaume Valls i Vila (30.05.14).
 - Documentació procedent del fons històric de l'empresa FECSA. Clients institucionals vallesans, ca. 1910-1970. Donació de Tomàs Espanyó i Solà (04.06.14).
 - Fons personal de Feliu Moix i Blanch. Donació de Joaquina Moix i família (12.06.14).
 - Documentació de la gestoria Oficina Administrativa Miralles, 1927-1949. Donació de Miralles Assessors (20.10.14).

Estadística total d'ingressos

- **Arxiu Administratiu**

Ingressos de 14 transferències: documentació municipal

TOTALS

UI: 276	Vols: -	Fotos: -	FD: -	Plànols: -	CD: 1
27,60 m.					

Núm.	Sèrie documental	UI	Metres lineals
1	Serveis socials. Exps. de vacances per a la gent Gran, 2002-2010	46 UI	4,60
2	Planificació estratègica i urbanística. Contractació de consultoria, assistència tècnica o serveis, 1989-1993	3 UI	0,30
3	Secretaria General. Llibres d'actes del Ple, 2003-2009	14 UI	1,40
4	Secretaria General. Exps. de convocatòria de sessió del Ple, 2004-2009	13 UI	1,30
5	Llicències Urbanístiques. Activitats classificades, 2003.	89 UI	8,90
6	Síndic de Greuges. Exps. de queixes i reclamacions, 2006-2009	22 UI	2,20
7	Secretaria General. Llibres d'actes de la Junta de Govern Local, 2006-2010	26 UI	2,60
8	Llicències Urbanístiques. Establiments comercials (activ. Innoqües), 2003	10,5 UI	1,05
9	Serveis Socials. Informes d'arrelament social, 2005-2008; 2013	14 UI	1,40
10	Serveis Socials. Proposta d'informes d'integració social (renovació de residència temporal), 2013	1 UI	0,10
11	Padró d'Habitants i Activitats. Comunicacions amb l'INE, 2014	1 CD	-
12	Secretaria General. Exps. de convocatòria de les sessions de la Junta de Govern Local, 2006-2010	28 UI	2,80
13	Servei de Sostenibilitat i Gestió d'Ecosistemes. Tarifes, 1985-2009	8 UI	0,80
14	Serveis de Sostenibilitat i Gestió d'Ecosistemes. Contractació de consultoria, assistència tècnica o serveis, 2005; 2008	1,50 UI	0,15

Ingressos de 60 transferències: documentació del fons del Consorci del Parc Central del Vallès

TOTALS

UI: 183,54	Vols: -	Fotos: -	FD: -	Plànols: -	CD: -
18,345 m.					

Núm.	Sèrie documental	UI	Metres lineals
1	Compte general, 1996-2011	4 UI	0,40
2	Modificació de crèdit, 1996-2012	6,50 UI	0,65
3	Llibres de caixa, 1999-2000	0,30 UI	0,030
4	Diligències d'embargament, 2011-2012	0,19 UI	0,019
5	Manaments d'ingrés, 2000-2012	15,33 UI	1,533
6	Liquidació de taxes, 2003-2011	3 UI	0,30
7	Relació de liquidacions, 2007-2011	0,43 UI	0,043
8	Relació d'ingressos del dia, 1996-2012	0,49 UI	0,049
9	Aportacions econòmiques, 1996	0,08 UI	0,008
10	Manaments de pagament, 2000-2012	86,66 UI	8,666
11	Relació de pagaments de dia, 1996-2012	0,49 UI	0,049
12	Comptabilitat general (manaments), 1996-1999	6 UI	0,60
13	Transferències bancàries, 1996-2012	3 UI	0,30
14	Ingressos al Tresor de l'aplicació de l'IVA, 2004-2012	0,39 UI	0,039
15	Declaració anual d'operacions amb terceres persones, 1996-2012	0,85 UI	0,085
16	Declaració del Compte General, 2000; 2008-2012	0,18 UI	0,018
17	Declaració del pressupost, liquidació i qüestionari estadístic, 2010-2012	0,18 UI	0,018
18	Inventari general de béns, 2002-2010	0,11 UI	0,011
19	Estatuts, 1996	0,09 UI	0,009
20	Llibres d'actes del Consell, 1996-2012	0,88 UI	0,088
21	Membres del Consell, 1999-2012	0,09 UI	0,009
22	Llibres de Decrets, 1996-2012	6 UI	0,60
23	Ordenances fiscals, 2002-2012	0,22 UI	0,022
24	Llibres de registres, 1996-2000	1,03 UI	0,103
25	Convenis, 1998-2011	1,96 UI	0,196
26	Projectes, 1994-2009	0,69 UI	0,069
27	Estadístiques, 2011	0,08 UI	0,008
28	Informes, 2003	0,25 UI	0,025
29	Exps. de sinistres, 2001-2012	0,66 UI	0,066
30	Execució de títols no judicials, 2011	0,03 UI	0,003
31	Marques i patents, 1996-2001	0,64 UI	0,064
32	Denominació del Consorci, 1996	0,06 UI	0,006
33	Exps. del pressupost, 1996-2012	2,28 UI	0,228

34	Auditories, 1998-2009	1,68 UI	0,168
35	Ingressos per denominació, 2010-2012	0,10 UI	0,010
36	Avals i retorns de fiances, 1997-2011	0,89 UI	0,089
37	Aprovació de factures, 1998-2002	1,12 UI	0,112
38	Plec de clàusules, 1996	0,04 UI	0,004
39	Contractació de crèdit, 2000	0,03 UI	0,003
40	Contractació de consultoria, assistència tècnica o serveis, 2004	0,25 UI	0,025
41	Adquisició de béns, 1992	0,04 UI	0,004
42	Exps. d'assegurances de béns, 2004	0,03 UI	0,003
43	Plantilla del personal i relació dels llocs de treball, 2007-2008	0,08 UI	0,008
44	Modificació de la plantilla, 2007-2008; 2010	0,28 UI	0,028
45	Convocatòries de selecció de personal, 2001-2011	15,47 UI	1,547
46	Llibres de registre de personal, 1996-2003	0,09 UI	0,009
47	Exps. personals, 1996-2012	2 UI	0,20
48	Incapacitats laboral temporal, 1997-2012	0,18 UI	0,018
49	Accidents laborals, 2001-2003	0,09 UI	0,009
50	Exps. disciplinaris, 2003	0,12 UI	0,012
51	Control horari, 2003; 2010-2012	1 UI	0,10
52	Sol·licitud de llicències i vacances, 2010-2012	1 UI	0,10
53	Llistats de nòmines, 1996-2012	0,73 UI	0,073
54	Fulls de salaris (nòmines), 1996-2012	5 UI	0,50
55	Liquidacions TC1-TC2, 1996-2012	1 UI	0,10
56	IRPF, 1996-2012	2 UI	0,20
57	Liquidacions d'IVA, 1996-2003	0,28 UI	0,028
58	Expropiació de terreny, 1996	0,03 UI	0,003
59	Obres d'infraestructures i projectes d'urbanització, 1995-2008	6,75 UI	0,675
60	Certificats i informes urbanístics, 2006	0,12 UI	0,012

▪ **Arxiu de Protocols del Districte Notarial de Sabadell**

L'any 2014 no hi ha hagut cap transferència.

- **Fons Documentals Privats**

Família Llorens	0,2 ml.
Agrupacions Professionals Narcís Giralt	3,0 ml.aprox.
Família Gadea	0,1 ml
Cooperativa Popular de Pintors i Empaperadors	0,2 ml. aprox.
FECSA	0,5 ml.
Feliu Moix Blanch	6,0 ml. aprox
Oficina Administrativa Miralles	0,5 ml.

Total **10,5 ml. Aprox**

- **Fons d'imatge i So**

Durant tot l'any s'han anat produïnt fins a un total de 28 donacions amb destí a la Secció d'Imatge i So. Pel que fa a les entrades documentals no comptabilitzades perquè estan pendents de processament tècnic, destaquem la videoteca de Manel Galícia i Marcet, produïda entre el 1987 i el 2011 en suports diversos (vídeo digital, betacamp, VHS, U-Màtic, mini-DVD, etc..), el fons personal de Joan Valls Durban (ca. 1925-1950), que conté, a banda d'altres documents, negatius de vidre, plaques estereoscòpiques, negatius de cel·luloide de 35 mm, fotografies b/n en paper, cartel·les amb els títols i rètols de les pel·lícules que va filmar i que tenim a l'AHS. Finalment destaquem el fons personal de Feliu Moix del qual van entrar diverses capses de fotografia.

Pel que fa a fotografia que podem comptabilitzar, han entrat 149 noves imatges entre fotografies positives, negatius i digitals en origen, Pel que fa a documents audiovisuals, han ingressat 40 pel·lícules de les quals 34 han estat donades per Sergi Rubió. Algunes són remasteritzacions, i un disc de vinil de música editada.

- **Biblioteca**

261 volums per a la biblioteca local.

A banda d'aquests volums, pel que fa a donacions destacades dins d'aquesta secció ens hem de referir a l'ingrés de 8 caixes amb material bibliogràfic que formaven part de la donació del fons documental del Sr. Feliu Moix.

- **Hemeroteca:**

Hemeroteca local	42 títols (8 de nous)
Hemeroteca referència	11 títols
Revistes electròniques	122 títols

Cal destacar la tendència a la baixa en l'aparició de noves publicacions en paper, que contrasta amb l'augment significatiu de les publicacions electròniques, de les que hem processat 152 exemplars.

2.2 Tractament dels fons de l'AHS

- Arxiu Central (1979-2013)

Funció de l'Arxiu Administratiu

L'arxiu administratiu és l'arxiu que custodia aquells expedients, generats i gestionats per l'Ajuntament de Sabadell en les seves funcions i activitats, que han estat tancats i han finalitzat la seva vigència administrativa. Però com que els seus valors jurídics i fiscals poden estar encara vigents, aquesta documentació passa a tenir un cicle de vida semiactiu, per tant han d'estar accessibles per a la seva consulta o préstec, si és el cas. L'Arxiu Administratiu s'encarrega, doncs, de gestionar aquesta documentació en els dipòsits pertinents i programar la seva disposició passat el termini marcat per la llei: parlem de transferir a l'AHS o d'eliminar seguint la política correcta de les Taules d'Accés i Avaluació Documental (TAAD) de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD)

La transferència és el traspàs d'un arxiu a un altre d'un nombre determinat d'expedients en consonància amb el seu valor documental i els terminis de conservació d'aquests en funció de les seves fases documentals. Les transferències sempre es fan per sèries documentals (anys complets) i el juntament amb el traspàs dels documents també s'estableix un nou canvi de responsabilitat de la custòdia de la documentació i la seva informació.

El procediment de transferència és el següent:

1. Identificar la sèrie documental a transferir
2. Preparar la documentació que es vol transferir
3. Posar-se en contacte amb l'Arxiu
4. Demanar al servei de brigades que traslladi les capses amb tota la documentació.
5. Un cop els tècnics de l'arxiu repassin tota la transferència i tot estigui correcte, s'enviarà el full de transferència al servei
6. És obligatori transferir la base de dades on estiguin registrats els expedients que són transferits.

L'eliminació de la documentació original no es pot fer sense l'aprovació de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD). Un expedient ha de contenir tots els documents que formen part d'un procediment administratiu. Les còpies i fotocòpies es poden eliminar immediatament si tenim el seu original localitzat.

A l'Ajuntament de Sabadell l'òrgan encarregat de l'eliminació de la documentació és l'Arxiu Històric de Sabadell.

El procediment d'eliminació és el següent: transferir la documentació eliminable a l'AHS que farà el procediment correcte i enviarà un certificat de destrucció al Servei, un cop finalitzat el procés.

El servei de préstec permet a un servei de l'Ajuntament consultar un expedient a partir de registrar les dades bàsiques de la persona responsable del servei, el tècnic que faci la consulta i la documentació consultada. El préstec és de 2 mesos, passat aquest temps s'ha de retornar l'expedient o demanar una pròrroga a l'arxiu donant el número de préstec pertinent.

A més des de l'Arxiu Administratiu també s'implanta el Sistema de Gestió Documental a diferents departaments de l'Ajuntament de Sabadell. La Gestió Documental és el conjunt de procediments, tècniques i instruments, d'ús per a tota

una organització, per controlar, organitzar i descriure la documentació produïda per l'Administració com a resultat de les seves activitats des del moment en què la documentació és creada o rebuda fins al moment en què passa a conservar-se, si s'escau, a l'Arxiu Històric de Sabadell.

Col·laboracions amb les unitats generadores.

S'ha col·laborat amb diverses unitats:

Agència Tributària de Sabadell (ATSA):
Gestió documental i gestió del dipòsit per eliminar la documentació que ha prescrit i segons la TAAD es pot destruir.

Serveis Socials:
Estudi per la implementació del Sistema de gestió documental
Transferència i eliminació de documentació.

Secretaria General:
Recuperació, control, validació, digitalització i ordenació dels Decrets 2008.
Control de transferències i eliminació de documentació que té TAAD.

Padró d'habitant:
Control de transferències.

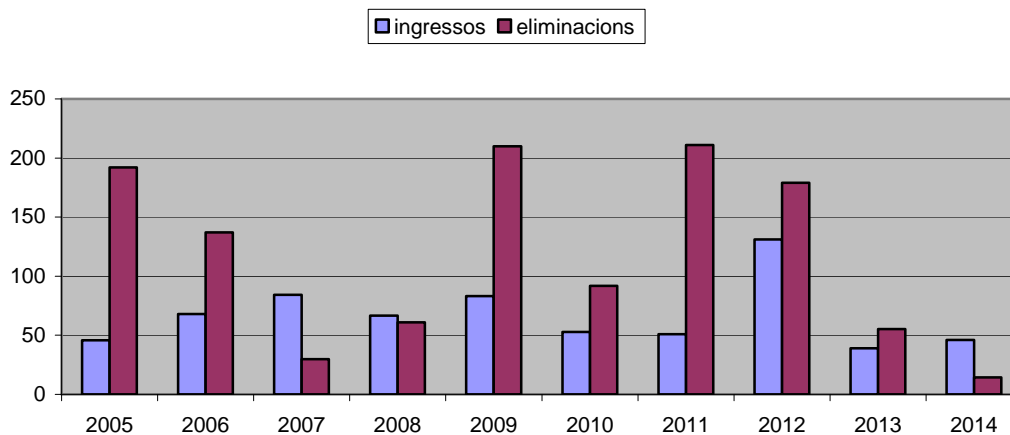
S'han elevat a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documentació 1 expedients d'eliminació de documentació municipal.

Expedient de Tria	Capses eliminades	Metres lineals
02/2014	144	14,40
TOTAL	144 UI	14,40 m.

Exp. de Tria	Sèrie documental	TAAD	Elevat a la CNAATD	UI	Metres lineals
02/2014	Serveis Socials. Informes d'arrelament social, 2008-2012	663	✓	31	3,10
	Relacions ciutadanes. Cessió d'espais, 1990-1994	398	✓	1	0,10
	Serveis Socials. Exps. de vacances per a la gent gran (inscripcions, acceptacions i baixes), 2009-2010	-		38	3,80
	Serveis Socials. Programa de vacances per a la gent gran. Documentació duplicada	-		22	2,20
	Arxiu Històric. Còpia d'autoritacions d'urbanisme per a consultes de sala, 1996-2010	-		4	0,40
	Arxiu Històric. Butlletes de consulta, 2007-2008	-		4	0,40

Arxiu Històric. Documentació eliminable	-	5	0,50
Urbanisme. Duplicats	-	4	0,40
Recursos Humans. Documentació eliminable	-	16	1,60
Secretaria General. Exps. de convocatòria de sessió de Ple, 2003-2009	448	17	1,70
Participació Ciutadana. Documentació de treball de la junta de Govern Local, 2009-2010	-	0,5	0,05
Participació Ciutadana. Documentació de treball de la Comissió Informativa de l'Àrea de Presidència, 2007-2010	-	1,5	0,15

Arxiu Administratiu ingressos i eliminacions 2005-2014

Respecte la Descripció han augmentat les bases de dades en els següent registres:

Registres totals de les bases de dades 2014

Base de Dades	Núm. Registres 2013	Núm. Registres 2014
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg)	66.993	87.849
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg eliminació)	49.526	49.526
- Arxiu Administratiu Total (inventaris)	12.273	12.641
- Arxiu Administratiu Total (catàleg)	12.489	14.561
- Arxiu Eliminació (inventaris)	9.697	9.787
- Arxiu Eliminació (catàleg)	1.794	1.861
TOTAL	146.358	176.225

Registres entrats a les bases de dades 2014

Base de Dades	Núm. Registres 2013	Núm. Registres 2014
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg)	16	20.856
- Llicències urbanístiques, 1940-2001 (catàleg eliminació)	2.422	0
- Arxiu Administratiu Total (inventaris)	-28	368
- Arxiu Eliminació (inventaris)	0	101
TOTAL de registres nous:	6.308	21.325

Fons Municipal Històric

Llicències d'obres. catalogació expts., 1925-1938 13,1 ml 11.114 reg.
Padrons de veïns. Digitalització, 1824-1924 11.600 fitxers

Fons d'associacions

Amics del Teatre, 1927-1937 0,1 / 14 ua
Cooperativa de pintors i empaperadors, 1936-1938 0,2 / 3 ua

Fons d'empresa, comercials i professionals

Fons Gabriel Casals Pena. Catalogació expts., 1905-1954 6,4 ml / 1.131 reg.

Col·lecció de documentació solta i manuscrits

Catalogació d'unitats arxivístiques, 1538-1985 0,7 ml / 39 reg.

- Imatge i So

La SIS té descrites a la seva base de dades 138.073 fotografies. D'aquestes, es poden consultar en format digital a través de la versió interna del programa FotosM 89.850 ítems, enguany hem incorporat 20.437 registres. Pel que fa a la consulta en Sala, d'aquestes són accessibles per pantalla 41.271 un cop passats els filtres de la normativa sobre accés.

A banda de les tasques pròpies de la secció, es dona suport d'atenció al públic a la sala de consulta, suport específic a les consultes d'imatge i so, s'atenen i resolen les comandes resultants i es gestionen i realitzen totes les reproduccions documentals sorgides de l'atenció al públic en general.

- **Biblioteca**

S'han catalogat en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) un total de 425 exemplars. Aquest total correspon a:

- les adquisicions per a la col·lecció local de l'any 2014
- alguns exemplars de la biblioteca de la Cooperativa La Sabadellenca, col·lecció pendent de catalogar en part (materials editats a partir de 1900)

Dels 425 exemplars catalogats al CCUC l'any 2014, 93 exemplars han estat noves altes en l'esmentat catàleg, és a dir, es tracta d'obres que, en el conjunt de les biblioteques catalanes que integren els seus fons en el CCUC, en el moment de la seva catalogació només es poden trobar a l'AHS.

Al llarg de l'any 2014 s'han reinstal·lat i registrat en una base de dades 95 unitats corresponents a obres teatrals manuscrites de Lluís Elías i Bracons que conservàvem a l'AHS i es trobaven pendents de processar.

De la mateixa manera, a banda de la seva catalogació en el CCUC, s'han registrat per mitjà d'una base de dades 211 exemplars de la biblioteca de la Cooperativa La Sabadellenca.

S'inicia també la digitalització de cobertes de llibres per tal de ser incorporades a la catalogació que es fa al CCUC. El total de cobertes digitalitzades i pujades al catàleg al llarg de l'any és de 124 unitats.

Juntament amb la secció d'Hemeroteca, es redacta un article dels resultats de la recerca sobre l'elaboració d'una base exhaustiva de l'obra sobre i d'Antoni Bosch i Cardellach

Per tal de cobrir dues baixes de personal, de gener a juny de 2014, s'assumeix des d'aquesta secció el processament de l'hemeroteca corrent i, des del mes de gener al mes de setembre es dona resposta a les tasques associades a la secretaria de l'AHS.

Des de la secció es continua fent el suport establert per a l'atenció al públic de la sala de consulta de l'AHS.

- **Hemeroteca**

De gener a juny l'hemeroteca s'ha mantingut des de la secció Biblioteca, ja que la persona dedicada a aquesta secció ha estat de baixa maternal. Les tasques durant aquest període han estat bàsicament de manteniment de l'hemeroteca corrent.

El mes de juny s'incorpora novament la responsable d'Hemeroteca, que compta amb una reducció de jornada d'un terç. Es reprenen doncs les tasques que la secció té encomanades. Es continua la catalogació de l'hemeroteca corrent, retrospectiva local i algunes hemeroteques privades al CCUC, entrant en total dels que s'entren 437 registres, dels que 237 són noves altes de publicacions al catàleg.

Es reprèn la catalogació al CCUC de l'hemeroteca Turull, dels que es processen 324 dels 457 títols de la col·lecció. Això representa un 71% de l'hemeroteca d'aquest fons catalogada, s'espera finalitzar-ne el tractament durant el 2015 i elaborar un informe amb els resultats obtinguts.

S'inicia també la digitalització de cobertes de revistes per tal de ser incorporades a la catalogació que es fa al CCUC, de les que s'incorporen una quarantena de cobertes.

Es manté el portal de revistes catalanes d'investigació RACO afegint el darrer número de la revista *Arraona*, el número 34, publicat el desembre de 2014.

Juntament amb la secció Biblioteca, es redacta un article dels resultats de la recerca sobre l'elaboració d'una base exhaustiva de l'obre sobre i d'Antoni Bosch i Cardellach. L'article està en procés d'edició.

També es treballa en el manteniment del web 2.0 a través de la xarxa Facebook. L'Hemeroteca manté les tasques assignades de suport a sala de consulta i a la direcció.

Difusió

1. Objectius

Els objectius generals d'aquest programa per a 2014 eren l'atenció presencial dels usuaris a la sala de consulta de l'AHS, l'atenció escrita i la generació de productes editorials per a la difusió dels fons o de les activitats de l'AHS, inclosa la web de l'AHS i el Facebook.

2. Actuacions

D'acord amb el programa de treball per a 2014, les actuacions previstes eren, en síntesi, les següents:

1. Atenció presencial dels usuaris.
2. Servei de reprografia documental i fotogràfica (processos analògics o digitals).
3. Atenció telefònica.
4. Atenció escrita
5. Recerques per a la preparació de consultres
6. Gestió dels préstecs a l'Ajuntament
7. Sortides i retorns de protocols del notari-arxiver
8. Sortides i retorns d'expedients dels Jutjats de Sabadell
9. Selecció de la documentació i preparació per al transport de documentació històrica sol·licitada per entitats i associacions o necessària per als projectes de l'OAMA (exposicions).
10. Gestió del préstec interbibliotecari.
11. Coordinació editorial de la revista *Arraona*.
12. Actualització del web.
13. Manteniment Facebook.
14. Realització de les visites tècniques i escolars.

15. Realització de les visites comentades durant la Festa Major i el Dia Internacional dels Arxius (9 de juny).

2.1 Servei al públic

Nombre d'usuaris i consultes per tipus d'usuari

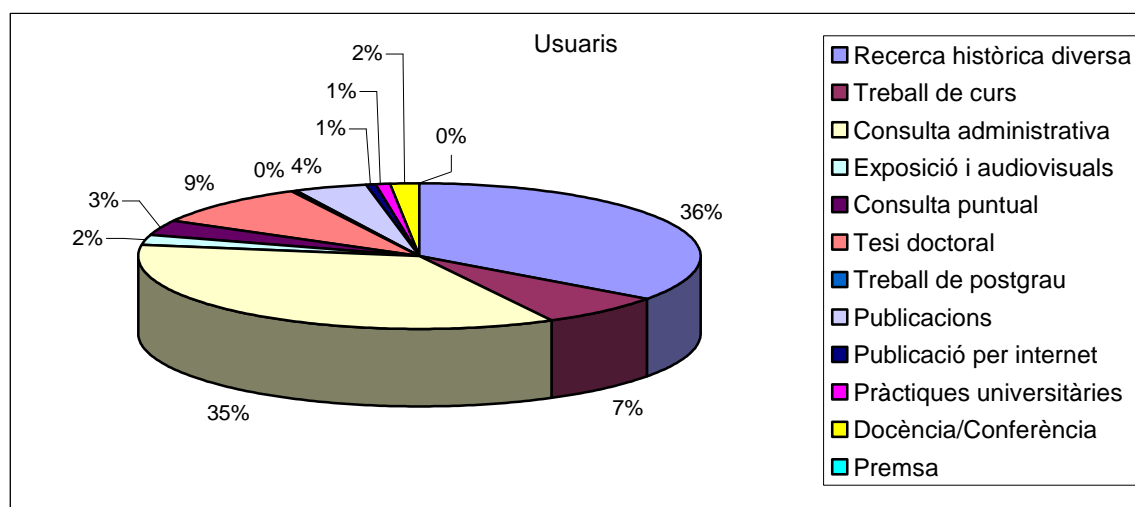
	Usuaris	Consultes
Investigador	660	1.498
Ciudadà –no investigador-	609	1.233
Personal de l'Ajuntament	171	410
Estudiant	36	60
Estudiant universitari	239	487
Administratius de la gestió privada	352	604
Documentalista i periodista	48	144
Altres administracions públiques	4	4
Total	2.119	4.440

Nombre d'usuaris i consultes per objecte de recerca

	Usuaris	Consultes
Recerca històrica diversa	741	1586
Treball de curs	151	347
Consulta administrativa	749	1289
Exposició i audiovisuals	46	131
Consulta puntual	72	75
Tesi doctoral	200	348
Treball de postgrau	5	14
Publicacions	88	143
Publicació per internet	15	68
Pràctiques universitàries	15	22
Docència/Conferència	35	416
Premsa	2	1
Total	2.119	4.440

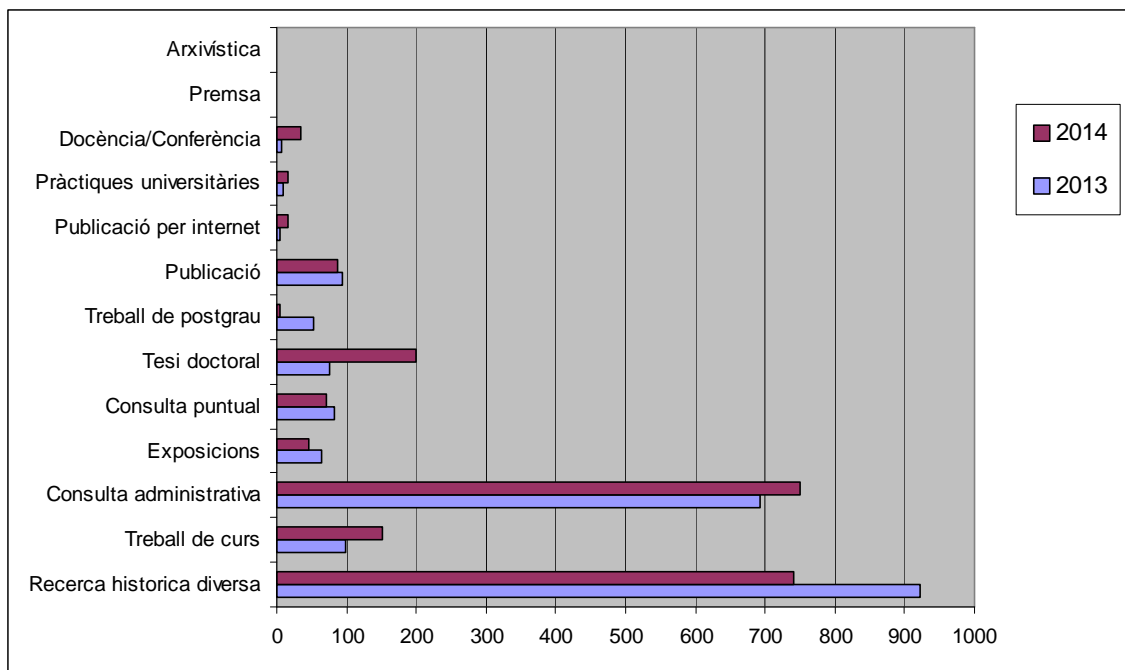
El nombre d'usuaris ha pujat lleugerament (0,7%) , mentre que les consultes han baixat un 8,6%. El decreixement més acusat s'ha produït en el que anomenem les *Consultes històriques diverses*, que han baixat un 30%. No obstant, els treballs d'investigació s'han mantingut força en nombre, diversitat i qualitat.

Distribució percentual dels usuaris segons l'objecte de recerca

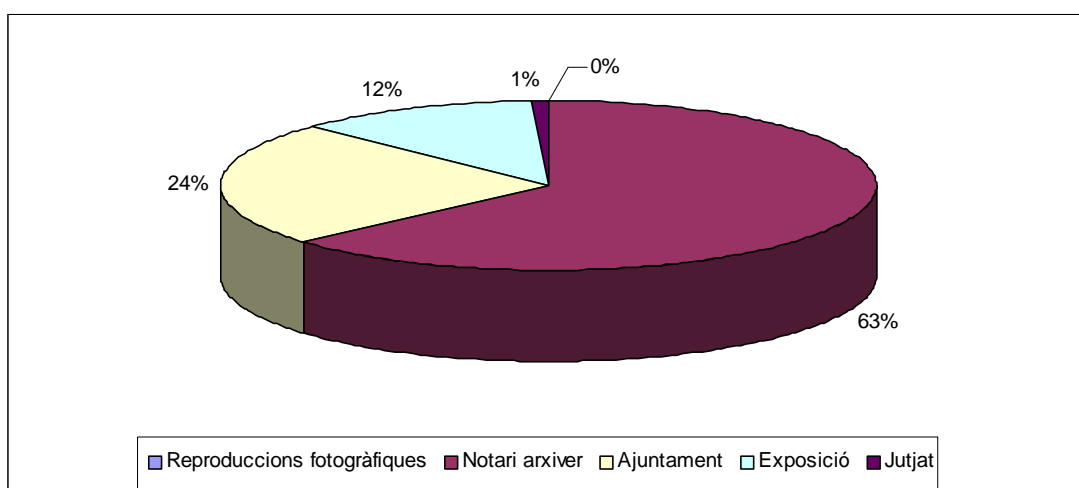
Evolució dels usuaris per objecte de recerca, 2013-2014

	2013	2014
Recerca historica diversa	923	741
Trebball de curs	98	151
Consulta administrativa	692	749
Exposicions	65	46
Consulta puntual	82	72
Tesi doctoral	75	200
Trebball de postgrau	52	5
Publicació	94	88
Publicació per internet	5	15
Pràctiques universitàries	10	15
Docència/Conferència	8	35
Premsa	0	2
Arxivística	1	0
Total	2.105	2.119

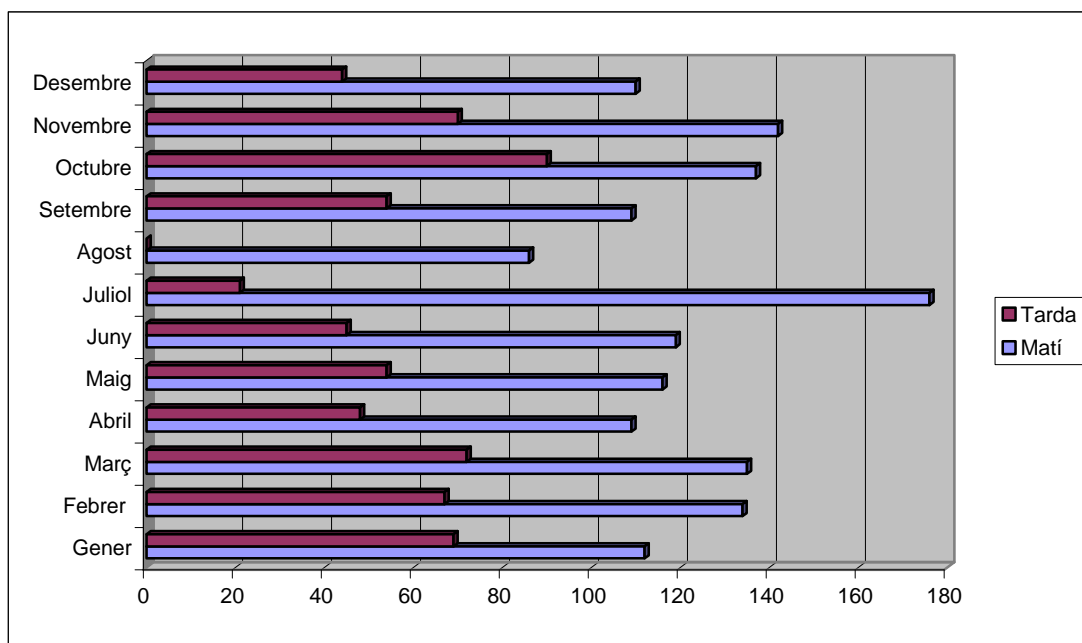
Nombre de préstecs per tipus de sortida.

Reproduccions fotogràfiques	1
Notari arxiver	575
Ajuntament	216
Exposicions	108
Jutjats	8
Total	908

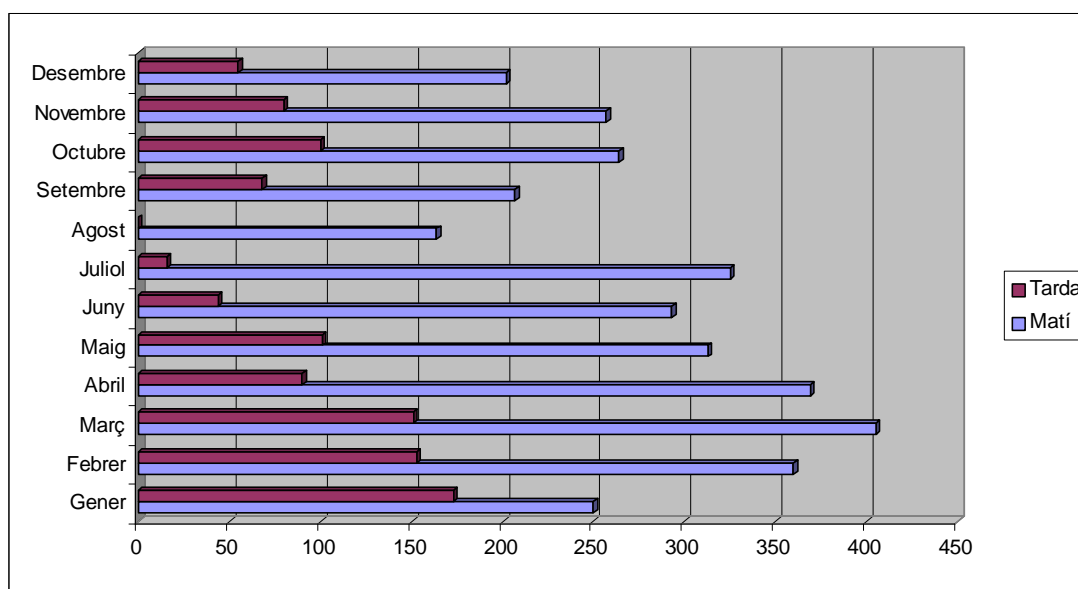
Distribució d'usuaris per mesos i torns

	Matí	Tarda	Total
Gener	112	69	181
Febrer	134	67	201
Març	135	72	207
Abril	109	48	157
Maig	116	54	170
Juny	119	45	164
Juliol	176	21	197
Agost	86	0	86
Setembre	109	54	163
Octubre	137	90	227
Novembre	142	70	212
Desembre	110	44	154
Total	1.485	634	2.119

Distribució de consultes per mesos i torns

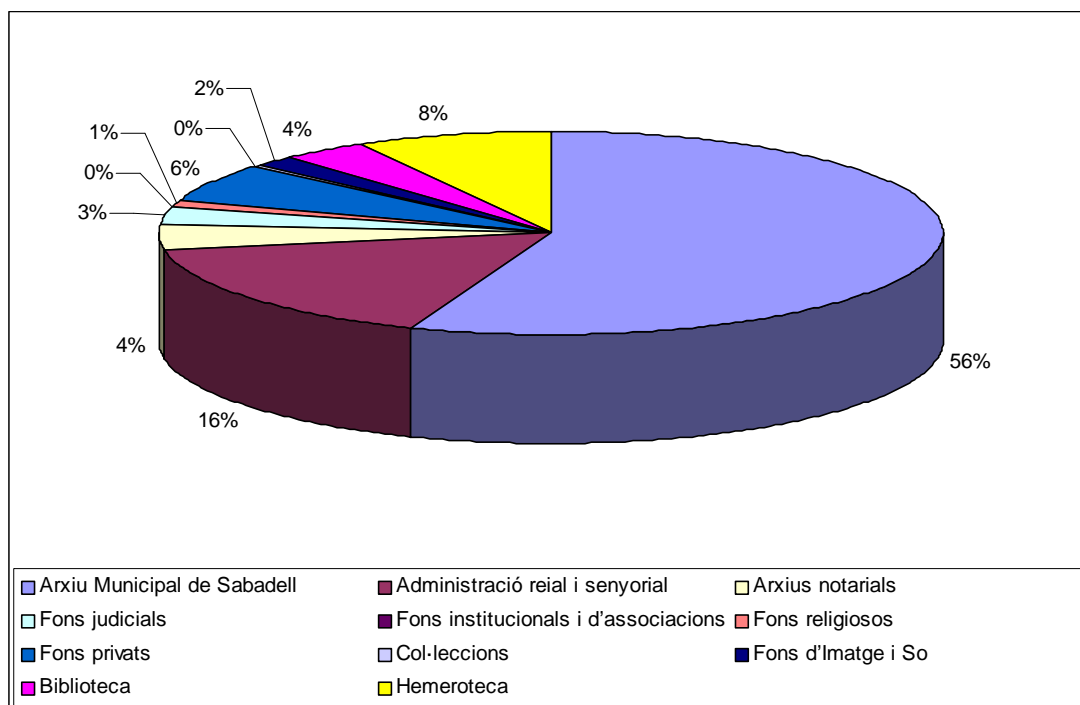
	Matí	Tarda	Total
Gener	250	173	423
Febrer	360	153	513
Març	405	151	556
Abril	369	90	459
Maig	313	101	414
Juny	293	44	337
Juliol	325	16	341
Agost	164	0	164
Setembre	207	68	275
Octubre	264	100	364
Novembre	257	80	337
Desembre	202	55	257
	3.409	1.031	4.440

Consultes per fons d'arxiu.

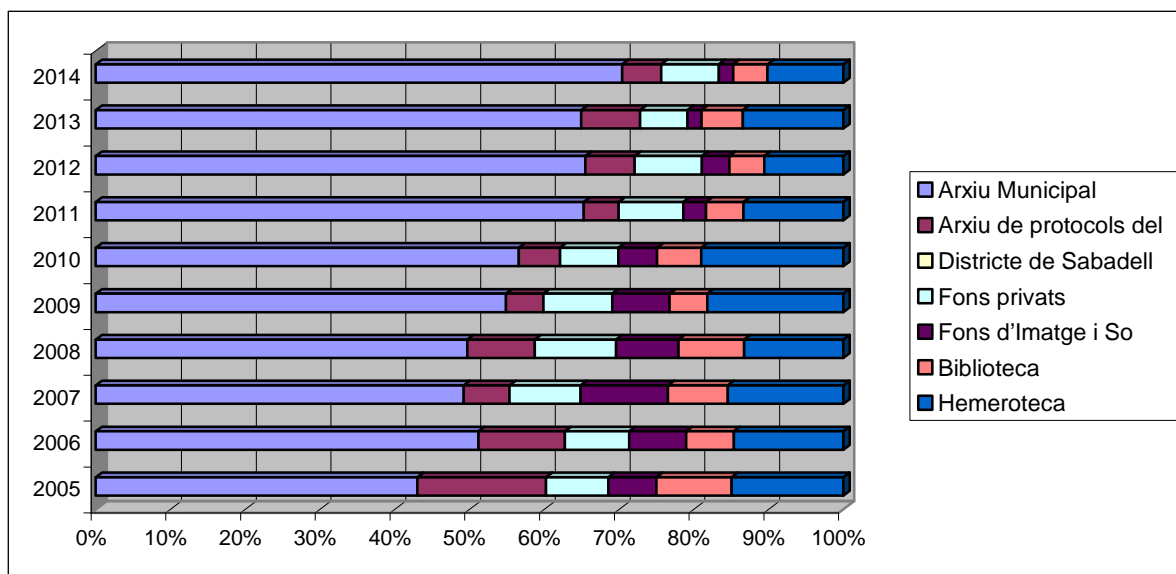
Arxiu Municipal de Sabadell	2.483
Administració reial i senyorial	725
Arxius notariais	184
Fons judicials	127
Fons institucionals i d'associacions	2
Fons religiosos	40
Fons privats	272
Col·leccions	19
Fons d'Imatge i So	68
Biblioteca	162
Hemeroteca	358
	4.440

Distribució percentual de les consultes per fons d'arxiu

Evolució decennal. Fons més consultats

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Arxiu Municipal	2.181	2.707	2.388	2.693	2.794	2.717	3.695	3.293	2.931	2.483
Arxiu de protocols del Districte de Sabadell	873	612	298	490	255	264	264	331	356	184
Fons privats	422	454	461	589	468	375	489	452	286	272
Fons d'Imatge i So	327	403	568	453	391	249	172	185	84	68
Biblioteca	509	338	387	476	257	284	284	236	249	162
Hemeroteca	758	775	751	720	927	912	756	531	608	358
Total	5.070	5.289	4.853	5.421	5.092	4.801	5.660	5.028	4.514	3.527

Reproducció documental generada pel servei d'atenció al públic

	2011	2012	2013	2014
Fotocòpies b/n (DIN A4 / DIN A3 / plànols)	7.214	7.963	8.673	8.438
Fotocòpies color (DIN A4 / DIN A3)	23	65	16	27
Impressions des de CD/DVD (DIN A4 / DIN A3)	453	696	214	104
Impressions de captures digitals (color / tòner)	861	778	921	810
Imatges carregades en CD/DVD	2.215	1.791	826	3.255
3CD/DVD	89	81	40	14
Fotografies (en suport paper)	36	32	0	20
Altres (diapositives, vídeos, cintes cassette,...)	29	5	12	21

2.2. Difusió i explotació del fons

Investigacions:

ABAD SENTÍS, Josep
 "Cartes del Duc de Berwick als consellers de Sabadell". Conferència dins el cicle "El Vallès abans, durant i després de la guerra de Successió." .

AGÈNCIA CATALANA DEL PATRIMONI CULTURAL
 Edició d'un audiovisual del MNACTEC sobre la Indústria de Conservació de Cordes.

ALAVEDRA BOSCH, Josep
 Història de l'escorxador de Sabadell. Publicació.

ÁLVAREZ BENJUMEA, Maria
 Transcripció de documents d'època moderna. Treball de curs. UAB.

ÁLVAREZ MARTÍNEZ, Patrícia
 Biografia de Joan Balmes Benedicto. Publicació.

ALSINA MANZANO, Ester
Genealogia familiar. Investigació particular.

ARCHIVO PHOTOAISA S.L
Audiovisual per al Centre d'Interpretació sobre el Barraquisme del Turó de la Rovira.
Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona (MHCBA)

BERENGUER QUERALTÓ, Jordi
Obra de Miquel Martí Pol (1944-1969). Tesi doctoral dirigida per Olívia Gassol. UAB.

BERNABEU CAPDEVILA, Josep
Estudi històric sobre la fàbrica Llagostera i Sampere.

BLANCO PUNZÓN, Maria
Modest Casademunt i Giralt, ceramista. Treball de curs. Universitat Pompeu Fabra.

CALPENA MARCOS, Daria
Treballs de documentació complementaris a l'intervenció arqueològica del Racó del Campanar. Empresa Atics SL.

CAMPOY FERNÁNDEZ, Marta
Investigació sobre PTC-PTC.

CARMONA MARÍN, Maria Carme
Sabadell antic: treballs de documentació de les excavacions arqueològics realitzades a diversos emplaçaments de la ciutat.

CASANOVAS ROMEU, Àngels
Treballs de documentació per l'exposició "La dècada prodigiosa. L'arqueologia catalana, un instrument al servei de la Mancomunitat de Catalunya. 1914-1924", 18 de desembre de 1914/15 de març 1915. Museu d'Arqueologia de Catalunya. Diputació de Barcelona-Generalitat de Catalunya.

CASAS ROCA, Jordi
Ordinacions i bans del batlle de Sant Cugat. Investigació pel Grup d'Estudis Locals de Sant Cugat del Vallès.

CELADA PRIOR, Guillem
"Modernitat gràfica i arquitectònica de Caixa d'Estalvis de Sabadell, anys 60s-70s" (títol provisional). Article a la revista Quardern: de les idees, les arts i les lletres.

CLUSELLA ARGELAGUET, Marc
Genealogia familiar. Investigació particular.

COLOMER SAUS, Tom
Genealogia familiar. Treball de recerca de 2n de Batxillerat. Escola Sant Nicolau.

COMADRAN ORPÍ, Marc
Noucentisme a Sabadell. Tesi doctoral dirigida per Jaume Aulet. UAB.

CUBINO BERMEJO, Xavier
Història del Club Esportiu Mercantil. Pàgina web de l'entitat.

DELGADO ÁLVAREZ, Antonio
Història de telègrafs a Sabadell. Investigació particular.

DEU BAIGUAL, Esteve
Recuperació de la Memòria Històrica Sabadellenca. Futura publicació.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA
Monografia titulada "La Mancomunitat de Catalunya, 1914-1925" /Albert Balcells.
Publicat per l'editorial de la Diputació de Barcelona.

ESTRUCH TRAITÉ, Miquel
Genealogia familiar. Investigació particular.

EXIT VALLGRUP S. L.
Publicació especial sobre els carrers de Sabadell. Data prevista de publicació: 9
d'abril de 2014

FARRÉS SABATER, Josep Maria
Història de l'Associació Pro Disminuïts Psíquics de Sabadell. Publicació d'un recull
històric en motiu de la celebració del 50è aniversari de l'entitat.

FERNÁNDEZ BARÓ, Maria Jesús
Evolució històrica d'un sector de Sabadell (pl. Lluís Casassas). Treball de curs. UAB.

FERNÁNDEZ NÚÑEZ, Susana
L'arquitecte Juli Batlle i Arús. Treball de curs. UAB

FERRAN SOL, Joan Antoni
Història de Matadepera a través dels capbreus. Investigació particular.

FONTDEVILA CHAVARRIA, Francesc.
Història del Club Natació Sabadell. Recerca per la pròpia entitat.

FUNDACIÓ BOSCH I CARDELLACH
Exposició "L'aplec de la Salut en els fons de la Fundació Bosch i Cardellach". Data
d'inauguració: 20 d'abril de 2014.

FUNDACIÓ JOSEP IRLA
Publicació d'una biografia de Martí Barrera, diputat al Parlament de Catalunya de
1932 i conseller de Treball de la Generalitat del 1933 al 1936.

GARCIA WILLIAMS, Melissa
La història de 3 edificis de Sabadell i els seus barris/districtes. Tesi doctoral dirigida
per Maria Kaika Erik Swyngedouw. University of Manchester.

GARRIGA BERENGUER, Montserrat
Història gràfica d'Òptiques Ribas.

GELABERTÓ VILAGRAN, Martí
Justícia i criminalitat a Catalunya (s. XVI-s. XVII). Centre de Recherches Historique
(EHSSS. École des Hautes Études en Services Sociales - Paris)

GISBERT TRAVERIA, Meritxell
Tesi doctoral sobre la cartografia dels usos hídrics de la família Soler. Universitat de
Barcelona.

GONZÁLEZ CAMPAÑA, Aleix
Documental "Can Feu i l'últim Olzina". Associació Cultural Can Feu. Data d'estrena:
20 de desembre.

GRONDONA, Stefano
Publicació sobre el guitarrista Miquel Llobet. Inclou un capítol sobre el fotògraf Joan Vilatobà i la seva relació amb el món de la guitarra.

GUARCH CASTRO, Josep Maria
Història del Club Esportiu Mercantil. Exposició i Pàgina web de l'entitat .

GUERRA JIMÉNEZ, Patrícia
Projecte de modernització de les instal·lacions del CEIP Juan Ramon Jiménez
(Poble Nou de la Salut). Treball de curs. UPC

GUILLAMON MOTA, Julià
Exposició "La propera festa del llibre serà de color taronja!". Biblioteca Jaume Fuster
(Barcelona). Del 15 d'octubre de 2014 al 5 de gener de 2015.

GUMÀ ESTEVE, Ramon
Monografia "Evolució tipològica i constructiva industrial en els segles XVIII-XIX a
Catalunya". - Dalmau Editors.

JUAN PAUMIOLA, Albert
Genealogia familiar. Investigació particular.

JUANICO CASANOVAS, Lluís
Genealogia familiar. Investigació particular.

LAUDO CORTINA, David
Investigacions diverses en relació a edificis amb valor patrimonial.

LÓPEZ LÓPEZ, Maria Begoña
Agustí Borgunyó: l'obra de veu i piano i l'obra coral. Tesi doctoral. Universitat
Autònoma de Barcelona.

LLORDÉS I LLORDÉS, Ma. Teresa
Publicació d'una monografia sobre els darrers 30 anys de recuperació del patrimoni
industrial de Catalunya. Projecte editorial finançat pel MNACTEC de Terrassa i editat
per l'editorial Sapiens

MAIQUEZ MARTÍNEZ, Javier
Història del futbol a Sabadell. Possible publicació.

MANYOSA RIBATALLADA, Tomàs
Història de la dansa a Sabadell.

MARÍN SELLARÈS, Laia (doctoranda); OSETE SANTAMARIA, Gerard; SABATÉS
BLASI, Núria (col·laboradors)
"La vivenda social a Sabadell recolzada sobre parets de càrrega 1940-1970"). Tesi
doctoral dirigida pel Dr. Antoni Paricio. Doctorat en " Tecnologia de l'edificació" a la
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona de la Universitat Politècnica de
Catalunya.

MÁRQUEZ GONZÁLEZ, Miquel
Aeròdrom de Sabadell i indústria militar durant la Guerra civil. Treball de grau de Periodisme.

MARTÍ BARTOMEU, Abdó
Exposició "Cornellà de Llobregat 1714. Un municipi entre dos segles". Museu Palau Mercader del 26 d'octubre de 2014 al 19 de juliol de 2015. Ajuntament de Cornellà.

MARTIN BERBOIS, Josep Lluís
Exposició d'Art Nou Català a Sabadell. Exposició. Museu d'Art de Sabadell Aeròdrom de Sabadell i indústria militar durant la Guerra civil. Treball de grau de Periodisme.

MEMORIAL DEMOCRÀTIC DE CATALUNYA
Projecció de la pel·lícula "Entrada de les tropes nacionals a Sabadell i Primera Missa de la Victòria, 27 de gener de 1939. Autor: Josep Esteve Codina". Exposició temporal del Memorial Democràtic de Catalunya.

MOBIL BOOKS S.L.
Publicació d'una monografia sobre els 90 anys de l'empresa Moventia.

MORALES RAMOS, Estefanía
Antoni Vila Arrufat. Treball de curs del grau d'Humanitats. UAB

MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA
Monografia sobre el Park Güell. Institut de Cultura de Barcelona. MUHBA.

RIBES I GAROLERA, Sebastià
Estudi sobre rellotges de sol. Publicació en el blog:
<http://blocs.mesvilaweb.cat/ribesgs>

RODÉS RODÉS, Ramon
Recerca genealògica: els Domènec de Sant Vicenç de Jonqueres. Investigació particular.

ROF COSTALS, Ricard.
Recerca sobre la festa del "Millor Esportista de Sabadell", des de 1951.

ROSSINYOL COLOMER, Bernat
Estudi patrimonial de l'edifici de l'empresa Àrtexil.

SEGURA JUNCOSA, Andreu
Genealogia familiar. Investigació particular.

SELMA LORENTE, Gonzalo
Buidat de la sèrie "Matrius dels rebuts d'enterraments" del fons Municipal. Elaboració d'una base de dades . Dins el projecte "Enxarxeu-ho" de la Societat Catalana de Genealogia, Heràldia, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària.

SILVESTRE PADRÓS, Antoni
Genealogia familiar. Investigació particular.

TV3/C33

- Programa 30 minuts. Emissió el 26 de gener de 2014. Reportatge sobre el 75 aniversari de l'entrada de les tropes nacionals a Barcelona l'any 1939
- Programa 300, capítol "Identitats" .
- Programa 30 minuts sobre Julio Muñoz Ramonet.

ZAMBUDIO DÍAZ, Miquel

Biografia de Salvador Sarrà Serravinyals. Possible publicació.

Participació en exposicions mitjançant préstec de documents originals

- Exposició sobre el fotògraf Joan Vilatobà. Galeria A34. Galeria A34 (Barcelona), octubre de 2013-gener de 2014.
- *Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny.* Museu d'Història de Sabadell, del 5 de setembre a 13 d'abril de 2014.
- *Catalunya en transició. Sabadell 1974: en lluita per les llibertats.* Museu d'Història de Sabadell, del 8 de maig al 8 de juny de 2014.
- Ateneu Barcelonès: Primera Guerra Mundial: francòfils i germanòfils. Ateneu Barcelonès, del 16 de juny al 9 de desembre de 2014
- *Sabadell 1714. Les catorze cartes del duc de Berwick i Llíria.* Museu d'Història de Sabadell, de l'1 de setembre al 31 de desembre de 2014.

Programa pedagògic

- 26 de maig. Centre d'Estudis Serra. 1r d'ESO. 15 alumnes.
- 29 de maig. Centre d'Estudi Serra. 1r d'ESO 16 alumnes.

Publicacions de l'Arxiu

Es treballa en l'edició del número 34 de la revista *Arraona* i en la seva publicació digital al portal RACO (www.raco.cat). La revista es presenta públicament el desembre de 2014.

Finalització de la Commemoració del 30è aniversari de la Casa Ponsà com a seu de l'Arxiu Històric de Sabadell.

Com a finalització del programa de commemoració el 30 aniversari de la Casa Ponsà com a Seu de l'AHS es dugueren a terme les següents activitats:

Conferència:

Les cessions a l'AHS d'origen privat, 1983-2013

El 16 de gener de 2014, Joan Comasòlivas i Font, director de l'AHS i del MHS, pronuncià la conferència Les cessions a l'AHS d'origen privat, 1983-2013, en què va exposar com es va produir el procés de diversificació de fons de l'AHS. L'objectiu d'aquella ponència era fer una breu repassada a quina va ser la resposta ciutadana a la crida dels representants públics, l'any 1983, a la cessió de documents privats, amb l'objectiu de convertir un arxiu amb fons essencialment oficials, en l'Arxiu de la

Ciutat, és a dir, on les fonts es diversifiquessin de tal manera que els investigadors i estudiosos hi poguessin trobar molta més informació i de les més diverses procedències. La conclusió és que allò que teníem a finals del franquisme i allò esdevingut en matèria de cessions a l'AHS en els 30 anys següents dona com a resultat la constitució d'un veritable centre de conservació del gruix del patrimoni documental de la ciutat i una producció traduïda en estudis acadèmics, publicacions, treballs periodístics, audiovisuals, etc inconcebibles abans d'aquest procés. I un patrimoni recollit de valor incalculable per a les generacions futures. Comasòlivas féu un repàs de les diferents tipologies jurídiques de les cessions, els àmbits temàtics d'aquestes (fons comercials i d'empresa, fons personals, fons patrimonials, fons d'entitats i associacions), i una breu incursió en els fons de caire institucional que també han ingressat a l'AHS. Esmentà les donacions més rellevants i apuntà alguns títols i temes referits a la producció científica elaborada en base a aquesta diversificació de fonts. Finalment, féu una reflexió sobre la dimensió humana i patrimonial de les cessions a l'AHS: unes reflexions sobre la llarga experiència de recollir tants fons de procedències tan diferents.

Cursos.

Fotos en Conserva: Mitjans casolans per a conservar els teus records.

L'acte següent d'aquest programa de commemoració fou els dies 1 i 15 de març de 2014, i consistí en l'edició del curs Fotos en Conserva (tècniques per a la conservació de les fotografies domèstiques) realitzada per diversos membres de l'entitat Fotoconnexió. Aquest curs tenia per objectiu oferir unes primeres pautes per a la identificació i conservació de documents fotogràfics que es guarden en arxius familiars. Alhora, es pretenia promoure la implicació dels participants del taller en la conservació de les seves fotografies, tot aprenent nocions bàsiques d'alguns dels procediments fotogràfics més comuns, així com d'alguns dels formats i càmeres més significatius.

La metodologia del curs consistí en la realització de dues sessions estructurades en quatre parts (història de la fotografia, criteris per a la classificació i ordenació del nostre arxiu, receptes senzilles per a la conservació de les fotografies i introducció a la imatge digital) en les quals es donaren unes pautes bàsiques i teòriques combinades amb la presentació d'exemples pràctics. El taller estava pensat principalment per a aquelles persones que conserven fotografies en el seu àmbit domèstic i/o que tenen interès en la fotografia. Fotoconnexió és una associació cultural sense ànim de lucre nascuda l'any 2011. La seva finalitat és la investigació, conservació, difusió de la fotografia i el patrimoni audiovisual en tots els seus aspectes, principalment, en l'àmbit català.

Els membres de Fotoconnexió són professionals i amateurs que provenen de diferents àmbits, públics o privats, amb un interès comú per l'estudi de la fotografia i l'audiovisual. Les especialitats dels integrants del grup són tan variades com complementàries i les més representades són les de fotògrafs, arxivers, bibliotecaris, professors d'Història de l'Art, col·leccionistes i investigadors entre d'altres.

Actualment, Fotoconnexió col·labora en diferents projectes com la digitalització i documentació de les fotografies que va fer Francesc Boix (el fotògraf del camp d'extermini nazi de Mauthausen) durant la Guerra Civil espanyola o la recuperació i valorització de l'estudi fotogràfic Daguerre del barceloní barri de Sants, un dels més antics de la ciutat.

Curs pràctic d'introducció a la paleografia

Els dies 20, 21, 27 i 28 de maig de 2014 es dugué a terme la realització del Curs pràctic d'introducció a la paleografia, a càrrec del professor Albert Martí i Arau. L'objectiu d'aquest curs de paleografia era proporcionar les eines bàsiques per llegir, transcriure i comprendre documents d'època medieval i moderna, escrits tant en català com en llatí.

Per a fer-ho, es treballà amb una selecció de textos que, a més de permetre adquirir aquestes tècniques paleogràfiques, també endinsaren els participants en un dels fenòmens més transcendents de la història de Catalunya: la profunda crisi del deute que hagueren d'experimentar les institucions catalanes en aquell període, especialment les municipals.

L'endeutament afectà a tots els substrats de la societat catalana, amb la qual cosa els textos lliurats il·lustraven una àmplia gamma de tipologies documentals, procedents de diverses institucions: les Corts (capítols de donatius), la Diputació del General (generalitats, censals), els municipis o universitats (actes de Consells, documentació fiscal i financera) i les oficines notariales (concòrdies, testaments, capítols matrimonials, etc.).

Al llarg del curs es donaren les claus per a comprendre l'escriptura gòtica i les seves principals abreviatures en els textos llatins, a més d'una introducció a l'escriptura humanística. L'objectiu final era que els alumnes assolissin unes normes bàsiques de paleografia per a poder fer les transcripcions dels textos.

Albert Martí Arau és llicenciat en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (UPF), llicenciat en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada per la Universitat de Barcelona (UB) i llicenciat en Documentació per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Entre altres, ha format part com a personal investigador (FPI) del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) del Ministeri de Cultura dins del projecte "crèdit públic en la Catalunya baixmedieval: els protagonistes del deute". I acredita experiència com a catalogador de fons patrimonials i com a docent en matèria de paleografia.

Aula d'extensió universitària.

En el marc de la col·laboració amb els actes de commemoració del 30è aniversari de la inauguració de la casa Ponsà com a seu de l'Arxiu Històric de Sabadell, l'aula Universitària de la gent gran acollí una conferència dedicada al tema dels arxius i els drets humans. Aquesta conferència, que excepcionalment fou oberta a tots els públics, es dugué a terme en tres edicions, els dies 7 (Fira de Sabadell) i 28 d'abril de 2014 (Auditori de Caixa Sabadell), i anaren a càrrec de Ramon Alberch i Fugueras, director de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents de la UAB i President d'Arxivers Sense Fronteres Internacional. En aquesta conferència, Alberch féu un recorregut sobre el valor dels arxius històrics per a reivindicar la veritat, la memòria i els Drets Humans i reivindicà el valor testimonial dels documents històrics. Els papers sempre han tingut una vàlida testimonial, la UNESCO en fa referència en el marc dels règims repressius que donen testimoni sobre els casos de violació dels drets humans i crims de guerra. És necessari, doncs, posar-los al servei de la justícia per tal de jutjar els responsables i poder indemnitzar les víctimes. Una exposició farcida d'anècdotes sobre les seves experiències dins el món arxivístic relacionades amb la recuperació dels arxius de

les dictadures a Ilatinoamèrica, Bosnia Erzegovina, etc, i amb el to apassionat i comunicatiu que el caracteritza.

Ramon Alberch i Fugueras (Girona, 1951) és Historiador i arxiver. Llicenciat en història per la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha estat director de l'Arxiu Municipal de Girona (1978-89), arxiver en cap de l'Ajuntament de Barcelona (1989-2004) i director de l' Institut Municipal d'Història de Barcelona (1992-1997), i fou un dels cofundadors de l' Associació d'Arxivers de Catalunya i també el seu primer president (1986-93). Del març del 2004 al desembre del 2010 fou subdirector general d'arxius i gestió documental de la Generalitat de Catalunya, càrrec des del qual tingué una participació destacada en les negociacions amb el Govern espanyol relatives al retorn dels Papers de Salamanca .

Conclusions.

Creiem, doncs, que amb aquestes activitats de 2014 els objectius del programa de commemoració del 30 aniversari de la Casa Ponsà s'han acomplert, i valorem molt positivament el seu desenvolupament. L'arxiu és un servei inherent al funcionament de tota organització municipal, i per tant la seva existència no és voluntària. Tampoc ho és la seva funció social i cultural, recollida per tota la normativa vigent. Tanmateix, l'Ajuntament de Sabadell fou un exemple d'assumpció immediata de les seves responsabilitats en aquesta matèria des dels inicis de l'anomenada Transició, configurant un model ben particular al servei dels ciutadans, investigadors, i la pròpia administració. El resultat ha estat un model concentrat de conservació del gruix del patrimoni documental de la ciutat, ja fos d'origen públic o privat, i avui en dia continua duent a terme les seves funcions de conservació, acreixement, tractament tècnic i difusió d'aquest patrimoni amb tot el zel possible. Cal recordar que aquest programa fou possible gràcies a la col·laboració del grup de treball organitzador, compost pels Srs. Josep M. Benaul, Isidre Carné, Oriol Civil, Esteve Deu, i Manel Larrosa.

DIA MUNDIAL DEL PATRIMONI AUDIOVISUAL

En el marc de la Commemoració del Dia Mundial del Patrimoni Audiovisual, el 27 d'octubre de 2014, es penjà al canal de VIMEO de l'AHS la pel·lícula "Partit de bàsquet i Inauguració del camp de Manufactures Carol. Sabadell, 19 de març del 1948". Autor: Vicenç Mas Rodríguez, (Cinema b/n, sense so., 9'5mm, Pathé Baby). El Dia del Patrimoni Audiovisual és un esdeveniment internacional i anima a tots els arxius a participar-hi. Nosaltres ho fem presentant cada any una petita mostra del Patrimoni Audiovisual que custodiem. Enguany hem triat un document del fons Lluís i Vicenç Mas. En aquest cas es tracta d'una pel·lícula filmada per Vicenç Mas Rodríguez, fill de Lluís Mas. El fons de pel·lícules de Lluís i Vicenç Mas, (ambdós pare i fill, professionals de la indústria tèxtil i molt vinculats al món cultural sabadellenc), aplega diverses filmacions entre els anys 1930 i 1953 aproximadament, recollint esdeveniments familiars i també esdeveniments socials, culturals i religiosos de la vida local.

Col·laboracions amb altres institucions

Coordinació i redacció dels tècnics de la SIS del perfil biogràfic del fotògraf Joan Balmes Benedicto, juntament amb Núria F. Ruis i Patrícia Álvarez. Text que forma part del catàleg de l'exposició *Realitats* del MHS i que es va presentar el 9 d'octubre de 2014.

Guió, filmació, transcripció i edició en vídeo de l'entrevista a l'arxivera Antonia Heredia Herrera. Projecte en col·laboració amb l'Associació d'Arxivers i Gestors de Documents pel número 37 de la revista Lligall. Maig-desembre 2014.

Edició i muntatge d'audiovisuals per les exposicions organitzades pel MHS: *Realitats i Diccionari dels teixits fets a Sabadell*.

Notícies de premsa de l'AHS

18-19 de febrer. "Curs de l'Arxiu Històric per saber com conservar fotos",. *Diari de Sabadell*, p. 9.

18-19 de març. "Carmen Mechó s'emociona i torna a mocionar el públic sabadellenc", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 32.

27-28 de març. "Visitas virtuales a edificios de valor patrimonial a través de una web", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 9.

26 d'abril. "Les plaques de Vilatobà restaran a Sabadell". *Diari de Sabadell*, p. 4.

7 de juny. "La recerca d'Esteve deu sobre la Guerra Civil suscita expectació", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 13.

9 de juny. "Arxivers en peu de guerra: ni secrets ni foscor", [referència AHS]. *Ara*, p. 34-35.

10-11 de juny. "El Museu d'Història vindica en un llibre l'edifici de La Electricidad SA", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 8.

30 d'agost. "El Museu d'Història aborda els fets del 1714 i els teixits de Sabadell", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 5.

Final del formulario

ANNEX

ANNEX: RELACIO D'ENTITATS I PERSONES QUE HAN CEDIT DOCUMENTACIÓ A L'AHS

Acadèmia Catòlica de Sabadell
Actua Vallès
Agrupació de Veïns de Ca n'Oriac (Sabadell)
Agrupación Andaluza S. Sebastián Ballesteros (Sabadell)
Agrupacions Professionals Narcís Giralt (Sabadell)
Ajuntament de Caldes de Montbui
Ajuntament de Matadepera. Patronat Municipal Cultura Matadepera
Álvarez Martínez, Patricia
Amics de l'Art Romànic de Sabadell
Amics de Sant Cristòfol (Sabadell)
Andreu Casañas, Eulàlia
Aragall i Borrell, Teresa
Argany i Comas, Isabel
Arroyos Bamala, Miquel
Arxiu d'Història de Castellar
Associació d'Arxivers de Catalunya
Associació de Bipolars i Depressius del Vallès
Associació Veïns Creu Alta (Sabadell)
Ayuntamiento de Errenteria. Archivo Municipal de Errenteria
Balaguer i Callís, Salvador
Balart i Marfany, Ramon
Balmes i Novell, Martí
Barberà i Canudas, Jaume
Benaül i Berenguer, Josep M.
Bertschinger, Willi
Blanquer Cutrina, Anna
Bonsfills i Gisbert, Francesc
Càmera Club Sabadell
Capellas Cabanes, Carles
Carbonell Manils, Joan
Carné i Grané, Isidre
Casamitjana Sabater, Montserrat
Caudevilla Pastor, Jesús
Centre de Documentació i Museu Tèxtil
Centre de Normalització Lingüística (Sabadell)
Centre d'Estudis Molletans
Cine Club Sabadell
Codina Pont, Assumpta
Comasòlivas Font, Joan
Confederació Nacional del Treball (CNT-AIT Sabadell)
Coordinadora " Un altre món és possible". Marxa per la Cultura de Pau
Crespí, Feliu
Diputació de Barcelona
Domènech Fontdevila, Joaquim
El Corte Inglés
Erill i Pinyot, Gustau
Església Evangèlica Baptista del Redemptor
Espanyó Sala, Tomàs
Esteva Selva, Ramon
Estripa'm

Farrés i Sabater, Josep M.
Ferrer Brunet, Lourdes
Foraster Cladellas, Manuel
Forrellad i Vives, Bel
Fundació Amics Arts i Lletres Sabadell
Fundació Bosch i Cardellach (Sabadell)
Fundació Cipriano García-Arxiu. CONC
Fundació La Mirada (Sabadell)
Fundació Noguera
Gadea Soteras, Àngela
Galícia Frontera, Elisabet
Garriga Gusi, Josep O.
Graell Sánchez, Angela
Hernández Martínez, Andrés
Institució Bíblica Evangèlica Catalunya
Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
Jaén i Urban, Gaspar (Universitat d'Alacant)
Juan Paumiola, Albert
Junyent i Carreras, Eugeni
Kolektivo Esperantista Komunista (Sabadell)
Kultura Asocio Esperantista (Sabadell)
Lamarca Roca, Carme
Llibre Viu (Mataró)
Lliga Protectora d'Animals de Sabadell
Llorens Llonch, Montserrat
Mañosa Ribatallada, Tomàs
Masclans Sastre, Miquel
Mayor Pujadas, Vicenç
Mechó Cunillera, Carme
Medina García, Ricard
Mercadé Vergés, Jaume
Mèrida Turell, Anna Maria
Miralles Assessors
Moix (i germans), Joaquina
Molinero Ruiz, Josefina
Monistrol Pons, Joan (Movifot)
Moventia, SA
Muñoz Armesto, Carlos
Museu d'Art de Sabadell
Museu d'Història de Sabadell
Museu del Gas (Sabadell)
Museu Marítim (Barcelona)
Pardo Navarro, Isabel
Parreño Román, Nicolás
Parròquia de la Puríssima Concepció (Sabadell)
Parròquia de Sant Jordi (Sabadell)
Pérez Marín, María Dolores
Puig Porcar, Ramon
Riba i Güell, Fidel
Ribas Oliver, Rafael
Roca Galindo, Josep
Rubió Soler, Sergi
Ruiz Díaz, Teresa
Rutés Pont, Ma. Salut
Sagarra Cartié, Manuel

Salvador Padrosa, Montserrat
Sarrà i Carbonell, Isabel
Saura Conesa, Simón
Serra i Llorens, M.Teresa i M.Lluïsa
Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia
Societat Coral Estrella Daurada
Sorolla i Artola, Antoni
Teatre del Sol (Sabadell)
Udina i Abello, Manuel
Unió Excursionista de Sabadell
Vaca i Vaca, Dolores
Valls i Vila, Jaume
Zambudio i Díaz, Miquel

MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL

Fons

1. Objectius

Gestionar els fons, per garantir la seva conservació, estudi, difusió i increment, a l'ampara de la legislació vigent, seguint les recomanacions internacionals sobre museus i la deontologia professional.

2. Actuacions

2.1 Els nous ingressos

Diverses persones físiques i jurídiques han fet donació d'objectes pel fons del Museu:

Montserrat Sabater Salvador

- Cardadora manual, primera meitat del segle XX

L'empresa Nova Vallmy, SL

- 1 reixa decorativa de finestra d'interior d'habitatge, del primer terç del segle XX

Madrona Garriga Martori

- Tovalla de combregar, brodada i amb aplicacions de puntes de coixí, finals del segle XIX, principis del segle XX

Associació Recreativa Amics de Sant Cristòfol

- Estola Mortuoria de l'antiga *Mutua socorrista auto-motorista* de Sabadell, dècada de 1940

2.2 La conservació i restauració del fons

- S'ha continuat la medicció i enregistrament dels paràmetres d'Humitat relativa i temperatura, tant al magatzem del c. Agricultura com en algunes sales del Museu, on hi ha instal·lats aparells mesuradors-enregistradors. Aquestes mesures es llegeixen mensualment i es custodien en l'Arxiu de dades climàtiques del museu
- També s'ha seguit efectuant el manteniment i canvi dels filtres del sistema de ventilació d'aire forçat així com el manteniment de l'aparell deshumificador.
- S'han continuat realitzant les tasques habituals de manteniment, ordenació i control de l'estat de conservació dels objectes del fons dipositats en el magatzem del c. Agricultura. –nous ingressos, objectes que han format part d'exposicions pròpies, o deixats en préstec a altres institucions...

- S'ha restaurat una Urna de ceràmica a mà de la 1a Edat del Ferro procedent de la intervenció arqueològica de Can Gambús 3, a càrrec de l'OPC de la Diputació de Barcelona

2.3 La documentació

- S'ha iniciat la catalogació dels materials procedents de la intervenció arqueologia al Passeig de la Plaça Major entre el 2008 i el 2010 amb motiu de la construcció de la nova estació dels FGC al centre de la ciutat, s'han complimentat 156 fitxes de documentació. La feina l'ha realitzat Anna Vargas Coll. Per aquesta tasca el museu ha comptat amb la col·laboració de l'OPC de la Diputació de Barcelona.
- S'ha continuat efectuant nova documentació del fons de la Indústria tèxtil llanera incidint en dels mostraris tèxtils i de tintoreria. Així mateix s'ha continuat efectuant revisió de la documentació ja existent.
- Ha millorat l'accessibilitat al programa documental Museum Plus, amb la incorporació d'un programa **sincronitzador del Museum Plus** que ha permès realitzar les tasques de documentació dels objectes ubicats al magatzems amb un ordinador portàtil

2.4 El moviment dels béns

Préstecs

S'ha continuat atenent i gestionant les demandes de préstec temporal d'objectes del fons que es puguin produir per part d'altres institucions i/ o entitats. La finalitat d'aquests préstecs poden ser per formar part d'exposicions temporals, o bé per estudi i/o anàlisi

Els préstecs efectuats han estat:

A la Fundació Bosch i Cardellach, per l'exposició **L'Aplec de la Salut en el fons de la Fundació Bosch i Cardellach**

- Bol de terra sigil·lada (número d'inventari 318).
- Gàbia d'aviar coloms (número d'inventari 13808).
- Còpies fotogràfiques emplaonades sobre la temàtica de l'Aplec, que havien format part del muntatge de l'exposició "300 anys de l'Aplec 1697-1997":
 - Aplec de 1991 *Comparsa gegantera davant de l'Ajuntament* (autor: Pere Monistrol)
 - Aplec de 1991 *Xanquers ballant a la plaça sant roc*
 - Aplec de 1910. *Ballant una sardana* (autor: desconegut/Col·lecció d'Antoni Grau)
 - Aplec de 1920. *La processó de la imatge de la Mare de Déu de la Salut passant pel costat del Santuari, abans de les reformes del cambril* (autor: desconegut/Família Tarruell)
 - 3 de maig de 1947. *Processó del Santuari a l'església de Sant Fèlix, pujant per l'actual Passeig de la Revolució* (autor: desconegut/AJA)
 - 3 de maig de 1947. *Processó del Santuari a l'església de Sant Fèlix, pel carrer Creueta* (autor: desconegut/AJA)

- 11 de maig de 1947. *Processó del Santuari a l'església de Sant Fèlix, per la plaça Sant Roc* (autor: Carlos Pérez de Rozas/AJA)
- CL 01082 Aplec de 1987 *Celebració religiosa al Santuari* (Autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- Aplec de 1917 *Ambient festiu del dilluns al pla de la font de la Salut sota la serra de Sant Iscle* (autor: Arnau Izard Llonch/Arxiu Fotogràfic de la Unió Excursionista de Sabadell)
- Aplec dels anys 20. *Gent passejant* (autor: desconegut/AHS)
- CL 01081 Aplec de 1985 *Pujant les escales cap a la Salut* (autor: P. Farrán/AHS)
- CL 01031 Aplec de 1944 *Carruatge guarnit per al concurs de carros enramats* (autor: desconegut/AHS)
- *L'Aplec vers el 1900* (autor: Francesc Pulit i Tiana/AHS)
- Aplec de 1917 *Jugant a la gallineta cega* (autor: Arnau Izard Llonch/Arxiu Fotogràfic de la Unió Excursionista de Sabadell)
- Aplec de 1940 *Grup de noies fent-se un retrat al costat del santuari* (autor: Arnau Izard Llonch/Arxiu Fotogràfic de la Unió Excursionista de Sabadell)
- CL 01079 Aplec de 1982 *Menjar al camp* (autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- CL 01084 *Pont de la Salut ple d'automòbils pujant cap a l'Aplec.*
- CL 01048 Aplec de 1982 *Funció de teatre a La Faràndula* (autor: P. Farrán /Diari de Sabadell)
- L'Aplec vers 1900 (autor: desconegut/AHS)
- CL 01039 L'Aplec vers 1900 *Gent passejant i xerrant per la fira, al Passeig de la Salut* (autor: desconegut/AHS)
- CL 01038 L'Aplec vers 1900 *Gent passejant i xerrant per la fira, al Passeig de la Salut* (autor: desconegut/AHS)
- CL 01064 Aplec de 1975 *Grup de noies mentre són retratades a la fira, davant del Santuari* (autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- Aplec de 1995 (autor: desconegut/Montepio de conductors de Sabadell)
- Aplec de 1996 (autor: P. Farrán/Montepio de Conductors de Sabadell)
- CL 01049 Aplec de 1982 (autor: P.Farrán/AHS)
- CL 01083 Aplec dels anys 80 (autor: P. Farrán/Diari de Sabadell)
- Aplec de 1988 (autor: Pere Monistrol).

Al Museu de Gavà, per l'exposició ***La fotografia d'estudi a Gavà. Quan anàvem a cal retratista***

- Objectiu (núm. de registre 16091)

Al Museu de Mataró per formar part de l'exposició ***Mataró 1714. Entre dos mars i dues corones***

- Canó (núm de registre 4936)

Cessió en comodat

El MHS (OAMA) ha cedit en comodat a Promoció Econòmica de Sabadell SA set aparells elèctrics procedents de l'empresa ABB, perquè siguin exposats de manera permanent al recinte de Fira Sabadell; edifici dels anys 40 que originàriament ocupava l'empresa ABB.

1. Interruptor seccionador MB-35 500V 1.000 A
Segona meitat del segle XX
2. Motor elèctric de corrent altern trifàsic de doble gàbia d'esquirol MCRF 25 4 pols
Fabricat a l'ASEA-CES, Sabadell
Anys 70-80 del segle XX
3. Motor elèctric de corrent altern trifàsic de doble gàbia d'esquirol model DG-315MR-3
Fabricat a l'ASEA-CES, Sabadell
Anys 70-80 del segle XX
4. Generador elèctric de corrent continu, dinamo fre model C-200
Fabricat a CONSTRUCCIONES ELECTRICAS DE SABADELL, Sabadell
Anys 40-50 del segle XX
5. Generador elèctric de corrent continu, dinamo fre model D-280
Fabricat a CONSTRUCCIONES ELECTRICAS DE SABADELL, Sabadell
Anys 40-50 del segle XX
6. Alternador síncron model A-46
Fabricat a CONSTRUCCIONES ELECTRICAS DE SABADELL, Sabadell
Anys 40-50 del segle XX
7. Motor elèctric de corrent altern AC31-1
Fabricat a CONSTRUCCIONES ELECTRICAS DE SABADELL, Sabadell
Any 1947

Préstecs d'altri.

Per a l'exposició *Diccionari dels teixits fets a Sabadell*, inaugurada el dia 4 de setembre, es van rebre els següents préstecs:

Del MAS

Bust de Narcís Giralt, obra en bronze d'Enric Monjo.

Emili Grau Vallribera:

Un teler mecànic i un ordidor fets a escala per ell mateix. Ambdós funcionen

Orsini Sotorra Sanmartí:

Encenedor
Tisores
Agulla de desteixir
Compta fils
Lupa amb peu
Balances
Balança Quadrant
Disc d'equivalències
Abirc de senyora
Vestit jaqueta
Armillà de senyora

Manel Borrell Palacín

Regle de càlcul amb estoig de plàstic FABER CASTELL
Regle de càlcul de butxaca amb funda de cuir
Estoig amb eines del teòric.
Estoig de compassos marca WILD
Balança micromètrica JBA
Tisores KAISER,

Josep Armesto Beneyto

Caixa de tinters de tinta xinesa de colors.
Agulla de desteixir amb mànec tornejat
Compta-fils
Fulla d'afaitar amb agafador
Lupa
Boligraf de 4 colors
Suport de llapissos , plumilles, estilogràfiques...
Quatre llàpissos
1 llapis amb allargador
Dos mànecs amb plumilla
2 estilogràfiques
llapis per pintar sobre fons negre (color plata)
1 guix
paper quadriculat de 12x12
Dibuixos agafats amb una pinça
Taula de conversions

Josep Llobet i Pol

Original del Diccionari tèxtil llaner, dos volums -llaneria i panyeria-
Tres quaderns d'exercicis de teoria de teixits de Rafel Llobet, de 1909 a 1911 quan cursava ensenyaments tèxtils a l'Escola Industrial d'Arts i Oficis de Sabadell
Llibreta amb els apunts de teoria de teixits de Rafel Llobet
Paleta de fils de colors
Diferents tipus de gasa de volta, dissenyada i teixida pel senyor Josep Llobet

Joan Carles Miquel

Full de quadrícula amb mostres

Frederic Gutés Pujades

Una llançadora de fusta
Un quart per comptar passades
Una troç de teixit de quadres escocessos dissenyat per ell i teixit a l'empresa Giralt de Sabadell de la que era teòric i director

Trinitat Bombin i Josep Pineda,

Diverses peces d'indumentària femenina i masculina, totes confeccionades amb roba teixida a l'empresa Vicenç Planas de Sabadell entre el tercer i l'últim quart del segle XX

Carme Suarez Vilà

Dos vestits de senyora de crepè
Una americana d'estiu, "fresco", de senyor

Pilar Cases Cuturié

Peces de vestir femenines i un trajo de migtemps

Gorina SA.

Diverses mostres *tipus* de roba masculina d'estiu i d'hivern
Mostres de filatura
Peces de teixits de *panyeria* de llana de carda i d'estam

Carme Bombardó Alemany

Peces de teixits de *llaneria* dissenyades i teixides a l'empresa Jaume Bombardó

Joan Carles Freixenet i els seus germans

Mostres de teixit amb el dibuix i la disposició

Sis llibretes de tres cursos de teoria de teixits de Josep Ma Freixenet Puigmartí

Disc d'equivalències "BOT"

Dobert Textile Group, SA

Cons de fil de llana de diferents colors i textures

Mostra de teixit de llana cru, sortint de teler

Mostra del teixit anterior tenyit en peça i acabat

Planta de teoria i disposicions d'un teixit actual realitzades digitalment

Traspassos o derivacions de patrimoni documental a l'Arxiu Històric

- La Sra. Dolores Vaca Vaca (Pedro Martínez, Granada, 1951) va cedir al MHS dues fotografies carnet dels seus avis (Torcuato Vaca i Madalena Jiménez), els quals van construir una de les coves de Sant Oleguer que formen part de l'Espai de Memòria del Memorial Democràtic, on van viure entre els anys 1944-1951 aproximadament. Aquestes dues fotografies es van traspassar a l'AHS per a la seva per fer-ne una còpia, atès el seu interès.

2.5 Permisos de reproducció

S'han rebut les següents peticions d'autorització per a la reproducció de fotografies d'objectes del fons del museu o de les sales d'exposició:

Del Museu de Mataró, l'objecte Canó, núm. de registre 4936, per a publicar al catàleg de l'exposició ***Mataró 1714. Entre dos mars i dues corones.***

2.6 Biblioteca

Durant l'any 2014, s'ha continuat amb les actuacions habituals de manteniment, catalogació de noves entrades a l'hemeroteca, ordenació i consulta de la biblioteca del MHS. Aquest manteniment i gestió de la biblioteca és imprescindible per tal que arribi a esdevenir una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica patrimonial i local.

Les noves entrades de llibres s'estan inventariant de forma provisional en una llista d'excel, a l'espera de poder-les catalogar de forma correcte i donar-les d'alta a la base de dades Winisis.

Recerca

1. Objectius

- Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons del MHS, siguin les col·leccions, els punts patrimonials o temes d'arqueologia, d'història, de memòria històrica d'interès local.
- Portar a terme els comissariats de les exposicions que donara lloc a la pròpia exposició i als materials que s'en derivin.
- Dinamitzar, promoure i coordinar els comissariats externs, entenent-los com a projectes de recerca per ells mateixos, que poden provocar exposicions, publicacions i activitats diverses.
- Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interès.
- Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.
- Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.
- Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic dels museus per a treballar específicament els aspectes d'història i de patrimoni, així destaquem l'Oficina de Patrimoni.
- Assessorar i col·laborar en els projectes d'interès comú de l'Oficina de Patrimoni.

2. Actuacions

2.1 Projectes específics de recerca

Recerca històrica

Com ja és habitual, a través dels historiadors i altres especialistes de l'equip tècnic del MHS o a través d'estudiosos externs, s'han dut a terme totes aquelles recerques que s'han centrat en la història local o en el nostre patrimoni històric. Destaquem els següents projectes específics realitzats per a l'any 2014:

- Beca d'història local Miquel Carreras

L'Ajuntament de Sabadell, la Fundació Bosch i Cardellach i la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859 van convocar la 8a Beca d'Història Local Miquel Carreras.

Aquesta beca, de caràcter biennal, té per objectiu promoure la investigació de la història de Sabadell en els àmbits i períodes més desconeguts, per tal de millorar el coneixement sobre la ciutat, incentivar-ne la divulgació i ampliar la historiografia local.

Les Bases i la Convocatòria de la 8a beca es van aprovar en sessió de la Junta de Govern Local en data 21 de novembre i es van publicar en el DOPB l'11 de

desembre de 2014. La temàtica per a la 8a convocatòria és “La història de Sabadell en qualsevol dels seus períodes”.

- La revista *Arraona*

El MHS de Sabadell ha continuat col·laborant i participant en la coedició, junt amb l'Arxiu Històric de Sabadell i el Museu d'Art de Sabadell, de la revista d'història local *Arraona*, amb l'objectiu d'oferir un mitjà de dinamització i difusió de totes aquelles recerques d'interès local, des de qualsevol àmbit. L'equip tècnic del MHS ha coordinat tècnicament el dossier monogràfic “A l'entorn del 1714. Sabadell / Barcelona / Catalunya”, ha participat en la coordinació editorial del número sencer, ha realitzat alguna de les ressenyes bibliogràfiques i ha aportat continguts de recerca propis al número 34 de la revista:

- Isabel Argany (MHS), “Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell, 1905-2004). Al voltant d'una exposició”
- Roser Enrich (MHS), “Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny. Exposició al MHS” .

En el darrer trimestre s'ha començat a treballar i preparar el següent número de la revista, el dossier monogràfic de la qual tractarà el tema de la història del teatre a Sabadell. Aquest nou número 35 també comptarà amb aportacions de recerques, notes i ressenyes per part de l'equip tècnic del MHS.

- *Memòria històrica*

Sabadell 1974: recopilació de testimonis orals i documentals

Arrel de la preparació i recerca a l'entorn de l'exposició commemorativa *Sabadell 1974: en lluita per les llibertats*, el MHS ha realitzat un seguit d'entrevistes a testimonis d'aquells fets que han estat degudament enregistrades en format sonor, i a l'hora a pogut compilar informació sobre diversa documentació inèdita de l'època, proporcionada per aquests mateixos testimonis.

En total s'han entrevistat a 12 persones:

- *Ramon Vallbè i Ansesa*. Advocat. Havia militat a CCOO i al PSUC; cofundador del despatx d'advocats laboralistes d'Antoni Farrés; va ser un dels 67 detinguts al col·legi de les Escolàpies de Sabadell el 8 de setembre de 1974, en una reunió de l'Assemblea de Catalunya; era a Madrid quan van atemptar contra Carrero Blanco el 20 de desembre de 1973 perquè estava fent la mili i també va assistir al judici 1.001 contra Camacho i altres sindicalistes; també va ser l'advocat que des de Madrid va donar la notícia a Sabadell que es podia desconvocar la vaga general del febrer de 1976... (entrevista feta a Sabadell, el dia 17 de gener).
- *Feliu Crespí i Niubò*. Director de RRHH. Havia militat al PCE-i i després al Partit del Treball d'Espanya, PTE; havia estat secretari de l'Assemblea Democràtica de Sabadell; va estar present i va participar en l'assemblea de les pistes d'atletisme el dia 26 de febrer de 1976, durant la vaga general de Sabadell; va estar a la taula presidencial de la presentació pública de l'Assemblea Democràtica de Sabadell a la Faràndula el 25 de juny de 1976... (entrevista feta a Sabadell, el dia 24 de març).

- *Xavier Vinader i Sànchez*. Periodista. Va estar present a la reunió fundacional de l'Assemblea Democràtica de Sabadell al bosc de Togores, el 27 d'octubre de 1974, en la qual va enregistrar els parlaments que s'hi feren i en va fer les úniques fotografies que es conserven d'aquell esdeveniment; va cobrir, també com a periodista, els fets de la vaga general de Sabadell del febrer de 1976... (entrevista feta a Barcelona, el dia 28 de febrer).
- *Josep Maria Benaul i Berenguer*. Historiador. Havia militat a Bandera Roja i després al PSUC. Va estar present a la reunió fundacional de l'Assemblea Democràtica de Sabadell al bosc de Togores, el 27 d'octubre de 1974; va participar en diversos actes reivindicatius i manifestacions des de les plataformes veïnals, entre els anys 1972-1974 (entrevista feta a Sabadell, el dia 7 de març).
- *Llúis Brunet i Berch*. Professor mercantil. Havia estat del grup dels no-alineats de l'Assemblea Democràtica de Catalunya; va ser un dels 67 detinguts al col·legi de les Escolàpies de Sabadell el 8 de setembre de 1974, en una reunió de l'Assemblea de Catalunya; havia estat president de la Cooperativa Sabadellenca... (entrevista feta a Sabadell, el dia 7 de febrer).
- *Manel Pagès i Panadès*. Enginyer industrial. Havia estat president de l'Assemblea Democràtica de Catalunya fundada el 1974, militava al PSUC; va ser un dels quatre sabadellencs dels 113 detinguts a l'església de Santa Maria Mitjancera de Barcelona el 28 d'octubre de 1973 on s'hi havia de celebrar una reunió clandestina de l'Assemblea de Catalunya, va ser present en una entrevista amb Salvador Puig Antich a la Model el mes de novembre de 1973... (entrevista feta a Sabadell, el dia 27 de gener).
- *Arturo Pousa i Engroñat*. Procurador de Tribunals, llicenciat en Dret. Era militant de Bandera Roja i després passà al PSUC i finalment al PSC (a partir del 1982), i pertanyia a l'Assemblea Democràtica de Badalona. Vivia a Barcelona i militava a Badalona (entrevista feta a Sabadell, el dia 25 d'abril). Va ser un dels 67 detinguts al col·legi de les Escolàpies de Sabadell el 8 de setembre de 1974, en una reunió de l'Assemblea de Catalunya
- *Emili Ferrer Inglés*. Economista. Va militar al FOC i posteriorment a la Federació Socialista Catalana. Va ser un dels quatre sabadellencs dels 113 detinguts a Santa Maria Mitjancera de Barcelona el 28 d'octubre de 1973 on s'hi havia de celebrar una reunió clandestina de l'Assemblea de Catalunya (entrevista feta a Sabadell, el dia 3 de març).
- *Jesús Salvador i Salvador*. Doctor en Dret. Va militar al FOC (Front Obrer de Catalunya), va pertànyer al moviment dels no-alineats, i va acabar a Convergència Socialista i finalment al PSC. Va pertànyer al Consell Consultiu de la Generalitat d'en Josep Tarradellas i fins i tot va ser membre del seu Govern provisional. Va ser un dels quatre sabadellencs dels 113 detinguts a Santa Maria Mitjancera de Barcelona el 28 d'octubre de 1973 on s'hi havia de celebrar una reunió clandestina de l'Assemblea de Catalunya. Nascut a Puebla de Arenoso (Castelló, 1939), va anar a viure a Sabadell l'any 1940, ell i tota la seva família (entrevista feta a Barcelona, el dia 23 d'abril).
- *Xavier Torruella i Llopart*. Membre de les Joventuts Comunistes de Catalunya (JCC), va ser detingut l'any 1975 a Sabadell per distribuir propaganda il·legal (entrevista feta a Sabadell, el dia 23 de març).

- *Josep Santamans*. Treballador de la banca. Sense afiliació política, va assistir a l'assemblea fundacional de l'Assemblea Democràtica de Sabadell, al bosc de Togres, celebrada el 27 d'octubre de 1974 (entrevista feta a Sabadell, el dia 11 d'abril).
- *Frederic Pareja*. Sense afiliació política, va assistir a l'assemblea fundacional de l'Assemblea Democràtica de Sabadell, al bosc de Togres, celebrada el 27 d'octubre de 1974 (entrevista feta a Sabadell, el dia 11 d'abril).

Es tracta de persones algunes de les quals van ser detingudes per haver-se reunit clandestinament i ser membres de l'Assemblea de Catalunya, i d'altres van viure, de prop i de forma compromesa, moments cabdals de la nostra història recent: la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell l'any 1974, l'assassinat de Carrero Blanco, el procés 1.001 contra els sindicalistes de CCOO, la vaga general del febrer de 1976, l'oposició al consistori tardofranquista de l'alcalde Burrull, etc.

Assistència a la presentació del documental "Xavier Vinader, periodista. Contra la guerra bruta" (Filmoteca de Catalunya)

El 15 d'octubre es va presentar aquest documental, produït per Antàrtida Films i TV3, a la Filmoteca de Catalunya, amb la presència d'en Xavier Vinader, dels realitzadors del documental, Àngel Leiro i Xavier Montanyà, la periodista Mònica Terribas, i altres. Un documental sobre la cara fosca i les contradiccions de la Transició espanyola a través de la revisió de les investigacions dutes a terme durant aquella època pel periodista sabadellenc Xavier Vinader. Xavier Vinader Sánchez (Sabadell, 1947) es va diplomar a l'Escola Oficial de Periodisme, l'any 1973. Des del 1978 ha estat redactor de diversos mitjans de comunicació del Grup Zeta. Fins al 1993 ha presidit la ONG internacional "Reporteros Sin Fronteras". Referent del periodisme d'investigació, Vinader va portar fins al límit el seu compromís periodístic, revelant qüestions molt incòmodes per a l'Estat i l'extrema dreta. Va ser el primer exiliat i el primer periodista de la democràcia espanyola empresonat per motius polítics. A l'acte hi va assistir Genís Ribé, tècnic del MHS.

Guerra civil i exili

El MHS ha seguit aprofundint en el coneixement documental i en la recollida de testimonis orals sobre el conflicte de la guerra civil i l'exili i el seu impacte a Sabadell i a la seva gent. En aquesta línia, s'ha mantingut una entrevista amb Anna Magriñà Caralt, filla de Ramon Magriñà Esvertit, qui va estar destinat als Tallers de l'Aeronàutica Naval de Barcelona des de l'any 1930 al 1937, als Tallers de l'Aviació de l'Aeronàutica Naval de Sabadell (fàbrica Baygual i Llonch) entre els anys 1937-1938 i al *Parque Eventual de Cataluña de Sabadell* entre els anys 1939 i 1945. L'Anna Magriñà ha aportat documentació original del seu pare per ser ingressada al fons de l'AHS.

Enguany també, i arrel de la col·laboració feta amb la revista *Vallesos. Gent, terra i patrimoni* (núm. 7), la qual ha dedicat el seu dossier temàtic a la commemoració dels "75 anys del final de la Guerra Civil al Vallès", s'han aportat dos treballs de recerca amb els següents títols, els quals han estat publicats:

- "Die Legion Condor in Sabadell", sobre la presència d'aquest cos d'intervenció aèria de la Luftwaffe alemanya el febrer de 1939 a Sabadell, poc després de ser ocupada la ciutat per les tropes de Franco.

- “Amb la nena a coll”, sobre l'exili forçat de Magda Lladó i Fuster (Sallent, 1912), que va haver de fugir el 10 de gener de 1939 amb la seva filla d'un any, Diana Plans, a França, fins al seu retorn a Espanya, a cavall dels anys 1943-1944.

Aquests articles han estat redactats pel tècnic del MHS, Genís Ribé.

Primer franquisme i immigració

A través de la Sra. Ana Maria Baena ens va arribar el contacte amb una testimoni, la Sra. Dolores Vaca Vaca (Pedra Martínez, Granada, 1951), els avis de la qual havien construït i viscut en una de les coves de Sant Oleguer que actualment formen part de l'Espai de Memòria del Memorial Democràtic.

Del conjunt de les tres coves agrupades i situades més a l'est d'aquest espai, la primera pel cantó oest fou construïda pel seu avi Torcuato Vaca Martínez i la seva àvia Madalena Jiménez Romero quan va venir a Sabadell passada la guerra (probablement any 1944). La cova del costat dret va ser construïda per Francisco Requena González i Juana Romero Rienda (cosina de l'àvia Madalena), també del mateix poble d'origen.

L'avi Torcuato era pagès i després d'uns anys de viure a la cova es va comprar un terreny a Torre-romeu. Durant un temps, a principis dels 1950, mentre es feia la casa d'autoconstrucció a Torre-romeu (terreny comprat a Segimón Homs Pladevall, escriturat l'octubre de 1953 i escriturat finalment l'agost de 1958), tenien les coses a la cova i anaven i venien. A partir del 1951 l'avi Torcuato va treballar en la construcció de les cases de cal Garcia i va ser quan va avisar a la resta de la família perquè vingués a Sabadell, que s'instal·laren a Torre-romeu.

Dolores Vaca Vaca ens va aportar diversa documentació que va ser traspassada a l'AHS per a la seva cessió per còpia:

Dolores Vaca va venir a Sabadell amb tres mesos, amb els seus pares i tres germans (Antonio, José i Torcuato). Un cop a Sabadell van néixer altres tres germans (Antonio – el germà gran Antonio havia mort d'accident a la cimentera Asland-, Antonia i Silverio). El seu pare va venir a Sabadell malalt (mental) per culpa de la guerra i els efectes d'una onada expansiva i metralla d'un impacte de bomba...

Segons la Dolores, i pel que li havia explicat la seva àvia, la cova tenia a la banda esquerra una zona per dormir (matalassos a terra, un xic arrecerada) i a la banda dreta un espai per cuinar amb un “poyete” a mitja alçada de la paret (prestatgeria per posar estris i altres coses).

La Dolores va començar a treballar als 8 anys, en empreses tèxtils de filatura i drapaires. També va treballar, posteriorment, a l'empresa de pastes Pedragosa i després a l'empresa Inerga (plàstics). Finalment, fins a l'edat de 50 anys, va treballar de dona de fer feines de neteja. Ara està jubilada.

Consultes i assessoraments a particulars

- Miguel Márquez, estudiant de Ciències de la Comunicació de la UAB, sobre temes de la Guerra Civil a Sabadell (aeròdrom militar, indústries de guerra aeronàutiques...). Treball de recerca de Final de Grau. Març de 2014.

- Jordi Sauchelli i altres companys estudiants, alumnes de l'IES Escola Industrial, per un treball sobre els refugis antiaeris de la Guerra Civil a Sabadell. Octubre de 2014.
- Antoni Garriga, per una recerca personal sobre la història i el paratge de Can Gambús. Octubre de 2014.
- Josep Oliva, per una recerca personal sobre Ferran Casablanques i els germans Picañol (innovació tecnològica en la indústria tèxtil). Novembre de 2014.
- Núria Pacheco, per un treball del mòdul d'arqueologia d'un màster d'Història de la UAB, visita a la capella de Sant Nicolau. Desembre de 2014.

2.2 Recerca dels materials del fons del museu.

Durant tot aquest any s'han seguit atenent les demandes d'estudi sobre fons dels museus que fan investigadors i/o institucions externes. Enguany les demandes s'han centrat en el **fons d'arqueologia**.

Els estudis en aquest àmbit s'emmarquen dins de projectes de recerca d'abast més general, fet que posa a disposició del coneixement de la comunitat científica els fons locals i alhora referma la importància que tenen aquests fons dins els contextos de la Prehistòria europea i peninsular.

- En el marc del projecte "**Aproximación a las primeras comunidades neolíticas del NE peninsular a través de sus prácticas funerarias**" que porta a terme el CSIC, dirigit per Juan F. Gibaja Bao, diversos investigadors del projecte han realitzat sengles estudis:

- Alba Masclans Latorre i Millan Mozota Holgueras l'estudi funcional de les destrals polides dels jaciments de la Bòbila Madurell i de Can Gambús, emprant microscopi i lupa binocular; així mateix efectuen escanejos en 3D per fer estudis de morfologia.
- Xavier Terradas ha efectuat una espectrometria de massa de 3 peces tallades sobre obsidiana, identificades recentment, a la Bòbila Madurell, per determinar l'origen geogràfic de la matèria primera. Aquesta anàlisi s'ha efectuat a l'institut Jaume Almera del CSIC. I ha donat com a resultat que provenen de Sardenya, del Monte Arci, igual que les altres peces d'obsidiana conegudes a Catalunya, 4 de les quals formen part del fons del MHS i que van ser analitzades per Bernard Gratuze a l'Institut de Recherche sur les Archéomatériaux-Centre Ernest Babelon / CNRS-Université d'Orléans, l'any 2011

- Núria Villena Mota, paleoantropòloga de l'INRAP (Institut national de recherches archeologiques préventives) de França, està estudiant les cremacions de la **necròpolis de Can Piteu**.

- Carlos Lalueza Fox de l'Institut de Biologia evolutiva (CSIC-UPF) i Tona Majó, arqueoantropòloga, han pres mostres d'una selecció d'esquelets humans de Can Roqueta II, per un estudi d'ADN en el marc del projecte d'investigació sobre la **població prehistòrica d'Europa**, dirigit pel professor David Reich de la Universitat de Harvard i del Broad Institute d'Estats Units.

- En el marc del projecte de recerca **Les obsidians neolítiques de Catalunya**, projecte per a la determinació de l'origen de la matèria i per al seu estudi arqueològic, es publica *on line* l'article "Neolithic diffusion of obsidian in the western Mediterranean: new data from Iberia", a càrrec de Xavier Terradas, Berbard Gratuze, Josep Bosch, Roser Enrich, Xavier Esteve, F. Xavier Oms, Genís Ribé, al *Journal of Archaeological Science*, 41 (2014), 69-78.

- **Visita de treball al conjunt de Sant Pau de Riu-sec**, a càrrec de l'estudiant del Grau d'Arqueologia Laura Sensarrich i del professor Antoni López Mullor (Arqueologia de l'Arquitectura), per un treball de fi de carrera. Abril de 2014.

2.3 Comissariat d'exposicions i de publicacions

Enguany s'han dut a terme els següents comissariats:

- L'exposició *Realitats. Joan Balmes Benedicto (Sabadell, 1915-2004)* va estar comissariada per la tècnica del museu Isabel Argany Comas.
- L'exposició *Sabadell 1974: en lluita per les llibertats* va estar comissariada per Genís Ribé i Monge, tècnic del museu.
- L'exposició *Història desenterrada. Troballes arqueològiques a Sant Pau de Riu-sec* ha estat comissariada per Genís Ribé i Monge, tècnic del museu.
- L'exposició *Diccionari dels teixits fets a Sabadell* ha estat comissariada per Orsini Sotorra, Frederic Gutés i Josep Armesto de la Comissió de teòrics del Museu i per Roser Enrich Gregori, tècnica del museu.
- L'exposició *Sabadell 1714. Les catorze cartes del duc de Berwick i Lliria* ha estat comissariada per Genís Ribé i Monge, tècnic del museu.

Difusió

1. Objectius

- Que el museu sigui un equipament àmpliament conegut i valorat per la societat.
- Que el museu formi part dels hàbits culturals del major nombre possible de ciutadans.

Aquests dos objectius de caràcter general guien les activitats de difusió del museu i es concreten en les següents línies de treball:

1. Planificació, disseny i coordinació d'exposicions de producció pròpia amb peces de les col·leccions del MHS, que tenen per finalitat explicar la història de la ciutat en els seus diversos aspectes i etapes.
2. Valoració, gestió i adaptació d'exposicions fetes per altres organitzacions amb el disseny de materials informatius complementaris, així com d'activitats pròpies que expliquin la història de la ciutat en el context general del país.

3. Creació i gestió d'activitats entorn a les exposicions temporals i d'altres esdeveniments, atenent a la diversitat de públics (infantil, familiar, escolar, gent gran, associacions, experts, nouvinguts...).
4. Creació i gestió d'activitats entorn els espais i edificis patrimonials que configuren el "museu al territori" amb itineraris temàtics i visites guiades entre d'altres.
5. Disseny, coordinació, seguiment i avaluació de les activitats per grups, especialment de les escolars.
6. Participació en els diversos esdeveniments ciutadans (Aplec de la Salut, Festa Major, Sant Jordi, Nadal ...) i d'altres que li són propis per la seva naturalesa (Dia Internacional dels Museus, Jornades de Patrimoni...).
7. Seguiment i avaluació de l'evolució del públic de grups i del públic individual, atenent a les diverses variables: tipus de grup, d'activitat, calendari, difusió feta...
8. Coordinació i gestió del material informatiu i de les publicacions del museu: catàlegs d'exposicions, articles per la revista *Arraona*, fulls de sala de les exposicions permanents i temporals, opuscles del museu al territori, plafons "in situ" i altres.
9. Gestió de les eines de comunicació de producció pròpies, pàgina web dels museus, facebook del MHS, fulls volants i elaboració de la informació pels mitjans de comunicació generals (notes de premsa, webs, díptics, entrevistes radiofòniques...).
10. Col·laboració amb les associacions de la ciutat ja sigui fent activitats conjuntes, subministrant informació o cedint espais per fer-hi activitats lligades a les temàtiques pròpies del museu.

2. Actuacions

2.1 Exposicions temporals

Les exposicions programades per aquest any i per ordre cronològic han estat les que definim a continuació.

Exposicions iniciades l'any 2013

Realitats. Joan Balmes i Benedicto. (Sabadell 1915-2004)

Del 4 de setembre de 2013 a 27 d'abril de 2014

Lloc: MHS (sales d'exposicions del segon pis)

Comissariat i organització: MHS i AHS

L'objectiu de l'exposició era presentar una mostra de la ingent obra fotogràfica de Joan Balmes Benedicto i, a través d'ella, el Sabadell que va de 1944 a 1964. Joan Balmes treballava per encàrrec i fotografiava tots els grans i petits esdeveniments de la ciutat, comunions, bateigs, actes amb autoritats, festes populars, representacions teatrals, trobades esportives, enderrocs, noves construccions... Es així que, a través

de les prop de 83.000 imatges que va fer, es pot veure el batec social i cultural de la ciutat.

L'obra de Joan Balmes Benedicto està perfectament documentada, gràcies a l'autor mateix, que era ordenat i curós, i a la feina feta per AHS amb la col·laboració de Martí Balmes, fill del fotògraf. Es així que cada imatge pren molt més valor, ja que un carrer no és sols un carrer, sinó que està identificat i podem conèixer què celebraven exactament el veïns que hi apareixen. Àdhuc qui eren cadascun d'ells.

L'exposició es va plantejar com un recorregut visual sobre la ciutat i la vida dels seus habitants que es va acompanyar amb el perfil del Joan Balmes i amb objectes dels fons del MHS o d'altres fons, que complementaven la mirada sobre aquest anys.

Com és habitual, l'exposició va anar acompanyada d'un programa de difusió i d'un proposta didàctica per les escoles.

Es van editar 1000 postals amb fotografies de Joan Balmes i els actes de difusió previstos que van ser els següents:

- Visites guiades: durant la Festa Major, dies 7, 8 i 9 de setembre, 15 de desembre de 2013 i 16 de març de 2014.
- Tallers infantils: Vols parar taula? (+de 5 anys) durant la Festa Major.
- Activitat per a grups familiars (AMPA). Com es divertien els teus avis? Amb col·laboració amb el Programa Tàndem Família-Escola.
- Dotzè Concurs de Literatura Ràpida Microcontes, sobre fotografies de Joan Balmes 10 de desembre, a les 10.30 h., a la Biblioteca Vapor Badia.
- Sessions d'identificació fotogràfica amb l'Associació de Veïns del sector de la Creueta i altres col·laboradors.

Un exercici de memòria històrica: franquisme, vida quotidiana, patrimoni documental fotogràfic. Projecte en col·laboració amb l'AHS i realitzat fent aflorar patrimoni moble del fons MHS, (contextualització històrica), etc.

Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny

Del 5 de setembre a 13 d'abril de 2014

Lloc: MHS (sala d'exposicions del vestíbul)

Comissariat i organització: MHS

La tintura és un procés important de la Indústria tèxtil. L'abundant i diversificada oferta d'articles dels fabricants locals tenia un pilar fonamental en els tintorers de la ciutat, professionals que en constant diàleg amb els teòrics i els fabricants contribuïren a l'èxit comercial de la múltiple oferta d'articles dissenyats i fabricats a Sabadell.

Dins el fons de mostraris tèxtils del Museu hi ha els mostraris de tintoreria de l'empresa Estruch, que abasten pràcticament tot el s. XX. També hi algunes mostres de Tints Raventós.

L'any 2010, el Museu ha iniciat la catalogació d'aquests mostraris, per aquesta tasca comptem una altra vegada amb la inestimable col·laboració dels membres de la Comissió de mostraris, que en aquest cas són tres tintorers: Sebastià Serra, Antoni Ribera i Antoni Vazquez.

Amb l'objectiu de difondre els resultats d'aquesta tasca de recerca i documentació, el MHS va organitzar aquesta exposició.

La mostra es va estructurar en 6 àmbits on es combinaren les explicacions de text amb objectes relacionats directament amb el procés de tintura.

- El color
- Ús del color
- Els colorants naturals i artificials
- Tints i tintorers a Sabadell
- Processos i estris de tintura
- El laboratori del tintorer

Es va editar un full de sala.

Es van programar activitats dominicals els dies 7, 8 i 9 de setembre, amb motiu de la Festa Major de Sabadell i el dia 20 d'octubre.

Realització de l'activitat *El blau de la planta al teixit, taller de tintura amb anyil natural* impartit per Anna Homs Padriosa, el 2 d'abril a la tarda al MHS. Hi va haver 20 participants.

L'anyil és un colorant natural que no és soluble en aigua. Així, quan la matèria tèxtil es tenyeix amb aquest pigment s'ha de preparar una **tina** en medi alcalí i en presència d'un producte reductor, que el transforma en un derivat groc verdós soluble en aigua i amb afinitat per la fibra. En contacte amb l'aire, la matèria tenyida recupera el color blau del pigment.

En el taller vam aprendre a fer una tina i vam poder tenyir de color blau.

Noves exposicions.

Catalunya en transició. Sabadell 1974: en lluita per les llibertats

Del 8 de maig al 8 de juny

Lloc: MHS (sales d'exposicions del segon pis)

Comissariat i organització "Catalunya en Transició": Memorial Democràtic / Generalitat de Catalunya

Comissariat i organització "Sabadell 1974: en lluita per les llibertats": Genís Ribé / MHS.

Amb la col·laboració de l'AHS.

Amb el suport de la Diputació de Barcelona.

Amb activitats complementàries

Aquesta exposició es va inaugurar el 8 de maig amb la presència de Jordi Palou-Loverdos, director del Memorial Democràtic i Quim Carné, regidor de Cultura i president de l'OAMA.

El motiu de la seva producció va ser de caràcter commemoratiu: feia 40 anys que a Sabadell es van esdevenir dos fets rellevants per a la història local de la lluita antifranquista: la detenció de 67 membres de l'Assemblea de Catalunya al Col·legi de les Mares Escolàpies, el 8 de setembre de 1974, i la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell, al bosc de Togores, el 27 d'octubre del mateix any.

Per commemorar aquest període clau de la nostra història i per fer aflorar la nostra memòria històrica recent, un dels eixos de treball fonamentals del Museu d'Història de Sabadell, es va instal·lar una exposició itinerant molt ben treballada i produïda pel Memorial Democràtic de Catalunya: *Catalunya en transició (1971-1980...)* i es va produir una mostra complementària amb el subtítol: **Sabadell 1974: en lluita per les**

Llibertats, on es recolliren alguns dels testimonis documentals, fotogràfics i fílmics que ens ha llegat aquesta etapa de lluita antifranquista i de recuperació democràtica.

L'exposició de caràcter més general tractava dels moviments socials antifranquistes (amb l'articulació de l'Assemblea de Catalunya al capdavant i la reivindicació de la cultura i la llengua catalanes), a les eleccions parlamentàries de 1980, passant per les eleccions generals del 15 de juny de 1977 i el restabliment de la Generalitat. El recorregut de l'exposició traçava un mapa polític diferenciat al que es constitueix a la resta de l'Estat.

Aquesta mostra proposava una aproximació oberta a la transició de la dictadura a la democràcia i fixava el focus a Catalunya, entre els anys 1971 i 1980. Alhora, volia ser també un homenatge a totes les persones i els col·lectius que van donar el millor d'ells mateixos –alguns, fins i tot, la vida– per facilitar la transició cap a un sistema polític que garantís els drets humans i les llibertats individuals i col·lectives.

L'exposició complementària es va dividir en 6 apartats:

1. L'Assemblea de Catalunya (1971-1977) i la detenció dels 113 a Santa Maria Mitjancera de Barcelona (28 d'octubre de 1973).
2. La detenció dels 67 al col·legi de les Escolàpies de Sabadell (8 de setembre de 1974).
3. La fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell (27 d'octubre de 1974) i la seva activitat.
4. No a la pena de mort: el cas de Salvador Puig Antich.
5. Sabadell en eferescència (1971-1977).
6. La lluita en format cinematogràfic.

Aquesta mostra anava acompanyada d'una selecció de documents que procedien majoritàriament de l'Arxiu Històric de Sabadell, però també de l'Arxiu de Comissions Obreres de Catalunya, del Centre Documental de la Comunicació (UAB) i d'alguns arxius personals (Emili Ferrer, Feliu Crespí...).

També hi havia uns àmbits audiovisuals on s'exhibiren, per una banda un recull fotogràfic amb imatges del fons de l'AHS i d'altres procedències, i per l'altra un aplec de filmacions d'alt interès cinematogràfic i històric, uns reportatges que van ser realitzats per membres del que s'anomenà cinema clandestí, i que ens han deixat testimoni d'uns fets molt significats de la lluita antifranquista: el *1r de maig* a Sant Cugat del Vallès de l'any 1973 (organitzat per CCOO i l'Assemblea de Catalunya), les *manifestacions de l'1 i el 8 de febrer de 1976 a Barcelona* (per reclamar l'amnistia i les llibertats nacionals), la *vaga general de Sabadell* del febrer de 1976 (assemblees al pavelló d'esports i a les pistes d'atletisme, dies 25 i 26), el pas de la *Marxa de la Llibertat* per Sabadell, reclamant l'Estatut (agost de 1976) i la celebració del *Festival dels Pobles d'Espanya* a l'estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell el 20 de juny de 1976. Algunes d'aquestes filmacions és la primera vegada que es presentaven a Sabadell i van ser cedides per la Filmoteca de Catalunya.

Finalment també s'hi exposaren alguns objectes simbòlics, en aquest cas cedits per Manel Pagès i Xavier Vinader.

L'exposició va comptar amb la col·laboració i les aportacions de diversos testimonis d'aquella època: Isabel Argany Comas, Josep Maria Benaul Berenguer, Lluís Brunet Berch, Feliu Crespí Niubò, Esteve Deu Baigual, Emili Ferrer Inglés, Manel Pagès Panadès, Frederic Pareja Gabarró, Arturo Pousa Engroñat, Jesús Salvador

Salvador, Josep Santamans Portabella, Jordi Serrano Blanquer, Xavier Torruella Llopart, Ramon Vallbé Ansesa i Xavier Vinader Sánchez.

A l'entorn de l'exposició es va organitzar, el 28 de maig, la taula rodona "Sabadell 1974, ara fa 40 anys: els fets, els testimonis, la lluita i la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell", moderada per l'historiador Jordi Serrano i amb la participació de diversos testimonis de l'època: Manel Pagès, Lluís Brunet, Feliu Crespí, Ramon Vallbé, Josep M. Benaul, Xavier Torruella i Xavier Vinader. El dia 1 de juny s'hi va programar una visita guiada.

Història desenterrada. Troballes arqueològiques a Sant Pau de Riu-sec.

Del 16 de maig al 16 de juny

Lloc: MHS (sala d'exposicions del vestíbul)

Comissariat i organització: Genís Ribé / MHS

Amb la col·laboració de: Generalitat de Catalunya (Departament de Cultura), Arrago SL i UAB.

Amb el suport de la Diputació de Barcelona.

Amb l'edició d'un full de sala (text de Jordi Roig Buxó, Arrago SL i Universidad del País Vasco)

Amb activitats complementàries

Exposició produïda amb motiu de la celebració del Dia Internacional dels Museus. S'exhibiren una selecció acurada d'alguns dels materials arqueològics més rellevants que s'han recuperat en les darreres intervencions arqueològiques que s'han fet en el paratge patrimonial de Sant Pau de Riu-sec.

Com a peces destacables es van mostrar, entre altres, les restes d'una arada romana de l'època republicana (segles I aC- II dC), una guardiola i també dues armes –una espasa curta/coltell i un punyal- de l'època medieval templera (segle XIII). Aquestes peces són uns exemplars força excepcionals i en algun cas únics al territori català. L'exposició es va complementar amb algunes fotografies dels treballs arqueològics.

Les intervencions arqueològiques realitzades de forma discontinua en el conjunt de Sant Pau de Riu-sec, al llarg dels darrers 35 anys, han permès excavar parcialment un extens i potent jaciment de prop d'una hectàrea, amb importants restes arqueològiques i una seqüència evolutiva de més de 2.000 anys d'història de forma quasi ininterrompuda, amb ocupacions que van des d'època romana republicana fins a l'actualitat.

Pel que fa al jaciment arqueològic s'hi documenta, en primer lloc, un assentament d'època romana republicana (s. I aC), amb una gran edificació ben definida amb diverses estances delimitades per murs de pedra i argila i amb potents nivells d'incendi i d'enderroc, que han proporcionat material arqueològic rellevant de ferro i fusta carbonitzada, totalment segellat. En segon lloc, es documenta part d'una vil·la romana imperial (s. I-II dC) amb construccions fetes de murs de pedra i morter i paviments d'*opus signinum*. Posteriorment, i lleugerament desplaçat de les estructures romanes precedents, s'hi emplaça un assentament d'època carolíngia amb sitges i una necròpolis associada de tombes antropomorfes (s. IX-X). La continuïtat del jaciment medieval està representada per l'església romànica i parròquia de Sant Pau de Riu-sec, del s. XI. Relacionada amb aquesta, s'ha pogut excavar part de la seva extensa necròpolis medieval i moderna, amb prop de dos centenars de sepultures, cosa que ofereix una complexa seqüència i una evolució des del s. XI al s. XIX. Així mateix, s'ha excavat un elevat nombre de sitges de la

sagrera eclesiàstica, amb un quantí i rellevant registre arqueològic, del qual destaca el material ceràmic medieval i el material de bronze i numismàtic. D'altra banda, també ha estat possible excavar algunes construccions emplaçades a l'entorn de l'església, que corresponen al període de domini i possessió de Riu-sec per l'Orde del Temple, entre mitjan s. XII i inici del s. XIV.

A l'entorn de l'exposició es van programar una visita guiada, el dia 1 de juny, i la conferència "*El jaciment arqueològic de Sant Pau de Riu-sec: dels romans als templers medievals*", el dia 4 de juny, que va anar a càrrec de Jordi Roig, arqueòleg director de les intervencions arqueològiques en aquest jaciment.

Diccionari dels teixits fets a Sabadell.

De l'1 de setembre de 2014 al 31 de maig del 2015

Lloc: MHS (sala d'exposicions temporals)

Comissariat i organització: Orsini Sotorra Sanmartí, Josep Armesto Beneyto, Frederic Gutés Pujadas (Comissió de teòrics del museu), Roser Enrich Gregori (MHS)

Amb la col·laboració de David Gonzalez (AHS), MAS, Emili Grau Vallribera

Amb el suport de la Diputació de Barcelona

Amb activitats complementàries

La fabricació de teixits de llana de qualitat ha estat l'activitat econòmica principal de Sabadell durant més de 150 anys. En aquesta exposició es mostrarà la riquesa i diversitat de teixits fets a la ciutat, els seus noms i les característiques que els defineixen. L'èxit dels teixits fabricats a la ciutat va fer possible que Sabadell esdevingués el primer centre tèxtil llaner d'Espanya i un dels nuclis on es desenvolupà i consolidà ràpidament la revolució industrial a Catalunya.

Per començar, la mostra introdueix el visitant al teixit i al seu principal creador, el teòric, i a la teoria de teixits que és la disciplina que domina el teòric i li permet dissenyar i construir els teixits.

Seguidament i en un lloc destacat de l'exposició hi ha "El Diccionari tèxtil llaner", compendi realitzat amb mostres reals de tots els articles fabricats a Sabadell que són presents a la col·lecció de Mostraris de teixits del MHS. Aquest diccionari ha estat realitzat per la comissió de mostraris del MHS, que des de l'any 2004 col·laboren en la documentació i catalogació del fons de mostraris del museu.

Acompanyant el Diccionari, es presenten tot un seguit de teixits fabricats a Sabadell agrupats en funció de la peça de vestir a la que estan destinats i distribuïts per temporades: hivern, migtemps i estiu. Al centre de la sala es presenta la transformació de la matèria tèxtil des de la llana bruta fins als acabats. Acompanyant el procés, s'exposen un ordidor i un teler fets a escala.

L'exposició es clou amb l'audiovisual ***Del be al teixit***, que mostra tot el procés tèxtil llaner i que no hauria estat possible sense la col·laboració dels tècnics de la Secció d'Imatge i So de l'Arxiu Històric de Sabadell

Del be al teixit

Guió: Roser Enrich Gregori MHS

Realització: David González Ruíz AHS

Propietat de les imatges: Associació Maresmón, Xevi Crespiera, KBTEX (Kim Rovira i Rossend Badia (†), mNACTEC, Museu d'Història i Arxiu Històric de Sabadell

A l'entorn d'aquesta exposició s'han realitzat visites guiades dominicals a càrrec dels membres de la comissió de mostraris i demostracions del funcionament del teler a escala a càrrec del senyor Emili Grau, autor del teler i l'ordidor.

Sabadell 1714. Les catorze cartes del Duc de Berwick i Llúria.

De l'1 de setembre de 2014 al 12 d'abril del 2015

Lloc: MHS (sala d'exposicions del vestíbul)

Comissariat i organització: Genís Ribé / MHS

Amb la col·laboració de l'AHS, Francesc Riart, Fundació Bosch i Cardellach i Pere Julià.

Amb el suport de la Diputació de Barcelona

Amb full de sala (text de Genís Ribé i Monge, MHS)

Amb activitats complementàries

Aquesta exposició es va inaugurar en el marc de la celebració de la Festa Major de Sabadell i es va produir en el marc de la commemoració del Tricentenari de la Guerra de Successió espanyola a Catalunya. S'hi exposaren, de forma central, les 14 cartes escrites per James Fitz-James Stuart, duc de Berwick i Llúria, adreçades als Consellers de la Vila de Sabadell entre els dies 21 de juliol del 1713 i el 7 d'octubre de 1714. Berwick va ser el cap militar de les tropes borbòniques que va assetjar i ocupar finalment la ciutat de Barcelona l'11 de setembre d'aquell any, i aquestes cartes, un veritable tresor documental, es conserven a l'Arxiu Històric de Sabadell. L'exposició també es va integrar en el cicle d'exposicions promogut per la Diputació de Barcelona sota l'epígraf "Què ens queda de 1714?", una iniciativa que va aglutinar un total de 23 Museus adherits a la Xarxa de Museus Locals de Barcelona. Aquest projecte en xarxa va tenir la seva difusió a través del web <http://www.diba.cat/web/exposicio-1714> i a la xarxa mitjançant l'etiqueta #museuslocals1714.

La ciutat de Barcelona va estar assetjada des de l'estiu de 1713 per un immens i poderós exèrcit de les Corones de Castella i França, que al juliol de 1714 i sota comandament del duc de Berwick arribava als 39.000 soldats borbònics més uns altres 50.000 desplegats arreu de Catalunya per lluitar contra la resistència de fusellers de muntanya i miquelets. Aquesta situació va afectar de ple la vila de Sabadell, que es trobava a mercè dels exèrcits ocupants, alhora que amb partides de soldats catalans que recorrien la comarca i instaven a que els sabadellencs els donessin ajut.

A nivell local, aquesta correspondència permeté mostrar com els consellers de Sabadell passaren d'un austriacisme militant durant tota la guerra a una actitud de col·laboracionisme en els moments finals d'aquesta. A nivell nacional, aquesta documentació va permetre mostrar explícitament com el comandant en cap dels exèrcits borbònics amenaçava els pobles que no es sotmetessin a l'autoritat de Felip V amb castigar-los amb l'últim rigor, saquejant-los i cremant-los.

A la mostra també s'hi exposà una ordre del mateix duc de Berwick enviada a tots els pobles i viles del Principat de Catalunya perquè els resistents catalans abandonessin les armes, amb data del 17 de setembre, document que es conserva a l'Arxiu Històric de Sabadell.

A més, l'exposició va incloure l'exhibició d'altres objectes i documents: una indiana del fons del MHS de principis del segle XVIII, uns romanços editats durant la Guerra a Barcelona i que procedeixen del llegat Pau Vila de la Fundació Bosch i Cardellach,

una mostra de llibres, gravats i mapes que fan referència a la biografia del duc de Berwick i a diversos fets de l'època, tots procedents de la col·lecció privada de Pere Julià i Colomina, així com també una tria de llibres de finals del segle XVII i del primer terç del segle XVIII procedents del fons de la Biblioteca Antiquària de l'Arxiu Històric de Sabadell. Finalment, l'exposició comptà amb el complement gràfic d'unes il·lustracions de soldats i combatents dels dos exèrcits, realitzades i cedides pel prestigiós il·lustrador català Francesc Riart.

Ha estat la primera vegada que s'han donat a conèixer aquestes cartes al públic en general i a partir de la seva presentació i difusió (es van penjar la seva reproducció i transcripció al web dels Museus), van esdevenir tema de gran interès per als experts i la historiografia catalanes.

A l'entorn d'aquesta mostra es van programar diverses activitats dominicals, conferències i presentacions:

- *El rotlletó. Danses del 1714*. 19 d'octubre, a la plaça Dr. Robert. En col·laboració amb l'Esbart Sabadell Dansaire. El Rotlletó és un ball rodó, la forma de dansa més antiga i generalitzada a tot arreu. Se'n coneixen un gran nombre de variants coreogràfiques. L'activitat va consistir en ensenyar al públic familiar a practicar danses que es ballaven a Catalunya el segle XVIII: el Contrapàs Xinxina del Pallars, la Bolangera de Bagà, la Gallarda del Pou de Cornellà del Llobregat, el Ball de Bastons de Malpàs i, el Ball de Gitanes del Vallès Occidental. Amb l'acompanyament musical de La Corrandà.
- Conferència "Berwick 1714: *Game Over*", 6 de novembre, al Museu d'Història, a càrrec de Francesc Xavier Hernández Cardona, catedràtic de Didàctica de les Ciències Socials de la UB. Un dels màxims especialistes en història militar de Catalunya, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona, exposà el context general del conflicte armat de la Guerra de Successió i un breu retrat del duc de Berwick, el protagonista de la mostra del MHS. Francesc X. Hernández ha escrit recentment el llibre *1714. El setge de Barcelona*, il·lustrat per Guillem H. Pongiluppi i editat per Angle editorial, i *Soldats, guerrers i combatents dels Països Catalans*, conjuntament amb Francesc Riart, editat per Rafael Dalmau.
- Recreació històrica "Els Regiments de la Ciutat de Barcelona i de Sant Narcís de Girona", 23 de novembre, al Museu d'Història i carrers del centre històric. En col·laboració amb l'Associació de Recreació Històrica Regiments de Barcelona i Associació Cultural Gironina de Recreació Històrica - Miquelets de Girona. Una activitat programada per tal de traslladar al públic l'experiència del soldat català al segle XVIII, d'una manera divulgativa i pedagògica, i s'aborden qüestions històriques no solament de disciplina militar sinó també de la religió, la política, la cultura i la societat del 1714, gràcies a l'ajut de l'arqueologia experimental i la història documental. Durant la recreació, els membres de les associacions van desfilar i realitzar explicacions de la història dels regiments i la seva uniformitat, la vida de campament (elaboració de cartutxos, jocs de taula, caixa de reclutes, sessions d'instrucció militar), demostracions de combat reglat, jura de bandera, canvis de guàrdia, trets, etc.
- Presentació de la revista *Arraona*, núm. 34, que conté el dossier monogràfic "A l'entorn del 1714: Sabadell / Barcelona / Catalunya", 17 de desembre, al

Museu d'Història. Presentació a càrrec de Josep Abad i Sentís, historiador i coordinador del dossier, i conferència a càrrec d'Antoni Simón i Tarrés, Catedràtic d'Història Moderna de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Finalment, el 28 de setembre es va fer una visita tècnica a l'exposició en companyia del Sr. Herminio Gómez Gascón, Director del Museo de la Batalla de Almansa, i de Pere Julià, col·leccionista cedent d'alguns dels gravats i llibres que formaven part de l'exposició.

Aparells elèctrics de l'ABB a la Fira Sabadell

Dates: a partir del 10 de juny

Lloc: Recinte de Fira Sabadell

Durada: 6 anys prorrogables

Organització i Muntatge: Museu d'Història i Promoció Econòmica de Sabadell.

Exposició realitzada amb aparells de la col·lecció del MHS.

Exposicions de producció pròpia cedides a altres

Amb data de 29 d'octubre el MHS va cedir a la Biblioteca de Ponent (Biblioteques Municipals de Sabadell / Diputació de Barcelona) els plafons i alguns materials complementaris de les dues exposicions següents del cicle *Sabadell i els seus barris*:

- *Can Rull i la Serra d'en Camaró, Creixement(s) a ponent* (produïda pel MHS l'any 2011).
- *De l'espai rural a la ciutat: La Concòrdia, Can Llong, Castellarnau* (produïda pel MHS l'any 2009).

La mostra sobre *Can Rull...* va ser instal·lada a la Biblioteca entre el 10 de novembre i el 5 de desembre. La de *La Concòrdia..* es muntarà entre el 7 i 31 de gener de 2015.

Col·laboracions especials en exposicions d'altri

L'aplec de la Salut en els fons de la Fundació Bosch i Cardellach

Del 24 d'abril al 30 de setembre

Lloc: Fundació Bosch i Cardellach

Comissariat i organització. Maria Marín / Fundació Bosch i Cardellach

Amb la col·laboració de MHS, MAS, AHS, Museu del Gas-Fundació Gas Natural, Museu de Paleontologia-Institut de Paleontologia Miquel Crusafont i Fundació Santuari de la Mare de Déu de la Salut

Aquesta exposició va prendre com a referència una de les festivitats més antigues i populars de la nostra ciutat, l'Aplec de la Salut. La tradició i el tarannà d'aquesta festivitat va fer que l'exposició recollís aportacions d'altres institucions sabadellenques que com la Fundació vetllen per la preservació del nostre patrimoni, les quals van cedir elements dels seus fons relacionats amb la serra de la Salut, els quals permetien establir que aquest espai ha estat punt de convivència humana des de molt antic. L'Aplec de la Salut és la festa de la primavera, de l'arribada del bon temps.

Els antecedents d'aquesta mostra es troben en l'exposició que va organitzar l'any 1997 el MHS amb motiu del 300 aniversari de la primera constància documental

sobre la celebració de l'Aplec de la Salut: *300 anys de l'Aplec de la Salut (1697-1997)*. Es va muntar al Casal Pere Quart durant el mes de maig i vista la recerca d'informació, el material documental i el ric guió expositiu produït, la Fundació va fer servir part dels àmbits i recursos, posant en valor el material museogràfic de la mostra.

Per aquest motiu el MHS va cedir tots els textos de l'exposició del 300 aniversari, un conjunt de 25 fotografies i alguns objectes arqueològics procedents de la vil·la romana de la Salut i una gàbia d'aviar coloms del fons.

La mostra es va dividir en els següents àmbits:

1. Presentació
2. Segles XVII-XVIII-XIX
1. Segle XX
2. Taules i documents originals
3. Objectes

Cronograma d'exposicions 2014												
	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
Sala 2n pis	Realitats					Catalunya en transició				Diccionari dels teixits fets a Sabadell		
Sala Vestíbul	Tints i colorants					DIM. Història desenterrada				Sabadell 1714. Les catorze cartes del duc de Berwick i Llúria		

2.2 Exposicions permanents

Durant el 2014 s'han realitzat treballs de manteniment, substitució d'elements museogràfics envellits i/o actualitzacions de dades i informacions i difusió de les exposicions permanents i punts patrimonials següents:

Al Museu d'Història, l'exposició segueix el fil de la història dels pobladors del territori de Sabadell des dels primers pagesos prehistòrics fins a l'època moderna, i una petita mostra de telers dels segles XIX.

Lloc: sales de la planta baixa i del primer pis.

Els àmbits són els següents:

- *El poblament del territori de Sabadell, de la prehistòria a l'antiguitat tardana*
- *Els primers assentaments i l'expansió pel territori*
- *Una mirada cap a la Mediterrània: els ibers i els romans*
- *Sabadello, el naixement d'una vila (segles XI-XV)*
- *La vila de Sabadell a l'època moderna (segles XVI-XVIII)*
- *Maquinària tèxtil, segles XIX i XX*

Al Vapor Buxeda Vell: *Del vapor a l'electricitat. Un viatge al temps del fum i del soroll de les grans màquines de vapor.*

Als punts patrimonials. Edificis i béns municipals i itineraris al territori:

- Casa Duran
- Campanar de Sant Fèlix
- Torre de l'Aigua
- Pou de glaç de Sant Oleguer
- Molí de Sant Oleguer
- Les esglésies, capelles i ermites del rodal: Sant Nicolau, Sant Iscle i Santa Victòria, Sant Vicenç de Jonqueres i Sant Pau de Riu-sec
- Safareigs municipals del carrer de la Font nova
- Coves de Sant Oleguer: el primer franquisme
- Les xemeneies
- Itineraris urbans: L'origen de Sabadell, un riu d'històries; Sabadell a l'època moderna; Sabadell al s. XIX; Històries del carrer. Saps que feia la teva besàvia?; Mirades sobre el cementiri; Espais i símbols de poder; Les riuades de 1962, entre d'altres.
- I d'altres edificis en conveni amb privats: L'Arsenal i polvorí de l'Aeroport de Sabadell: la Guerra Civil (AENA), entre d'altres.

2.3. Esdeveniments ciutadans

Sant Jordi (23 d'abril)

Un any més, s'aprofità la diada de Sant Jordi per fer difusió de les publicacions editades pels museus municipals, oferint-les en venda i amb descompte, a la parada que es va muntar a la porta del Museu d'Història de Sabadell.

Es van fer un taller familiar de punts de llibres al pati del museu.

Lectura pública de poesies *Entre l'herba i esl núvols*, a càrrec d'alumnes de 5è i 6è de primària d'escoles de la ciutat.

Lectura pública *Homenatge a Joan Vinyoli i a Paco Candel*, a càrrec d'alumnes dels cursos de català per a adults, participants de Voluntariat per la llengua del CNL de Sabadell i Òmnium Cultural de Sabadell. Acompanyament musical a càrrec d'estudiants de l'Aula de Música de Cambra del Conservatori de Sabadell.
Organitza: CNL

Aplec de La Salut

Les activitats programades han estat:

.Visites a l'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

Diumenge 11 d'11 a 14 i de 19 a 20. Dilluns 12 d'11 a 14 i de 17:30 a 19:30

A càrrec de Bel Forrellad

Assistents: 762

.Visites a la Torre de l'aigua

Diumenge 11 d'11 a 14. Dilluns 12 d'11 a 14

A càrrec de: Laura Gual i Maria Pizà

Assistents: 108

Dia Internacional dels Museus - Nit dels museus

En el marc del Dia Internacional dels Museus (18 de maig), els museus de Catalunya participen en una activitat comuna: Descobreix una joia del museu!, que compta amb el suport de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Xarxa de municipis de la Diputació de Barcelona.

Per tercer any consecutiu els espais museístics de Sabadell es van unir per celebrar conjuntament el dia Internacional dels Museus. Així, el Museu d'Història i el d'Art de Sabadell, el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, el Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa i l'Espai Cultura Fundació Sabadell 1859 van fer una convocatòria conjunta per celebrar el Dia i la Nit del Museus i d'aquesta manera assolir més difusió entre els ciutadans. La jornada comptà amb la col·laboració de l'Estruch, Fàbrica de creació de les arts en viu i de Escola IIIa.

Cada museu va exposar la seva joia, i a més, durant el cap de setmana del 16 al 18 de maig, es van fer una sèrie d'activitats gratuïtes. Contes al voltant de les joies, pels més petits i espectacles diversos la nit del dissabte. Tanmateix, els nens podien participar en *La gimcana de les joies* i entrar en el sorteig d'un dels cinc lots de premis.

En concret al MHS s'hi presentava l'exposició *Història desenterrada. Troballes arqueològiques a Sant Pau de Riu-sec*. A la mostra s'hi ensenyaven les troballes arqueològiques de les darreres excavacions, entre elles una guardiola medieval i diverses monedes, a més de molts d'altres materials. Lligat amb aquesta mostra es van fer l'activitat *Encunyem una moneda*. El públic assistent al taller va ser de 37 persones. La nit del dissabte a la sala Miquel Carreras va actuar l'Orfeó de Sabadell amb una assistència de 78 persones. Durant tot el cap de setmana l'assistència de públic al MHS va ser de 407 persones.

El dia 22 de maig a les 18h, en un acte a l'auditori de la l'Espai Cultura Fundació Sabadell 1859, es van donar els premis als guanyadors de les gimcanes de les joies, en un acte presentat per l'actor sabadellenc Marc Solé Fité i que comptà amb l'actuació de nois i noies de les corals Enllaç i Noesis. El públic assistent va ser de 76 persones més els 30 nens de les corals.

Aplec de Sant Nicolau

L'activitat programada va ser una visita guiada a l'ermita de Sant Nicolau
Divendres, 6 de desembre
A càrrec d'Isabel Gómez
Assistents: 28

Vacances escolars- Casals d'estiu

Per als casals d'estiu, el Museu ofereix el mateix repertori d'activitats que oferta a través de Ciutat i Escola per els grups escolars. Aquestes es poden fer en format visitats guiades, itineraris, tallers i visites teatralitzades. Les activitats, però, s'adapten a fi de que els aspectes lúdics i recreatius prenguin més presència, sense descuidar el rigor dels continguts tècnics i històrics

Festa Major

Com cada any el MHS aprofita la Festa Major per obrir les portes de tots els edificis patrimonials i oferir activitats diverses en aquestes edificis i en les sales del propi museu. Les activitats van adreçades a diferents segments de públic, tot i que es treballa sobretot amb el públic familiar.

Per al 2014 les propostes al programa de la Festa Major foren les següents:

- **Visites guiades:**
 - . Museu d'Història (Monitoratge: Montse Carbó)
 - A l'exposició *Sabadell 1714. Les catorze cartes del duc de Berwick i Llúria* i el Sabadell de l'època
 - Dissabte, 6 a les 19.00h
 - Diumenge 7, a les 13.00h
 - Dilluns 8, a les 13.00h i les 19.00h

 - A l'exposició *Diccionari dels teixits fets a Sabadell*
 - Dissabte 6, a les 18.00h
 - Diumenge 7, a les 12.00h
 - Dilluns 8, a les 12.00h i les 18.00h

 - A les exposicions permanents
 - Dissabte 6, a les 20.00h
 - Dilluns 8, a les 20.00h
 - . Casa Duran (C. del Pedregar)
 - Dissabte 6, diumenge 7 i dilluns 8, de 18.00h a 21.00h (Arca Temàtica i Roser Enrich)
 - . Campanar de Sant Fèlix (Racó del campanar)
 - Dissabte 6 i diumenge 7, de 18.00 a 20.00 (Juanjo Llorente i Anna Vargas)
 - . El vapor Buxeda Vell (C. de Cervantes, 68)
 - Diumenge 7 d'11.00 a 14.00 (Arca Temàtica i Laura Pascual)
 - . Torre de l'Aigua (C. de Francesc Izard)
 - Dissabte 6, diumenge 7 i dilluns 8, de 12.00h a 14.00h Lucy Alcántara i Anna Vargas)
 - . Molí i pou de glaç (C. de Pablo Iglesias)
 - Diumenge 7, de 12 a 14h (Maica Carmona)
 - . *L'Arsenal i polvorí de l'Aeroport* (Ctra. de l'aeroport-aparcament del Club de Tir)
 - Diumenge 7 de 12 a 14 h (Genís Ribé)
 - Organització: Museu d'Història de Sabadell, Aeroport de Sabadell-AENA
 - Hi col·labora: Club de Tir Sabadell

- **Activitats infantils:**

- . *El Cisquet de Sabadell* (De 3 a 5 anys)
Al Museu d'Història de Sabadell (Sílvia Ricart)
Dissabte 6, de 18.30 a 19.30h.
- . *Xip-xap al safareig* (De 3 a 5 anys)
Al safareig del carrer de la Font Nova (Arca Temàtica)
Dilluns 8, de 12.00 a 14.00h.
- . Espai infantil relacionat amb les exposicions (a partir de 5 anys)
Al Museu d'Història de Sabadell (Carles Camon)
Dissabte 6, de 18.00 a 21.00
Diumenge 7 i dilluns 8, de 12.00h a 14.00h i de 18.00h a 21.00h.
Participants: accés lliure.

Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya 2014

Diumenge, 28 de setembre de 2014. El MHS oferí una visita a *La Electricidad, SA*, empresa pionera en la producció de maquinària elèctrica. La visita guiada anà a càrrec d'Arca Temàtica. A més de la visita a l'edifici es pogueren veure 7 dels 9 aparells elèctrics donats per l'empresa ABB al MHS i cedits en diposit a fira Sabadell situada a l'antic edifici de l'ABB.

Tallers de Nadal

L'oferta de Nadal d'enguany s'adreçà grups familiars i les sessions tingueren lloc alternativament al matí i a la tarda i als dos museus.

Es van fer dos tipus d'activitats unes per infants de 3 a 7 anys i unes altres per infants de més de 7 anys. Els primers eren contes basats en la història de la ciutat i la tracció nadalenca, mentre que els tallers pels infants més grans giraven entorn de l'exposició "*Sabadell 1714. Les catorze cartes del duc de Berwick i Lliria*", en el que es veia com eren de complicades les comunicacions fa 300 anys. Tot seguit, es van fer pràctiques d'escriptura a l'estil de l'època, sense necessitat de mòbil.

Es varen fer els següents tallers:

- 24 desembre, 11.00h. *Els Whatsapps de 1714*. Més de 7 anys
- 30 desembre, 17.30h. *L'home dels nassos*, conte. De 3 a 7 anys
- 2 de gener, 11,00h. *Va de teixits*, conte. De 3 a 7 anys

2.4 Altres activitats i col·laboracions

Programa de conferències i presentacions

Durant l'any 2014 el Museu d'Història ha organitzat diverses activitats de divulgació més especialitzada a través de conferències i presentacions:

- 20 de març. Conferència *De la Pepa a la Gloriosa. Propaganda liberal i democràtica en els plecs de cordill de la col·lecció Pau Vila de la Fundació Bosch i Cardellach*, a càrrec de Josep Ache i presentació de Joan Garcia de Coordinador de C's Sabadell.

- 28 de maig. Taula rodona *Sabadell 1974, ara fa 40 anys: els fets, els testimonis, la lluita i la fundació de l'Assemblea Democràtica de Sabadell*, moderada per Jordi Serrano. Participants: Josep M. Benaul, Lluís Brunet, Feliu Crespi, Manel Pagès, Xavier Torruella, Ramon Vallbé i Xavier Vinader.
 - 4 de juny. Conferència *El jaciment arqueològic de Sant Pau de Riu-sec. Dels romans als templers medievals*. A càrrec de Jordi Roig i Buxó.
 - 10 de juny. Presentació del Quadern de Patrimoni XII. *De la Electricidad SA a l'ABB*, a càrrec de Dr. Joan Carles Alayo, enginyer industrial i càtedra UNESCO de Ciència i Cultura (UPF).
 - 12 de juny. Presentació del número 7 de la revista *Vallesos. Gent, terra patrimoni*. A càrrec de Vicenç Relats, Joan Comasòlivas, Jordi Saura, Josep-Lluís Martin Berbois, Genís Ribé i Francesc Garriga.
 - 9 d'octubre. Presentació del catàleg *Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell, 1915-2004). Un fotoreporter social del primer franquisme*. A càrrec de Núria F. Rius.
 - 6 de novembre. Conferència *Berwick 1714. Game over*. A càrrec de Francesc Xavier Hernández i Cardona.
 - 3 de desembre. Presentació dels resultats de la 7ena edició de la Beca d'Història Local Miquel Carreras. A càrrec de Ricardo Medina, autor del treball, i de Josep Maria Benaul.
 - 17 de desembre. Presentació del número 34 de la revista *Arraona*. A càrrec de Josep Abad i Sentís i d'Antoni Simon Tarrés.
- *Amics de l'Art Romànic de Sabadell*: Aquest entitat té la seva seu al MHS i enguany ha continuat amb l'habitual programa de conferències que organitzen cada curs. Durant el 2014 s'han celebrat 8 conferències:
 - 22 de gener. *Els grafitis medievals: un llenguatge diferent*. A càrrec d'Àngels Casanovas i Romeu.
 - 12 de febrer. *Pel romànic de l'alt Anoia: Calonge i Castellfollit de Riubregós*. A càrrec de Francesc Villegas.
 - 12 de març. *Introducció a l'escultura romànica del segle XII*. A càrrec de Joan Codina i Bernaus.
 - 14 de maig. *Pageses, monges i teixidores. Ser dona a la Catalunya medieval*. A càrrec de Lluís Sales i Fabà.
 - 1 d'octubre. *El general Moragues, heroi i màrtir de Catalunya*. A càrrec del doctor Antoni Pladevall i Font.
 - 22 d'octubre. *Els orígens medievals de Catalunya*. A càrrec de Joan Codina i Bernaus.
 - 19 de novembre. *D'Iluro al Mataró medieval*. A càrrec del doctor Joaquim Graupera i Graupera.
 - 10 de desembre. *Vídeos de les visites dels Amics del Romànic*. A càrrec de Lluís Fernández López.
 - *Concerts de música de cambra*. Com ja és habitual, es continuà el cicle de "Concerts al museu", protagonitzat per estudiants de música de l'Escola Municipal de Música i Conservatori Professional de Sabadell, amb l'objectiu que aquests surtin del seu entorn habitual i ofereixin la seva música a tota la ciutat en un marc diferent i emblemàtic de la ciutat.

El programa fou el següent:

- 11 de febrer. Concert número 1. *Aula de Música de Cambra i grups de cambra de l'Aula de Guitarra.*
- 25 de febrer. Concert número 2. *Aula de Música de Cambra i Grup de Grau Professional de Flautes de Bec.*
- 11 de març. Concert número 3. *Aula de Música de Cambra i Grup de Grau Professional d'Acordions.*
- 25 de març. Concert número 4. *Aula de Música de Cambra i Cor de Cambra de l'Aula de Cant.*
- 3 de juny. *Concert de final de curs.*

Col·laboracions amb d'altres departaments i entitats

Es destaquen les col·laboracions habituals i continuades amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com també amb entitats locals o supralocals per al desenvolupament dels diferents programes dels museus.

Amb altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell

- *Participació en el Programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació*

Es continuà participant amb el programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions del Consell d'Entitats, així com en la participació en la difusió de les activitats per escolars en la revista i en la pagina web. Tanmateix es col·laborarà en la tramesa de les dades del públic escolar, per nivells educatius, assistent a cada una de les activitats fetes al llarg del curs.

Com a col·laboracions puntuals enguany s'ha participat en la gimcana del Patge Bernat (13 de desembre), una activitat familiar per la ciutat en què es varen visitar, entre altres, l'edifici del MHS, el campanar de SaNt Fèlix i la Casa Duran, amb una participació total d'unes 300 persones.

- *Col·laboració amb les Biblioteques Municipals de Sabadell*

El mes de novembre es van cedir dues exposicions temporals produïdes dins del cicle "Sabadell i els seus barris" a la Biblioteca de Ponent: *Can Rull i la Serra d'en Camaró, Creixement(s) a ponent* (de l'any 2011) i *De l'espai rural a la ciutat: La Concòrdia, Can Llong, Castellarnau* (de l'any 2009).

La primera fou instal·lada en el vestíbul de la Biblioteca el mes de desembre i la segona ho serà el mes de gener del 2015.

-*Participació a la Taula de patrimoni de la regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell*

L'equip tècnic del MHS ha elaborat informes i ha avaluat treballs i projectes relacionats amb les intervencions que s'efectuen sobre el patrimoni arqueològic i històric arquitectònic de la ciutat, així com també ha dut a terme tasques de seguiment i supervisió dels estudis que es desenvolupen en el marc de la gestió del PEPPS i del PEIPU.

-Col·laboració amb la Regidoria de Drets Civils i Ciutadania

El mes de novembre es va cedir la sala Miquel Carreras per realitzar activitats d'entitats a través de la Regidoria de Drets Civils i Ciutadania. En concret el dia 2 d'abril s'hi va fer una Pregària Interreligiosa i el dia 10 d'abril una conferència a càrrec del Pare Botan sobre el diàleg entre religions.

-Pati del Museu d'història. Regidoria de Cultura

Durant l'any el pati del museu s'ha utilitzat per portar-hi a terme diverses programacions de la Regidoria de Cultura, com són *El pati de contes* que es fa per Festa Major.

Amb entitats i institucions locals i supralocals

- Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona.

El MHS participa un any més a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona (Oficina de Patrimoni), creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus locals, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc. Enguany s'ha assistit a les reunions celebrades al VINSEUM-Museu de les Cultures del Vi, de Vilafranca del Penedès (20 de febrer).

- Altres Museus de Sabadell.

El MHS ha col·laborat en l'organització del Dia i la Nit dels Museus, al costat del Museu d'Art, El Museu del Gas, el Museu del Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, i l'Espai Cultura de la Fundació Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859.

Altrament, des del Museu d'Història de Sabadell s'ha fet la interlocució amb el Museu del Gas i el Museu del Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont de les sol·licituds de llicència d'ocupació a la Via Pública que atorga el Departament de Via Pública de l'Ajuntament de Sabadell.

Relació de les sol·licituds tramitades a Via Pública durant el 2014:

- 26 de gener de 2014: en motiu del Segon Aniversari del Museu, espectacle musical de l'artista *Pep Lopez*.
- 12 de maig de 2014: en motiu de l'Aplec de la Salut Narracions de Cultura Popular a càrrec del la Cia *El Galliner*.
- 8 de juny de 2014: Gran concert d'instruments reciclats i préstecs d'una tarima propietat de l'Ajuntament (6 x 4 m).
- 22 de juny de 2014: activitat familiar *Que una flor faci estiu!*

- Arxiu-Museu de la Parròquia de la Puríssima Concepció de Sabadell

Amb motiu de l'elaboració d'un calendari monogràfic sobre la història i el patrimoni de l'església de Sant Pau de Riu-sec, els membres d'aquesta entitat es van posar en contacte amb el MHS per tal de fer un reportatge fotogràfic de l'edifici. Algunes de les imatges realitzades han format part del calendari 2015 editat a finals d'any. També es van mantenir converses sobre una exposició commemorativa amb el títol de *Sant Pau de Riu-sec i els seus 2.000 anys d'evolució històrica: de la vil·la romana*

a la granja templera medieval, la qual es va inaugurar el 8 de desembre, i la qual va ser comissariada per Jordi Roig (Arrago SL). L'equip tècnic del MHS va fer una visita a l'exposició el 18 de desembre.

- Universitat Popular de Sabadell

La direcció i equip tècnic del MHS assessora aquesta entitat per donar continguts al curs "Història dels barris de Sabadell", en el marc de l'Aula d'Història de la Universitat Popular de Sabadell, que s'ha de realitzar al llarg del primer trimestre de 2015. Se'ls proporciona documentació, bibliografia, materials audiovisuals i informació sobre experts en la matèria. Es parla amb Lluís Casanovas i Joan Calvet. Octubre de 2014.

- Associació de Veïns de l'Eixample

L'equip tècnic del MHS assessora aquesta entitat i li aporta informació i documentació sobre la història i l'urbanisme d'aquest sector de la ciutat. Es parla amb Maite Díaz. Novembre de 2014.

- Col·laboracions diverses

Durant l'any es continuaren les tasques per a una major vinculació del Museu d'Història de Sabadell amb l'entorn institucional, patrimonial, acadèmic, cultural i museístic de la ciutat i forà.

2.5 Publicacions

L'any 2014 la política de publicacions es va centrar en l'edició i presentació del catàleg de l'exposició *Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell, 1915-2004). Un fotoreporter social del primer franquisme (2013-2014)*, en la presentació del quadern de patrimoni núm. 12 *De la Electricidad, SA a l'ABB*, en l'edició de la revista *Arraona* núm. 34, conjuntament amb l'AHS i el MAS, i en l'autoedició de materials de difusió de mà (fulls de sala, díptics, tríptics...) per a cadascuna de les exposicions temporals programades i reedicions parcials, en format fotocòpia, dels opuscles de patrimoni i d'itineraris dels quals es va esgotant l'estoc.

Catàlegs d'exposicions

- *Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell, 1915-2004). Un fotoreporter social del primer franquisme.*

El llibre recull, per una banda els principals trets biogràfics de Joan Balmes: els seus orígens familiars, com accedeix a la pràctica fotogràfica i com es professionalitza a més d'una petita mostra de les seves fotografies. I, per altra banda, incorpora un repàs del context fotogràfic català d'aquells anys a més d'explicar la categoria del fotoreporter durant el franquisme i quin era el perfil dels que s'hi dedicaven. Tanmateix inclou la relació dels fotògrafs a les matricules industrials de Sabadell entre 1930 i 1970.

Els textos han estat elaborats per la Dra en Història de l'Art, Núria F. Rius, l'arxivera Patrícia Álvarez Martínez, i en David González i la Isabel Pardo, arxivers d'Imatge i So de l'AHS. El llibre té 64 pàgines, 32 il·lustracions en blanc i negre i se n'ha fet un tiratge de 500 exemplars, amb disseny de PI-ART.

El catàleg es va presentar el 13 d'octubre de 2014, amb una conferència de Núria F. Rius.

Quaderns de Patrimoni

- *De La Electricidad, SA a l'ABB. Història i evolució d'un complex industrial.*

Amb data de desembre de 2013 s'ha editat el *Quadern de patrimoni* núm. 12, amb el títol *De la Electricidad, SA a l'ABB. Història i evolució d'un complex industrial*, amb els autors principals Txema Romero i Gemma Ramos, i amb altres aportacions de Joan Codina, Joan Comasòlivas, Genís Ribé i Vimusa. El llibre té 84 pàgines, un tiratge de 500 exemplars i ha estat dissenyat i maquetat per Dilema (Jordi Vinyets).

La seva presentació pública es va dur a terme el dia 10 de juny de 2014, amb una conferència de Joan Carles Alayo.

Arraona

S'ha participat en l'aportació de continguts per al número de la revista *Arraona*, núm. 34 i se n'ha portat la coordinació tècnica de continguts.

Aquest nou número contenia un dossier monogràfic dedicat als fets del 1714 (*A l'entorn de 1714. Sabadell / Barcelona / Catalunya*), en commemoració del Tricentenari del final de la Guerra de Successió a Catalunya.

La presentació d'aquest número es va fer el dia 17 de desembre de 2014, al MHS.

Projecte Arqueopèdia (Viquipèdia)

El mes de desembre el MHS s'incorpora a l'equip impulsor del projecte *Arqueopèdia*, un projecte que es proposa com a objectiu la millora dels articles relatius a l'arqueologia i peces arqueològiques singulars de Catalunya que es publiquen a la Viquipèdia.

Aquesta proposta és una iniciativa de l'Amical Wikimedia i s'hi han implicat el CSIC-Institució Milà i Fontanals de Barcelona, el Museu de Gavà i la UAB-CORE Patrimoni. La dinàmica de treball s'articula a partir de la realització d'unes sessions de treball denominades *viquimaratons*. La primera es va fer al CSIC de Barcelona el 18 d'octubre de 2014 i al llarg de l'any 2015 se n'han previst d'altres, entre altres a Gavà, Sabadell i Banyoles.

En aquest projecte es compta generalment amb la col·laboració de les biblioteques locals de cada població que hi participa, atès que disposen de les instal·lacions necessàries per realitzar les *viquimaratons*.

2.6 Activitats de dinamització

El Museu d'Història té varies línies de dinamització. Per una banda hi ha els dominicals, activitats gratuïtes adreçades a tots els públics que es fan cada tercer diumenge de mes i per altra banda hi ha el conjunt d'activitats que es fan per festivitats assenyalades i que compten en programes específics que han esdevingut tradicionals. Aquest és el cas de l'Aplec de la Salut, la Festa Major, Sant Jordi, Dia Internacional dels Museus i altres (Vegeu l'apartat d'esdeveniments ciutadans).

Així mateix, totes les exposicions temporals que es programen compten amb diverses activitats de dinamització que tant poden ser visites guiades programades per un dominical, com activitats adreçades a un col·lectiu especial com per exemple les escoles, com activitats fetes conjuntament amb d'altres entitats o departaments Municipals.

- 19 de gener, *El campanar de Sant Fèlix*. Visita guiada.
- 16 de febrer. *El Vapor Buxeda Vell*. Visita guiada.
- 16 de març. Exposició *Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell 1915-2004)*. Visita guiada.
- 20 d'abril. *La Casa Duran*. Visita guiada.
- 18 de maig. *Encunyem una moneda*. Taller.
- 1 de juny. *Catalunya en transició. Sabadell 1974: en lluita per les llibertats*. Visita guiada.
- 22 de juny. *Foc de Sant Joan*. Conte.
- 20 de juliol. *La torre de l'aigua*. Visita guiada.
- 21 de setembre. Exposició *Diccionari dels teixits fets a Sabadell*. Visita guiada i demostració pràctica del funcionament d'un teler mecànic.
- 19 d'octubre. *El Rotlletó. Danses del 1714*. Activitat familiar
- 23 de novembre. *El Regiment de la ciutat de Barcelona i de Sant Narcís de Girona a l'entorn de 1714*. Recreació històrica.
- 21 de desembre. Exposició *Diccionari dels teixits fets a Sabadell*. Visita guiada i demostració pràctica del funcionament d'un teler mecànic.

2.7 Dades d'assistència al MHS

Les dades d'assistència al MHS inclouen tots els visitants que d'una forma individual o en grup han visitat les sales del museu i els diferents punts patrimonials que es gestionen dels del MHS, inclòs el Vapor Buxeda Vell.

MHS 2014

	Públic individual	Públic en grup*	Número de grups	Total
Gener	580	758	32	1.338
Febrer	670	1.378	56	2.048
Març	647	1.240	47	1.887
Abril	880	1.545	63	2.425
Maig	1.853	2.041	78	3.894
Juny	581	1.108	46	1.689
Juliol	283	231	9	514
Agost	113	0	0	113
Setembre	7.834	112	4	7.946
Octubre	704	509	22	1.213
Novembre	1.074	391	17	1.465
Desembre	623	618	22	1.241
TOTAL	15.842	9.931	396	25.773

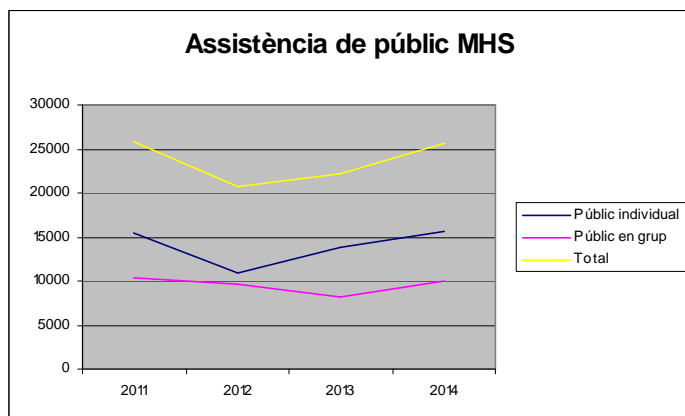
*En grup: són escoles i altres col·lectius concertats

MHS 2013

	Públic individual	Públic en grup*	Número de grups	Total
Gener	507	637	30	1.144
Febrer	511	1.164	46	1.675
Març	558	1.523	65	2.081
Abril	372	1.369	56	1.741
Maig	1.917	1.039	42	2.956
Juny	467	605	25	1.072
Juliol	214	191	9	405
Agost	136	0	0	136
Setembre	7.531	0	0	7.531
Octubre	622	523	22	1.145
Novembre	585	679	28	1.264
Desembre	455	540	13	995
TOTAL	13.875	8.270	336	22.145

*En grup: són escoles i altres col·lectius concertats

	Públic individual	Públic en grup	Total
2011	15.435	10.449	25.884
2012	10.900	9.695	20.720
2013	13.875	8.270	22.145
2014	15.662	9.931	25.593

Com dèiem a l'apartat sobre l'acompliment dels objectius, pel que fa al públic total del museu, l'any 2014 aquest ha incrementat un 16% respecte 2013. Aquest creixement és conseqüència del creixement del públic individual (14 %) i en major mesura del públic que ve en grup (20%).

L'augment del públic individual experimentat l'any 2014 es deu en bona mesura a que les exposicions que es van fer van ser molt atractives pel gran públic. Això inclou les endegades al 2013 (*Vidres negres del neolític. D'on vénen; Realitats. Joan Balmes i Benedicto (Sabadell 1915-2004); Tints i colorants a Sabadell. Una història que ve de lluny*), però sobretot per les noves *Catalunya en transició; Sabadell, 1714; Troballes singulars a Sant Pau de Riu-sec; i Diccionari tèxtil sabadellenc*. Es tracta d'exposicions de temes d'abast supramunicipal i que no

obstant tenen molta relació amb la identitat sabadellenca, cosa que ha dotat el Museu d'un important dinamisme ciutadà.

L'ús de la sala Miquel Carreras s'ha diversificat afegint a les activitats pròpies i les dels AAR, altres activitats afins a les del MHS fruit de la cessió a entitats i associacions diverses.

2.8 Difusió i tecnologies digitals

Les activitats del museu es difonen en els diversos mitjans de difusió del Departament de Cultura i del propi Ajuntament com són la web Sabadell Cultura, el Full Infantil mensual que es reparteix a tots els escolars de la ciutat i el butlletí *Sortim*, entre d'altres. Així mateix, de totes les activitats que es fan s'elabora la corresponent nota de premsa.

De les activitats més singulars, inauguracions d'exposicions, presentació de llibres, conferències i altres es fa la corresponent invitació digital i la seva tramesa.

Per la seva banda, el Museu elabora periòdicament cartells i fulls de mà informant de les properes activitats, que es distribueixen i col·loquen en el propi museu.

Facebook del MHS

Al llarg del 2014 s'ha continuat alimentant aquesta plataforma de comunicació i interacció social, amb els següents objectius:

- Difondre les nostres activitats.
- Difondre el coneixement i altres aspectes de les nostres col·leccions.
- Donar a conèixer la cessió d'objectes del nostre fons per a exposicions d'altres institucions.
- Informar sobre les recerques que es desenvolupen sobre els materials dels nostres fons.
- Divulgar diversos aspectes i recerques d'història i patrimoni locals.
- Divulgar activitats que tracten temes d'història i patrimoni locals realitzats per altres institucions i entitats de la ciutat.
- Donar a conèixer les col·laboracions que estableix el MHS amb altres institucions i entitats sabadellenques.
- Donar a conèixer els testimonis personals que fan aportacions a la recuperació de la memòria històrica recent sabadellenca.
- Commemorar efemèrides històriques de Sabadell i el seu entorn.
- Informar sobre aspectes tècnics diversos de les diferents tasques que es desenvolupen en el dia a dia al museu (recerca i muntatge d'exposicions, documentació de col·leccions, relació amb el món educatiu, etc).
- Relacionar-nos amb l'entorn institucional, cultural i educatiu sabadellenc.
- Relacionar-nos amb el món museístic local i supralocal.

Amb data de 31 de desembre de 2014 el facebook del MHS ha assolit un total de 684 "m'agrades" i al llarg de l'any un abast de les seves publicacions que implica a l'entorn d'unes 250 persones de mitjana.

La pàgina web dels Museus

El mes de juny es va presentar la web dels Museus Municipals. La web es va estrenar plena de continguts, donat que aplegava molts dels estudis, publicacions i recerques fetes durant anys pels museus.

En la portada de la web hi ha tres grans apartats. L'*Agenda*, on s'hi ha totes les activitats que es programen des dels museus: conferències, presentació de llibres, inauguracions, activitats familiars, visites guiades i un llarg etcètera. També hi troben l'apartat *Exposicions* on hi ha les actualment programades, les que estan en procés de preparació i les fetes anteriorment. Al costat d'aquest dos apartats hi tenim el *Destacats*, que inclou fets diversos sobre el que fan els museus internament i que sovint és desconegut pel públic.

Per altra banda, la web és una gran eina per informar al públic de les recerques que es fan i del coneixement que sobre la història local es va acumulant. Així, s'hi poden trobar totes les publicacions dels museus i algunes d'elles es poden visualitzar complertes. Les publicacions dels museus són un gran recurs per tots els interessats, siguin investigadors o públic general, però ens agradaria subratllar les escoles. És molt important que prèviament a la visita al museu o als diversos equipaments patrimonials els mestres i els alumnes es puguin preparar les visites i, els recursos de la web són una manera molt fàcil de poder trobar els materials necessaris.

Pel que fa a les activitats per escoles i grups, la web recull tota l'oferta existent amb una descripció de cada una i enllaços interns per ampliar la informació de cada matèria.

Com és habitual, s'inclouen també els serveis que ofereixen els museus que van des de la manera de sol·licitar préstecs i reproduccions de les peces de les col·leccions, informació sobre les cessions d'espais, les pràctiques d'estudi, la biblioteca i el centre de documentació i sobre la Beca d'Història Local Miquel Carreras. Així mateix, a l'apartat *Documents* hi ha, entre d'altres, les memòries i els estatuts de l'OAMA.

En l'apartat *Museu al Territori* s'hi troba una extensa informació, fruit d'anys de recerca lligada a la rehabilitació d'edificis patrimonials i a la posterior difusió. Ampliant aquest apartat hi ha visites virtuals en 3D al Museu d'Història, la Casa Duran, el Campanar de Sant Fèlix i el vapor Buxeda Vell.

També hi podreu trobar el mapa arqueològic, que mostra sobre un plànol interactiu de la ciutat totes les excavacions arqueològiques dutes a terme.

El Passaport dels Museus del Vallès Occidental

El MHS participa d'aquest nou projecte de dinamització amb la finalitat de posar en valor el patrimoni dels diversos museus de la comarca del Vallès Occidental a través del turisme de proximitat i aprofitant les sinèrgies que es poden generar entre els diversos equipaments museístics inclosos en la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona. Hi participen els museus i equipaments patrimonials de Sant

Cugat del Vallès, Terrassa, Sabadell, Cerdanyola, Ripollet, Rubí i Castellbisbal, amb el suport de la Diputació de Barcelona i del Consorci de Turisme del Vallès Occidental.

L'activitat es resumeix en una campanya de promoció turística cultural conjunta dels diversos equipaments a partir de la creació d'una ruta pels diversos espais patrimonials que comptarà amb el suport d'uns elements comunicatius conjunts com el carnet de la ruta del patrimoni cultural del Vallès occidental, un desplegable informatiu, dels diversos obsequis de cada punt de la ruta i de l'obsequi final. També comptarà amb altres elements comunicatius específics per a les xarxes socials, una pàgina web o mitjans per a obtenir més informació immediata de cadascun dels equipaments. Aquesta proposta pretén arribar a un públic familiar i a aquell públic prèviament ja interessat en el patrimoni local però que desconeix les potencialitats del turisme cultural de la comarca.

Els museus participants són:

- Seu Egara, Esglésies de Sant Pere i castell Cartoixa de Vallparadís de Terrassa
- Museu d'Art i Museu d'Història de Sabadell
- Museu i Poblat ibèric de Ca n'Oliver i Museu d'Art de Cerdanyola
- Museu del Monestir i Museu del Tapís Contemporani de Sant Cugat
- Museu Municipal de Montcada
- Centre d'Interpretació del Patrimoni Molí d'en Rata de Ripollet
- Museu Municipal Castell de Rubí
- Museu de la Pagesia de Castellbisbal

També es preveu que, en fases posteriors, s'ampliïn els avantatges del passaport, a través d'obsequis, descomptes, activitats associades, etc.

2.9 Programa pedagògic

L'any 2014, que inclou una part del curs 2013-2014 i del 2014-2015, ha estat de consolidació del canvis fets en cursos anteriors. Així mateix, s'ha seguit fent un seguiment sistemàtic tant del funcionament de les activitats, com del procés de gestió de les mateixes. L'objectiu és detectar tots els aspectes que siguin millorables per insignificants que semblin, i així anar millorant la dinàmica i el contingut de les visites i el servei a les escoles.

Tots els grups que fan activitats del MHS omplen una enquesta valorativa en què se'ls demana que puntuïn l'activitat i que en diguin el que més i el que menys els ha agradat. Una de les demandes més freqüents i persistents any rere any, per part dels professors que visiten el museu, és la de disposar de més materials didàctics per preparar les visites. Aquests materials són especialment necessaris per les activitats que es fan en llengües estrangeres.

Millorar i ampliar els materials pedagògics és una feina de llarg recorregut en la que el museu treballa de manera continuada.

Novetats del curs 2014-2015

Pel que fa al disseny de **noves activitats didàctiques**, es dissenyaren dues noves activitats *laia. Memòria històrica i Realitats. Joan Balmes i Benedicto, fotògraf. Sabadell 1915-2004.*

laia. Memòria històrica. És una activitat en format teatre adreçada al públic adolescent. Des de fa temps des del MHS s'era conscient que el públic que menys visita els museus és el públic adolescent i una manera d'atraure'l és fent servir llenguatges més actuals i amb activitats en les quals es puguin identificar.

L'obra tracta d'una àvia de 95 anys, la qual des de la residència on es troba, reviu la seva vida tot transportant-nos als episodis més significatius de la història recent del nostre país: la República, la Guerra Civil, la Dictadura, la Transició... L'obra combina les vicissituds de la vida personal amb l'esdevenir col·lectiu. Un cop acabada la representació, l'actriu i autora de l'obra, Alba Valldaura, estableix un diàleg amb els nois i noies sobre el que acaben de veure, què en pensem, com s'ha gestat l'obra...

Realitats. Joan Balmes i Benedicto, fotògraf. Sabadell 1940-1965. L'activitat s'ofertà a través del Programa Tàndem família-Escola del Servei d'Educació. Començava amb una visita guiada a l'exposició del museu i veien com eren des d'un punt de vista temàtic, tècnic i estètic les fotografies d'aquells anys tot considerant les diferències amb les fotografies que fem actualment. A continuació cada infant mostrava a la resta del grup una fotografia d'aquells anys de la seva pròpia família, tot explicant què s'hi veia, amb motiu de què es va fer la foto, qui hi sortia, qui en va ser el fotògraf, de quin any era,... i quin familiar li havia donat aquesta informació. Es tracta, en definitiva, de posar en valor el patrimoni fotogràfic que es té a les cases i alhora fer una activitat de relació entre generacions.

Tàndem Escola i Família

El MHS ha participat activament en el programa Tàndem Família-Escola que té per objectiu reforçar la tasca educadora de les famílies.

En aquest sentit, la nova activitat didàctica de l'exposició *Realitats. Joan Balmes i Benedicto, fotògraf. Sabadell 1915-2004*, es va dissenyar pensat en que fos una activitat per famílies, en la que cada membre hi té un paper determinat el que provoca la relació cooperativa entre generacions.

Al llarg del curs es van dur a terme 9 sessions.

Descripció de les activitats

Què s'hi fa al Museu d'Història de Sabadell? Visita guiada

El MHS va néixer de l'antic Museu de la Ciutat, creat l'any 1931 per sabadellencs inquiets per la conservació del patrimoni. La vida del museu és, doncs, molt llarga, però la seva missió continua essent la mateixa: conservar i explicar els objectes i els espais que configuren la història de Sabadell. Però tot això, com es fa? La visita que proposem mostra les diferents tasques que porten terme els museus.

1. Per als més menuts

El viatge de la pedreta verda. Conte i joc

La història de la pedreta de color verd ens explica les peripècies d'una perla de collaret que vol trobar el seu origen. La seva amiga l'acompanya fins a unes mines on trobarà moltes companyes.

Viatgem a la prehistòria. Taller

Després de conèixer com era una cabana i com s'hi vivia es continua amb un taller, a triar entre les tres opcions següents:

L'art prehistòric

Es fabriquen pigments naturals i després es pinta un gran mural amb motius de la vida a la prehistòria.

La ceràmica prehistòrica

s'elabora un bol de ceràmica i es decora amb punxons d'os i petxines.

De la cabana prehistòrica al segle XXI

A partir dels objectes trobats a les excavacions i d'objectes actuals, mirem perquè serveix cada objecte i comparem els dos tipus de vida.

He anat al Museu! La Musa i els romans. Visita participativa

Una visita dissenyada per familiaritzar els més petits amb el museu. La Musa, un titella que ha convidat els nens a casa seva, que és el museu, els explicarà què és un museu i què s'hi guarda. Coneixereu la seva àvia Clàudia, una romana que explica contes i que sap fer ballar els personatges de la seva cuina... com ara a la malèfica àmfora...

He anat al Museu! La Musa i el mercat medieval. Visita participativa

Una visita dissenyada per familiaritzar els més petits amb el museu. La Musa, un titella que ha convidat els nens a casa seva, que és el museu, els explicarà què és un museu i què s'hi guarda. Els presentarà la padrina Caterina, que té una parada al mercat, observaran els productes que s'hi venen i aprendran una recepta medieval.

He anat al Museu! La Musa i el fil de llana. Visita participativa

Una visita dissenyada per familiaritzar els més petits amb el museu. La Musa, un titella que ha convidat els nens a casa seva, que és el museu, els explicarà què és un museu i què s'hi guarda. La Musa els ensenyarà què és un teler i com es fa per teixir la llana, des de l'ovella fins al fil que es posa al teler.

Xip-xap al safareig. El safareig de la Font Nova. Taller

Aquest taller que incorpora una breu escena teatralitzada permet conèixer un safareig públic i treballar diversos aspectes relacionats amb l'aigua: moviment d'un objecte dins l'aigua, identificació dels elements que suren i que s'enfonsen, barreja de diversos elements amb l'aigua per comprovar-ne la transformació...

2. Les col·leccions

Descobreix la joia del Museu. Visita guiada

Cada any amb motiu del Dia Internacional dels Museus, els Museus Municipals exhibeix una peça que, per la seva importància, originalitat o per ser d'ingrés recent, destaca entre totes les que formen els fons dels museus. Amb la visita analitzarem què té de singular la peça triada i en quin moment cultural i històric va ésser creada.

Els primers assentaments prehistòrics. Visita guiada

A través de la visita a la sala per observar els diferents objectes procedents de diversos jaciments arqueològics, s'explica la vida en la prehistòria a la zona del Vallès. La cabana permet manipular tota classe de reproduccions d'estrils prehistòrics.

Viure a la prehistòria. Taller

L'activitat permet conèixer els aspectes claus de la vida a la prehistòria. Hi ha cinc **tallers**, adreçats a diferents nivells educatius, que aprofundeixen de forma pràctica en temàtiques diferents d'aquesta etapa.

Cicle mitjà i superior d'educació primària i ESO:

Fem de paleoantropòlegs: es basa en l'observació de dues reproduccions d'enterraments prehistòrics-una inhumació i una incineració i els seus aixovars, per descobrir com vivien i els rituals de la mort dels nostres avantpassats.

Fem pigments i pintem: aprendrem a fer pigments a partir del que trobem a la natura i entre tots pintarem un gran mural basat en les vivències i les inquietuds dels nostres avantpassats prehistòrics.

Fem una galeta: moldrem blat amb un molí manual per obtenir farina, prepararem la massa i hi posarem fruits secs i courem les galetes en un forn de lloses, per després menjar-les cobertes de mel.

Fem un bol d'argila: s'elabora una peça de ceràmica amb les mateixes tècniques i les decoracions que els atuells vistos a l'exposició.

Cicle mitjà i superior d'educació primària, ESO, batxillerat, formació professional i adults:

Fem eines, fem foc: a partir de l'anàlisi dels estris trobats en les excavacions arqueològiques un monitor farà demostracions de talla de sílex i d'encesa de foc i després cada participant fabricarà la seva pròpia eina de sílex amb mànec de fusta.

Els ibers i els romans. Visita guiada

La romanització va significar la desaparició de la cultura ibèrica i la imposició d'un sistema de vida del que en som hereus directes. La visita permet observar els diferents objectes procedents de les excavacions arqueològiques que ens parlen de la vida dels ibers i els romans al Vallès: els atuells per guardar cereals, les eines del camp, les joies, les vaixelles, els elements arquitectònics...

Viure al món dels ibers i dels romans. Taller

L'activitat inclou tres **tallers**, del quals se n'ha de triar un, que ens familiaritzen amb la vida a l'època ibèrica i romana a través dels objectes que ens han arribat d'aquestes cultures. Posteriorment cada taller aprofundeix en un aspecte o un altre.

Cicle mitjà i superior d'educació primària:

Una casa ibèrica de fang i bruc. Es fan toves amb fang i palla i després es construeix la maqueta d'una casa ibèrica.

Cicle mitjà i superior d'educació primària, ESO, batxillerat i formació professional:

Escriure una carta a un laietà. Sobre una plaqueta de plom utilitzant un punxó transcriurem un text lliure en l'alfabet iber.

Educació primària, ESO, batxillerat i formació professional:

El mosaic de Neptú. Sobre un suport de fusta es fa un mosaic segons la tècnica dels romans utilitzant teselles de diferents colors

Sabadello, el naixement d'una vila (segles XI-XV). *Visita guiada*

La visita és un recorregut per conèixer la forma de vida dels pagesos, terrissaires, artesans, mercaders que van viure en el petit nucli de cases al voltant de l'antiga església de Sant Salvador a l'època medieval

Viure a l'època medieval. *Taller*

Els **tallers** giren al voltant del joc que és l'excusa per treballar una època històrica tan complexa com és la medieval. Inclou tres tallers adreçats a diferents nivells educatius dels quals s'ha de triar un.

Cicle inicial i mitjà d'educació primària:

Com era Sabadell fa mil anys?: es pinten i retallen les siluetes d'edificis i personatges del Sabadell medieval. Amb les imatges es completa un mural que representa el paisatge de l'època i que és el marc per explicar com es vivia en aquesta època.

Cicle superior d'educació primària, ESO, batxillerat i formació professional:

Manuscrits tinters i pergamins: l'activitat se centra a treballar l'escriptura medieval (qui escrivia, què s'escrivia...), utilitzant diferents reproduccions de textos originals de Sabadell (pergamins o documents en paper). També es confeccionen les plomes d'escriure amb càlam i plomes d'oca, preparació de la tinta i reproducció d'un text manuscrit.

Lliures i sous al mercat. Fes una moneda: com moltes ciutats, Sabadell va néixer al voltant d'un mercat setmanal. Els alumnes es posen a la pell dels compradors i dels venedors i descobriran quins eren els productes venuts, els sistemes de mesura i els d'intercanvi. S'encunyen monedes per percussió i es confecciona un moneder amb teixits tradicionals.

Manufatura i menestrals. L'època moderna (segles XVI al XVIII). *Visita guiada*

Durant els segles XVI, XVII i XVIII es posen les bases econòmiques i socials per fer el salt cap a la industrialització. Aquests canvis, que van significar el final del feudalisme i l'entrada a un món més divers que anomenem modern, es poden exemplificar amb el cas de Sabadell.

Viure a l'època moderna (segles XVI-XVIII). *Taller*

L'**activitat** inclou tres tallers adreçat a diferents nivell educatius, dels quals se'n tria un:

Cicle inicial i mitjà d'educació primària:

Pagesos, paraires, terrissers. El joc dels oficis: els alumnes reproduiran aspectes dels diferents oficis a través d'un joc de preguntes i manipulació d'estris i després representaran alguns oficis i realitzaran una sèrie de proves.

Educació primària:

Alerta, arriba en Rocaguinarda! Una aventura de bandolers: els alumnes s'aproparan al fenomen del bandolerisme, reproduint activitats i actituds dels bandolers, alhora que aprendran els mecanismes d'organització, solidaritat i defensa dels vilatans.

Cicle superior d'educació primària, ESO, batxillerat i formació professional

L'època moderna. Un joc de rol: es reproduiran aspectes de l'organització social i política a través d'un joc de tauler. Els alumnes es repartiran per grups que representaran els diferents estaments i realitzaran una sèrie de proves relacionades amb la seva condició i amb la ciutat d'aquell moment.

Teixint: el procés de la llana. *Taller*

A través del taller és possible conèixer tots els processos necessaris per a la fabricació d'una peça de teixit de llana, des de l'esquilada del xai fins als acabats, i com han evolucionat aquestes feines al llarg del temps. Es fa un exercici pràctic.

El vapor Buxeda Vell: del vapor a l'electricitat. *Visita guiada*

La visita al vapor Buxeda Vell s'inicia amb un audiovisual per entrar en l'ambient de la industrialització a Catalunya i a Sabadell. Després la visita segueix pels diferents espais de la sala de la màquina fins a arribar a la Wolf de 1906.

3. Els museus al territori

L'origen de Sabadell: un riu d'històries. *Itinerari*

Sabadell és una ciutat d'origen medieval, nascuda al voltant d'un mercat i una petita església... L'itinerari ens permet descobrir els antecedents d'aquesta petita vila, que es situen al voltant del castell d'Arraona i la parròquia de Sant Feliu d'Arraona, actual capella de Sant Nicolau.

L'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria i el paratge de la Salut. *Visita guiada*

La situació elevada del paratge de la Salut ens permet observar l'entorn i explicar breument les diferents fases de poblament a la zona, que s'inicia amb un assentament romà del qual encara és possible veure'n algunes restes de murs. A partir d'aquest context, s'explica la construcció de l'ermita i la seva funció com a morberia que va donar lloc al culte a la Mare de Déu de la Salut.

Sabadell a l'època moderna (segles XVI-XVIII). *Itinerari*

Passejada pel centre de la ciutat per observar la trama urbana de l'època moderna, la plaça Major i els carrers que il·lustren la forma de vida de la vila del segle XVI al XVIII i l'antic emplaçament de les muralles. Es visita la Casa Duran

La Casa Duran *Visita guiada*

La Casa Duran es construí al final del segle XVI, quan Sabadell era una petita vila de carrers estrets. La seva arquitectura és conseqüència directe de les seves funcions: residencial (salons, cambres, jardí) i productiva (celler, cups, estable, fàbrica de sabó). La visita permet conèixer aquests espais lligats a la vida econòmica i la història de la família Duran, que fou molt destacada en la vida pública de la ciutat.

El molí de Sant Oleguer. *Visita guiada*

El molí de Sant Oleguer és l'edifici industrial històric situat més al sud del Ripoll en passar per Sabadell. Les obres de reforma que s'hi han fet s'han completat amb diferents actuacions de restauració i amb la reconstrucció dels principals elements tecnològics que s'hi han conservat. El recorregut per l'interior de l'edifici permet conèixer la història, l'evolució i el funcionament del molí i la visita a l'exterior mostra la impressionant roda —també reconstruïda— que, moguda per l'aigua, generava la força hidràulica que movia els embarrats.

El pou de glaç de Sant Oleguer. *Visita guiada*

Es visita l'interior del pou i s'explica com funcionava un pou de glaç, d'on s'obtenia el gel, com es transportava i per què es feia servir.

El campanar de Sant Fèlix. Una visita participativa. *Visita participativa*

El campanar va ser construït pels vilatans del segle XVIII i, a més de funcions religioses, en tenia de socials. La visita permet conèixer l'origen, l'evolució i el funcionament del campanar i des de dalt contemplar una bona vista de Sabadell.

L'enigma del vapor. *Visita teatralitzada*

Dos personatges vinculats al Vapor Buxeda Vell, l'empresari i un treballador, viuran situacions relacionades amb la seva feina diària al voltant de la màquina de vapor i intentaran solucionar els problemes que se'ls plantegen. Prèviament es passa un audiovisual sobre la industrialització de Sabadell.

Sabadell, segle XIX. *Itinerari*

L'actual fesomia de la ciutat de Sabadell es decideix al segle XIX, quan apareixen noves infraestructures (el ferrocarril...), nous barris (l'eixample) i nous edificis dedicats sobretot a l'activitat tèxtil (vapors, despatxos tèxtils...). El recorregut inclou una visita al vapor Buxeda Vell.

Mirades sobre el cementiri. El cementiri de Sant Nicolau. *Itinerari*

L'evolució de la ciutat industrial va tenir el seu paral·lelisme en la ciutat dels morts: el cementiri. A les grans fàbriques i cases senyoriales els fabricants van afegir un mausoleu, moltes vegades dissenyat per artistes reconeguts. El recorregut permet conèixer els altres cementiris (el dels dissidents...) i observar les diferents actituds davant la mort al llarg del temps.

Sabadell: aigua i entorn. Taller de la Torre de l'Aigua. *Taller*

El taller proposa diversos exercicis relacionats amb aspectes tècnics i de funcionament del dipòsit, la distribució i necessitat d'aigua, aspectes arquitectònics relacionats amb el modernisme i s'observa la ciutat i el rodal des del mirador.

La Torre de l'Aigua. *Visita guiada*

La Torre de l'Aigua és un dipòsit elevat i la visita ens permet conèixer el seu complex funcionament, el context històric en què es va construir i gaudir d'una panoràmica inusual de la ciutat i el rodal des del mirador.

El safareig de la Font Nova. *Visita guiada*

Quan les cases no tenien aigua corrent les minyones i les obreres feien la bugada als safareigs públics: cantaven, discutien i sobretot "feien safareig". El safareig de la Font Nova és, a més, una peça de l'arquitectura modernista.

Visitem un polvorí de la guerra. *Visita guiada*

A l'aeroport de Sabadell es pot visitar el polvorí que es van construir durant la guerra civil conjuntament amb nou refugis. S'utilitzava per a guardar municions i peces dels avions, com les del "xato" un avió de guerra que es

fabricava a Sabadell, prop de l'aeroport. Dins s'hi ha instal·lat una exposició que explica els detalls de com es va construir i de com es feia servir.

Espais i símbols de poder. República i franquisme. Itinerari

Durant el període 1931-1945 Sabadell, com la resta del país, va viure un període molt convuls: la II República, la guerra civil i una dura postguerra. Molt dels fets d'aquells anys van passar en espais i edificis que encara es conserven: la Rambla, la plaça del Dr. Robert, el campanar de Sant Fèlix, el carrer de Gràcia, la via de Massagué... En el recorregut ens aturarem en aquests indrets i explicarem alguns dels fets singulars o anecdòtics que hi varen passar.

4. Històries de Sabadell

Històries del carrer. Itinerari

Les anècdotes i vivències dels ciutadans formen part de la història de Sabadell, però poques vegades queden escrites i sovint es perden en l'oblit. L'itinerari és una passejada pel centre de la ciutat escoltant esdeveniments curiosos que ens parlen del caràcter sabadellenc d'altres èpoques i d'altres costums.

Saps què feia la teva besàvia? Itinerari

Aquest recorregut pel centre de la ciutat ens acosta a les vides i històries de molts personatges femenins de la ciutat que han restat en l'oblit o a l'ombra dels seus contemporanis.

Sabadell, escrit i descrit. Itinerari

Un passeig per la història literària de Sabadell des de finals del segle XIX fins amitant XX, mostrant els espais més emblemàtics que van ser testimoni de les iniciatives creatives de narradors, dramaturgs i cronistes. Redescobrim la ciutat a través de les descripcions que n'han fet reconeguts poetes i prosistes com Agnès Armengol, Joan Oliver (Pere Quart), Joan Vilacasa, moceen Camil Geis i Feliu Formosa, entre altres. La ruta també té en compte la important tasca d'impulsors de publicacions, impressors, libreters i moviments creatius (com el que va abandonar la Colla de Sabadell) durant un període de gran efervescència cultural.

Viatgem per la història de Sabadell. Teatre

L'activitat consisteix en un recorregut per la història de la ciutat a partir d'una obra de teatre. Aquesta activitat ofereix a l'alumnat la possibilitat de conèixer a través de diferents gags moments clau de la història de Sabadell i el seu territori des de la prehistòria fins al segle XIX.

Viure en una cova a mitjans del segle xx. Visita

Recentment s'han adequat tres de les coves que es van construir als marges del riu Ripoll durant la postguerra. A partir d'aquestes coves s'explica el fenomen migratori de la dècada dels anys 40 del segle XX: les causes que el van provocar, les condicions de vida dels emigrants, la resposta de les institucions a les necessitats dels nousvinguts. També és una bona ocasió per parlar dels moviments migratoris de finals del segle XX i reflexionar sobre els moviments de les persones en totes les èpoques històriques.

Les riuades de 1962. Itinerari

En el recorregut "Les riuades de 1962" mostra com són les avingudes del riu, com les hortes ja són des dels seus inicis terrenys inundables, on i quines destrosses es van produir arran de les riuades del 1962 i com es va fer la reconstrucció. A partir d'aquest succés es parla de les instal·lacions industrials, de les coves, de les barraques i de totes les estructures que les riuades van

destruir. Finalment es reflexiona sobre formes de viure i treballar tan diferents de les actuals però tan properes en el temps i l'espai.

5. Exposicions temporals

Realitats. Joan Balmes I Benedicto (Sabadell, 1915-2004). Visita guiada

Tints I colorants a Sabadell: una història que ve de lluny. Visita guiada

6. El Museu al territori en francès i en anglès

El setembre del 2013 i com a nova oferta pel curs escolar 2013-2014 les 19 activitats (10 visites guiades i 9 itineraris) del Museu al territori es van oferir totes en francès i en anglès, fins aleshores només se'n oferien unes tres en anglès. Per tant el increment va esser molt important i va disparar la demanda de les escoles fins al punt de que algunes activitats, com per exemple les visites guiades a la casa Duran, es sol·liciten més en altres llengües que en català.

Gestió de l'arqueologia i del patrimoni al territori

1. Objectius

El MHS participa i es coordina amb el Departament d'Urbanisme (Oficina de patrimoni) i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en la gestió de les intervencions urbanístiques i arquitectòniques que afecten els béns catalogats en el PEPPS: edificis històrics, espais històrics i espais d'expectativa arqueològica amb l'objectiu d'aportar els criteris tècnics necessaris per a contribuir al correcte coneixement del patrimoni i de la presa de decisions.

2. Actuacions

2.1. Seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten patrimoni històric i arquitectònic

S'ha assistit a les visites de seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten edificis amb interès històric i arquitectònic, convocades per l'oficina de patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell i en el marc del protocol d'actuació i de gestió municipal del PEPPS i del PEIPU, amb la finalitat de recopilar informació útil per als fons i les línies de recerca dels MHS.

2.2. Seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten espais d'expectativa arqueològica.

S'ha assistit a les visites de seguiment de les actuacions urbanístiques que afecten les àrees d'expectativa i de protecció arqueològica del municipi, en coordinació amb l'Oficina del patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell, i se n'ha fet el seguiment tècnic oportú, amb la finalitat de recopilar informació útil per als fons i les línies de recerca del MHS.

Al llarg de l'any s'han fet gestions i el seguiment tècnic d'un total de 19 projectes i s'han realitzat 13 intervencions arqueològiques:

- *Carrer de Convent, 23* (febrer). Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 50-D2. S'informa un projecte d'intervenció arqueològica en aquesta finca, en la qual s'hi han de fer obres de reforma que afecten el subsòl.
- *Carrer de Convent, 28* (febrer). Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 50-D2. S'informa un projecte d'intervenció arqueològica en aquesta finca, en la qual s'hi han de fer obres de reforma que afecten el subsòl.
- *Carrer de la Rosa, 26* (febrer). Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 50-D2. Direcció arqueològica: Jordi Barriuso (Arrago SL). Intervenció motivada per unes obres de connexió a clavegueram d'un finca d'aquest carrer. Els resultats de la intervenció arqueològica van ser negatius.
- *Hangars de la masia de Can Moragues* (març i maig). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 17-D2. S'informa un projecte d'intervenció arqueològica en aquesta finca, en la qual s'hi han de fer obres d'enderroc d'uns hangars que afecten el subsòl. Els treballs arqueològics es porten a terme amb uns resultats negatius; la memòria arqueològica aporta informació d'interès sobre la història d'aquest camp de vol entre els anys 1970 i 2000.
- *Carrer de Les Valls, 11 / c. de Jesús* (abril-juliol). Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 50-D2. Direcció: Jordi Roig i Jordi Barriuso (Arrago SL). Aquesta intervenció ha consistit en la finalització de l'excavació arqueològica desenvolupada entre els mesos de setembre de 2011 i febrer de 2013, amb una documentació molt completa del fossat medieval i del parament de la muralla del segle XIV, nivells d'amortització dels segles XV, XVI, XVII, XVIII... i la refeta de la bestorre feta el mateix s. XV. S'hi han documentat, també, un segon mur/muralla/clos de finals s. XVII-XVIII i s'han excavat alguns nivells intramurs segles XIV-XV fins al XIX. S'han fet treballs de control arqueològic dels marges de seguretat perimetrals i de zones que van quedar pendents en fases anteriors, i s'ha completat l'excavació i documentació de la bestorre medieval. També s'ha fet el desmuntatge d'algunes estructures que quedaven afectades per la fonamentació del nou edifici i el control de les rases i pous de fonamentació i murs pantalla.
- *Passeig de la Plaça Major, 29* (octubre). Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 50-D2. Direcció arqueològica: Albert Roig i Deulofeu (Arrago SL). Seguiment i documentació de les cales fetes amb motiu d'un es obres de reforma per instal·lar una farmàcia, sense afectació de subsòl arqueològic. Resultats negatius.
- *Carrer d'Alemanya, 60 / Vapor de ca l'Escardat / M. Bosser, SA* (octubre-novembre). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 59-D2. Direcció arqueològica: Jordi Roig (Arrago SL). Amb motiu de la construcció d'una promoció d'habitatges en aquesta antiga illa industrial, la intervenció arqueològica ha permès documentar les restes d'un vapor tèxtil original dels anys 1860 i d'un edifici industrial posterior, també un vapor tèxtil dels anys 1890-1892, del qual, a més, es van loaclitzar els finestrals originals conservats en alçat a la façana del carrer d'Alemanya. Altres restes documentades van ser un conjunt de cases de rengle del segle XIX i finalment les instal·lacions industrials de la gran fàbrica construïda per l'empresa Bósser a cavalls dels anys 1940-1950.

- *Carrer Sant Feliu, 10-14 / Despatx Corominas (juny)*. Espai d'Expectativa Arqueològica núm. 50-D2 del PEPPS. Direcció arqueològica: Jordi Roig (Arrago SL). Intervenció arqueològica en un espai parcialment catalogat al PEPPS pel seu interès arquitectònic (Despatx de l'empresa tèxtil M. Corominas, SA, anys 1957-1959) i que forma part de l'àrea d'expectativa arqueològica del centre històric. En diferents etapes s'han documentat diverses restes relacionades amb les edificacions industrials i d'habitatges dels Corominas i dels Brujas, dels segles XIX-XX, que tenen a veure amb l'activitat tèxtil i la residència dels fabricants propietaris de les finques afectades, i d'altres dels segles XVI-XVIII que tenen a veure amb l'emplaçament, en aquest sector, de part de l'Horta Novella. La intervenció feta enguany s'ha realitzat al sector E del jaciment, situat a l'extrem sud-oest del solar, en un espai entremitgeres i patis. S'han documentat restes d'una instal·lació industrial amortitzada a finals del segle XIX i principis del segle XX, probablement relacionada amb la petita fàbrica generadora d'electricitat de la família Brujas, tal com també consta en fonts documentals.
- *Racó del Campanar-Urbanització del Passeig de la Plaça Major i entorns, fase 2, sector 1 (gener-març)*. Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2. Direcció arqueològica: Francesc Xavier Florensa (Atics SL). En aquesta intervenció arqueològica es van documentar les restes de fonamentació del monument de la Creu als Caiguts construïda l'any 1943 (segons projecte de l'arquitecte Joaquim Manich) i restes d'un cup de vi o olí amb altres murs relacionats, pertanyents a les cases que hi havia a l'antic carrer de la Travessia de l'Església.
- *Plaça de les Marquilles, 1 (juliol)*. Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2 (Centre històric). En aquest solar hi havia hagut una casa de finals del segle XIX rehabilitada profundament en els anys 1910-1920 i que ja va ser estudiada en el seu moment per Albert Roig (Arrago SL, any 2008). Els resultats de la intervenció van ser negatius.
- *Can Roqueta-Carrer de ca n'Alzina, 71 (juliol)*. Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 47-D2. S'informa a l'Oficina de Patrimoni sobre l'expectativa arqueològica d'aquest solar en el qual s'està projectant la construcció d'una planta de fabricació de formigons.
- *Carrer Sant Joan, 12 (maig)*. Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2 (Centre històric). En aquest solar es va efectuar una intervenció arqueològica anterior dirigida per Jordi Roig (Arrago SL, any 2009) en la qual es van documentar un tram de la muralla, bestorre i fossat baixmedieval, fonamentacions d'un casal i restes d'un forn de ceràmica d'època moderna. L'arquitecta responsable del projecte d'obra nova (Meritxell Bonet) presenta un projecte bàsic d'obra nova en el qual consta la proposta de tractament i conservació de les restes del sistema defensiu dels segles XIV-XV.
- *Mur de tanca al cementiri de Sant Julià d'Altura (novembre)*. Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 1-D2. Es presenta projecte d'intervenció arqueològica en aquest sector (Jordi Roig, Arrago SL).
- *Sant Pau de Riu-sec-Parcel·la d'equipaments (octubre-novembre)*. Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 14-D2. En una visita d'inspecció conjunta feta per tècnics de l'Ajuntament de Sabadell, (Oficina de Patrimoni), del MHS i del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, es constata que s'han realitzat danys parcials i menors en algunes estructures arqueològiques anteriorment excavades i cobertes amb control arqueològic (una estança semisoterrada d'època baixmedieval i l'era d'època contemporània de la masia de can Borrell), i que i fins i tot s'ha destruït de

manera gairebé total dos forns d'obra d'època moderna, també relacionats amb la masia de can Borrell. S'informa d'aquests fets al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya perquè n'emeti l'informe tècnic pertinent.

- *Passeig Plaça Major-Mestre Rius* (març-abril). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2. Intervenció arqueològica preventiva feta en el marc *Projecte executiu d'obres d'urbanització del Passeig de la Plaça Major i entorns. Fase II. Sector I*. Direcció arqueològica: Francesc Florensa (Atics SL). Es localitzen diverses restes en la banda oest del Passeig, davant de les línies de façana dels números 3 al 33: dos dipòsits de caràcter agrícola (cups de vi) i galeria subterrània, d'època moderna i contemporània.
- *Carrer de Montserrat, 73/ Vapor de ca l'Escardat / M. Bosser, SA* (febrer i maig-juny). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 59-D2. Direcció arqueològica: Maica Carmona (Dracma). En aquesta finca s'hi conservava una edificació industrial que havia passat desapercebuda en la catalogació de la fàbrica Bósser, antic vapor de ca l'Escardat. Aquest element va ser estudiat històricament, arqueològicament i documentalment prèviament al seu enderroc (a càrrec del MHS i també a càrrec de l'empresa d'arqueologia Dracma), i amb posterioritat se n'ha fet la intervenció arqueològica en el subsòl, prèviament també a la construcció del nou habitatge. L'edifici de planta baixa i dos pisos estudiat i enderrocat estava configurat per naus fabrils i una casa despatx, documentats d'ençà 1861-1862, relacionats amb el fabricant Joaquim Casanovas i fills (Joan Casanovas i Sallarès en fou el successor). En els treballs arqueològics es va localitzar un registre-pou per a mina d'aigües d'aquesta època del segle XIX.
- *Carrer de la Creueta, 57* (novembre). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2. S'informa un projecte d'intervenció arqueològica en aquesta finca, en la qual hi ha prevista una obra de reforma.
- *San Nicolau* (desembre). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 37-D2. Direcció arqueològica: Francesc Xavier Florensa (Atics SL). Arrel d'unes troballes fortuïtes de restes humanes sota les arrels d'un xiprer arrencat per les ventades, es va fer una intervenció d'urgència. Aquestes restes pertanyen al jaciment cementiri de la capella de Sant Nicolau (èpoques medieval i moderna). S'han recuperat i documentat les restes que van aflorar, de forma sistemàtica.
- *Carrer de la Font Nova, 35-39* (desembre). Espai d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2. S'informa el document "Justificació de l'interès arquitectònic de les 3 cases preexistents", elaborat per SausRibaLlonch arquitectes.

L'equip tècnic del MHS ha realitzat diverses visites d'obra, n'ha valorat i/o emès diferents informes sobre projectes d'intervenció i/o d'eliminació, cobriment o conservació de restes arqueològiques, i ha participat en diferents tipus de reunions tècniques de treball amb les direccions arqueològiques, tècnics municipals (Oficina de Patrimoni, Obres Públiques), arquitectes, promotors i propietaris.

2.3. Cuniculus romà de Can Gambús i restes de la garita de vigilància de la Guerra Civil

Es manté el treball tècnic entre el MHS i l'Oficina de Patrimoni en relació al tema del tractament patrimonial i recuperació d'aquests dos elements arqueològics (una mina subterrània d'aigües, d'època romana, i les restes de la garita de vigilància de

la Guerra Civil que es conserven en la part alta del parc), per tal de rehabilitar-lo, senyalitzar-lo i integrar-lo urbanísticament al parc de Can Gambús. Mentre que el *cuniculus* romà no està en risc de deteriorament, les restes de la garita estan en un estat molt degradat.

El dibuix gràfic d'aquesta intervenció està en mans de la Junta de Compensació de Can Gambús i encara resta pendent que es faci lliurament del projecte arquitectònic i d'altra documentació al respecte.

2.4. Pla Director de les actuacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec

Al llarg d'aquest any l'equip del MHS ha treballat conjuntament amb l'Oficina de Patrimoni i el Departament d'Urbanisme en l'elaboració del document de treball "Parc Cultural de Sant Pau de Riu-sec", per tal de guiar les actuacions urbanístiques i de caràcter patrimonial pendents en aquesta illa d'equipaments. Aquest document consta dels següents punts:

- Antecedents.
- El lloc. Gestió urbanística.
- Ordenació dels espais.
- Espais patrimonials.
- Valors culturals.
- L'església i la rectoria.
- El jaciment arqueològic.
- La masia de Can Borrell.
- Zona verda.
- Proposta d'intervenció.
- Proposta de gestió del Parc Cultural de Sant Pau de Riu-sec.
- Estudi financer.

En aquesta línia, finalment, s'han dut a terme les següents actuacions de recuperació patrimonial d'aquest paratge històric i arqueològic:

- Construcció de la tanca perimetral del jaciment arqueològic.
- Urbanització de la zona verda a l'entorn de l'església i la masia de Can Borrell: camins, mobiliari, arbrat, etc.
- Reparacions de la teulada i d'alguns tancaments de l'església i de la rectoria, i reparació de la instal·lació elèctrica i d'altres elements dels interiors (paviments, portes...) de l'església, malmesos per diferents actes vandàlics dels darrers anys.
- Neteja de l'entorn.

Aquestes actuacions han anat a càrrec de la Junta de Compensació del Pla Parcial de Sant Pau de Riu-sec i al llarg dels mesos de setembre i desembre s'hi han efectuat diverses visites d'obra.

Altres fets relacionats amb aquest programa d'actuacions a l'entorn d'aquest conjunt patrimonial han estat:

- El 4 de juliol vam rebre la visita de Joan Gómez Pallarès, director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica de Catalunya.
- El MHS ha efectuat gestions per demanar pressupostos a empreses especialitzades en restauració per fer front a la restauració i consolidació de les restes arqueològiques malmeses a l'interior de l'església. Al respecte s'han iniciat converses amb la Departament de Cultura de la Generalitat

(Servei d'Arqueologia i de Paleontologia, Serveis Territorials de Cultura) per tal de planificar diferents aspectes de restauració d'aquests elements.

- També s'ha endegat el procés de valoració i planificació per reposar els elements de museografia (plafons informatius) destruïts per vandalisme a l'interior de l'església, i s'ha encarregat la seva producció i instal·lació a l'empresa Magem Torrella Associats.

2.5. Taula de patrimoni

Al llarg de l'any 2014 la direcció i l'equip tècnic del MHS han participat en les 5 taules de patrimoni que han tingut lloc al Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament, coordinades per l'Oficina de Patrimoni:

S'han tractat, entre altres, els següents temes patrimonials d'interès, relacionats amb diversos projectes de rehabilitacions, reformes i altres obres que afecten a edificis catalogats en el PEPPS així com també intervencions en Espais d'Expectativa Arqueològica, i d'altres consideracions entorn l'estat de diferents béns i espais d'aquest catàleg:

- Rehabilitació de la caseta del vigilant del Cementiri de Sabadell.
- Projecte d'edificació al carrer de Sant Feliu, 10-14 (Despatx Coromines).
- C. de Tetuán, 16 (rengle).
- C. del Convent, 61 (Casa Trullàs).
- Via de Massagué, 42 (edifici d'habitatges d'en Boi Ventura).
- Estudi històric i proposta d'ordenació Pla Especial Ca n'Alzina.
- Esfondrament accidental del despatx Fermí Abad, carrer de Montserrat, 71.
- Edifici de la Caixa de Pensions (carrer del Pedregar, 6).
- Casa i magatzem Selvas (carrer de l'Illa, 41).
- Estudi històric de la fàbrica Artèxtil i modificació puntual del Pla General d'Ordenació de Sabadell.
- Edifici de l'Energia, carretera de Castellar (reformes i noves instal·lacions).
- Carrer de la Creueta, 90-92 (façana).
- Carrer de Garcilaso, 102 (reforma d'habitatge).
- Col·legi Sagrada Família (nova porta a la tanca).
- Carrer Les Valls, 11 (consolidació i restauració muralla i bestorre baixmedieval).
- Carrer Duran i Sors, 155 (reforma habitatge rengle).
- Tanca del cementiri vell de Sant Julià d'Altura (reconstrucció).
- Xemeneia del vapor de ca l'Escardat (rehabilitació).
- C. Escola Industrial, 18 - Cases Manent (restauració façana).
- Edifici Banc Sabadell, plaça de Sant Roc, 20 (caixer automàtic façana).
- Sant Pau de Riu-sec (tanca del recinte arqueològic).

2.6. Altres (MHS)

- *Seguiment d'obres de reformes i d'enderrocs.*

S'han efectuat visites d'inspecció a diversos edificis amb llicència d'obres de reformes i d'enderroc, de forma coordinada amb l'Oficina de Patrimoni del Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament, per tal de documentar possibles elements d'interès històric, arquitectònic i/o museístic:

- *Molí d'en Fontanet*

PEPPS 324-D1, amb protecció volumètrica i parcial. Visita d'inspecció amb propietat i tècnics, per possibles intervencions privades futures i per riscos d'esfondraments, etc. Febrer.

- *Carrer de la Riera Alta, 3 / carrer de la Riera Baixa, 6*

Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 65-D2. Aquesta finca s'emplaça en l'entorn del carrer Major de la Creu Alta, i s'hi ha d'executar un enderroc. Prèviament se n'ha fet un estudi històric i patrimonial, a càrrec de l'arquitecte Xavier Martínez Marcos, segons el qual aquests habitatges daten del tercer quart del segle XIX. Març-abril.

- *Antic edifici "Catalana de Gas y Electricidad" / Subestació elèctrica Sabadell - Endesa (carretera de Castellar)*

PEPPS 311-D1, amb protecció volumètrica, obra de l'enginyer Cipriano M. Sabater. Arrel d'un projecte de noves instal·lacions i reformes en aquest edifici de l'any 1920, l'equip tècnic del MHS informa sobre l'estudi històric i patrimonial fet amb motiu de la presentació del projecte d'obra a la Taula de Patrimoni i participa en diverses visites tècniques a l'element. Igualment es posen en valor diversos elements de caràcter ornamental, arquitectònic i mobles que es consideren de valor patrimonial i/o museístic per que es tinguin en consideració.

- *Carrer Major, 116*

Espai d'Expectativa Arqueològica PEPPS 65-D2. Aquesta finca s'emplaça en l'entorn del carrer Major de la Creu Alta, i s'hi han fet unes obres de reforma que no han afectat l'estructura original de l'habitatge. S'informa de la necessitat que el propietari aporti un estudi històric i patrimonial de la finca. Juliol.

- *Carrer de Gràcia, 33*

PEPPS 202-D1, amb protecció parcial. Edifici plurifamiliar de l'arquitecte Eduard Maria Balcells, de l'any 1949. Visita d'inspecció amb tècnic de l'Oficina de Patrimoni i representant de la propietat. La propietat de l'edifici (BBVA) està estudiant la reforma d'aquest edifici per a habitatges, per a la seva venda. Ara són oficines i magatzems, en desús. Originalment era un edifici per habitatges, però més endavant va ser reformat per oficines de la Caixa Sabadell // Unnim. Encara hi viuen 2 famílies. Total pisos: 4 per planta, 4 plantes. Terrassa superior i patis interiors (dos grans i cinc petits). Pisos de + 200m2. Vestíbul principal i escala principal molt ben conservats. Façana ben conservada. Finestres i demés interiors també. Interiors pisos observats (3), estat original parcialment conservat, moltes reformes oficines, però prou respectuoses en general. Al soterrani hi ha espai carboneres i caldera, però amb un conjunt de compartimentacions de funció indeterminada. Novembre.

- *Carrer Gràcia cantonada amb carrer de Sant Quirze (cases d'en Salvany)*

PEPPS 121-D1, amb protecció volumètrica. Rengle de cases dels anys 1866-1867, obra de Gabriel Batllell, mestre d'obres, que també inclou l'antiga perfumeria Soley, d'estil Art Déco. Edifici propietat del BBVA. Visita d'inspecció amb tècnic de l'Oficina de Patrimoni i representants de la propietat, de cara a futures intervencions per venda a promotors privats i transformació en habitatges. Novembre.

- *C. de Sant Antoni, 7-9*

És un edifici plurifamiliar que es localitza al centre històric, no està protegit arquitectònicament però està dins del PEPPS arqueològic (núm. 50-D2). S'informa un estudi patrimonial fet per l'arquitecta responsable del projecte, Anna Segura Busuldú. Desembre.

MUSEU D'ART DE SABADELL

Fons

1. Objectius

Els fons són la columna vertebral de tota institució museística, són la base per construir tots aquells continguts que s'estudien i es donen a conèixer a través de publicacions, exposicions, visites, didàctiques, etc., en definitiva gran part dels programes de recerca i de difusió.

Com a fons patrimonial entenem tots aquells béns que es guarden als magatzems dels museus municipals, i tots aquells altres que es poden trobar en el territori, estem parlant, en aquest cas, per exemple del patrimoni escultòric, així com també els immaterials.

- Els nous ingressos

El MAS ha de vetllar per incrementar la quantitat i la qualitat dels seus fons, definint uns criteris d'adquisició adequats als objectius que com a museu municipal té plantejats, i que, en definitiva, es resumeixen en la història de l'art de la nostra ciutat i del seu abast territorial.

Els nous ingressos són, majoritàriament, en forma de: donació, dipòsit, comodat i recol·lecció.

És fonamental el treball en coordinació amb l'Oficina de patrimoni i l'Àrea d'Urbanisme, Habitatge i Patrimoni de l'Ajuntament, també pel que fa al seguiment tècnic de les escultures ubicades a la Via Pública. Aquesta col·laboració ha de permetre incrementar i millorar els fons del MAS.

- La conservació dels fons

Comprèn:

L'ordenació i correcte emmagatzematge de les col·leccions.

La col·lecció d'art es guarda quasi bé tota a la Casa Turull, menys la col·lecció d'arts decoratives que es guarda al magatzem del MHS al carrer d'Agricultura.

La conservació preventiva i els manteniments.

Consisteix en crear, controlar i mantenir les condicions ambientals necessàries, tant als magatzems, les sales d'exposició com als elements patrimonials dispersos per la ciutat per què el bé material o immaterial perdi en el temps el màxim possible.

- La restauració

Diferenciant dues tipologies bàsiques, en relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i en relació a les actuacions de conservació preventiva i manteniments.

- La documentació

Els fons dels museus han d'estar, com a mínim, ben registrats i documentats.

Pel que fa a les col·leccions, cal seguir els criteris marcats per la llei de museus, a partir del programari informàtic, Museum Plus, recomanat per la Generalitat de Catalunya.

- El moviment dels béns

Les col·leccions estan subjectes a un continu moviment, la intensitat del qual varia i és d'impossible previsió. Cal gestionar aquests moviments siguin producte d'iniciatives internes com de consultes, préstecs temporals o permisos de reproducció externs.

- La biblioteca i el CDMAS

Cal continuar el manteniment i la gestió de la biblioteca i del centre de documentació del MAS, per què arribi a ser una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica local.

2. Actuacions

2.1 Els nous ingressos

El MAS ha de vetllar per incrementar la quantitat i la qualitat dels seus fons, definint uns criteris d'adquisició adequats als objectius que com a museu municipal té plantejats, i que, en definitiva, es resumeixen en la història de l'art de la nostra ciutat i del seu abast territorial.

Els nous ingressos són, majoritàriament, en forma de: donació, dipòsit, comodatiu i recol·lecció.

Durant l'any 2014 han ingressat a la col·lecció 44 peces, objecte de donació:

- 10.879. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Fiat. Data: 1958. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 110 x 80 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.880. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cara i mans / Obsessió. Data: 1966. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 92 x 73 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.881. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Gerro amb roses. Data: 1970. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 162 x 100 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.882. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Rosa any 3000. Data: 1971. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 100 x 80 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.883. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Noia amb organdí. Data: 1980. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 100 x 65 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.884. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.

- 10.885. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.886. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.887. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sèrie nusos d'escuma III. Data: 1989. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 35 x 27 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.888. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Esbossos per a pintura mural d'una tintoreria. Data: cap a 1955-1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: diverses. Estat de conservació: bo.
- 10.889. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: L'aiguador. Granada. Data: 1958. Tècnica: aiguafort. Mides: 32,5 x 22 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.890. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Parada. Granada. Data: 1958. Tècnica: aiguafort. Mides: 32,5 x 22 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.891. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: París. Data: 1962. Tècnica: cera sobre paper. Mides: 21 x 26,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.892. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: París. Data: 1962. Tècnica: cera sobre paper. Mides: 21 x 26,3 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.893. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Descansant del treball. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.894. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Treballant a les vies. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.895. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Treball de tintoreria. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.896. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Treball d'oficina. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 34,2 x 34,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.897. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: El treball. Data: 1956. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 42 x 40,1 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.898. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àngel. Data: 1980. Tècnica: carbonet sobre paper. Estat de conservació: regular.
- 10.899. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àngel. Data: 1980. Tècnica: carbonet sobre paper. Estat de conservació: regular.
- 10.900. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cavall. Data: 1956. Tècnica: calcografia a la manera negra sobre paper. Mides: 17,3 x 25,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.901. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cavall. Data: 1956-1957. Tècnica: aiguafort sobre paper. Mides: 16,7 x 27,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.902. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Cavall. Data: 1956. Tècnica: aiguatinta amb resina sobre paper. Mides: 16,7 x 27,8 cm. Estat de conservació: bo.

- 10.903. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Evocació del monestir de Guadalupe. Data: 1958. Tècnica: aiguafort a la manera negra sobre paper. Mides: 32 x 22,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.904. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àvila. Data: juny de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 23,7 x 28,9 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.905. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Àvila. Data: juny de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 23,7 x 28,9 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.906. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Albaicín, barrio de San Isidro. Data: setembre de 1957. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 31,5 x 24,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.907. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Sant Pere de Roda. Data: agost de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 28 x 39 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.908. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Alsàcia. Data: setembre de 1958. Tècnica: tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 28 x 39 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.909. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Clot del Moro. Data: agost de 1975. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 32 x 25 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.910. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: El Roc Vermell (Castellar de n'Hug). Data: 1985. Tècnica: aquarel·la i tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 25 x 35,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.911. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: Castellar de n'Hug. Data: 1985. Tècnica: aquarel·la i tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 25 x 35,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.912. Procedència: Elisa Queralt. Autor: Elisa Queralt. Tema: El Cadí i Massaners. Data: s.d. Tècnica: aquarel·la i tinta xinesa a la canya sobre paper. Mides: 25 x 35,8 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.941. Procedència: Eulàlia Morral. Autor: Marià Burguès. Tema: Gerro. Data: entre 1919-1932. Tècnica: ceràmica vidriada. Mides: 20 x 12,5 x 12,5 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.942. Procedència: Eulàlia Morral. Autor: Ricard Marlet. Tema: Estampa de primera comunió. Data: maig 1960. Tècnica: pintura amb cola de guant. Mides: 12 x 8,2 cm. Estat de conservació: bo.
- 10.943. Procedència: Eulàlia Morral. Autor: Ricard Marlet. Tema: Crist Crucificat. Data: 1963. Tècnica: bronze muntat en creu de fusta. Mides: 51 x 55 cm. Estat de conservació: bo.
- 10944. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plafó de rajoles decoratives. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 42,3 x 42,3 cm. Estat de conservació: bo.
- 10945. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb esquírol. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10946. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb test i flors. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10947. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb peix. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 31,7 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.

- 10948. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb ocell. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33,5 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10949. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb natura morta de peres i raïm. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 32,5 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10950. Procedència: Maria Magdalena Clerch. Autor: Modest de Casademunt. Tema: Plat amb dues aus. Data: s.d. Tècnica: argila esmaltada. Mides: 33 cm diàmetre. Estat de conservació: bo.
- 10995: Procedència: Vicenç Grenzner. Autor: anònim. Tema: Ventall. Data: 1850. Tècnica: blonda, gassa i bambú, amb decoració pintada. Estat de conservació: dolent.

2.2 Emmagatzematge, conservació preventiva i manteniments de les col·leccions

S'han continuat les tasques habituals de **manteniment de les col·leccions** ja emmagatzemades així com dels nous ingressos.

Els tècnics del MAS han dut a terme un **control periòdic de les condicions d'emmagatzematge de les col·leccions**, tant les que es conserven en els espais de reserva de la Casa Turull i del magatzem del carrer de l'Agricultura, com de les que s'han exposat, tant a l'exposició permanent com a les diferents exposicions temporals.

Pel que fa al **control climàtic**, s'ha continuat amb la dinàmica d'emetre un informe anual en el qual, a més de les dades recollides pels aparells de mesura (de la temperatura i de la humitat relativa), es fa un resum de les incidències i es proposen les actuacions necessàries per adequar al màxim possible les condicions dels espais d'exposició i magatzem a les directrius recomanades per a la conservació preventiva de les obres d'art.

Quant a les tasques de **manteniment de les escultures a la via pública**, el MAS durant l'any 2014 ha emès un informe a l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell relatiu a l'estat de conservació de l'escultura *A la família* de Sebastià Badia, en resposta a una instància d'un particular adreçada a l'Ajuntament de Sabadell.

Les accions relacionades amb la conservació dels fons durant l'any 2014 han estat les següents:

- **La col·lecció d'arts decoratives:** El programa d'actuació per a l'any 2014 preveia iniciar la segona fase dels treballs d'adequació i de millora de les condicions de conservació de la col·lecció d'arts decoratives que es conserva al magatzem del carrer de l'Agricultura, aprofitant la col·laboració que el MAS té amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya (ESCRBCC) en la formació d'alumnes en pràctiques. Es van oferir dues places de pràctiques per a poder dur a terme aquestes tasques entre els mesos de febrer i juny de 2014 però no hi va haver cap sol·licitud.
- **L'obra sobre paper de Fina Miralles:** Aquest any s'ha dut a terme una part de la revisió d'aquest fons, amb la finalitat de millorar-ne l'estat de conservació i els embalatges. Pel que fa a la conservació, els objectius eren, d'una banda, analitzar l'estat de conservació de les obres i establir prioritats pel

que fa a les intervencions de conservació preventiva i de restauració futures i, de l'altra, millorar-ne la conservació preventiva amb les intervencions de neteja necessàries i l'adequació en embalatges aptes per a la conservació. Es van oferir dues places de pràctiques a alumnes de l'ESCRBCC per a poder dur a terme aquestes tasques entre els mesos de febrer i juny de 2014 i una alumna va accedir-hi. S'han intervingut dos registres, que corresponen a més de 200 obres.

- S'ha revisat l'estat de conservació de tots aquells objectes de la col·lecció que durant l'any han participat en el programa d'activitats i d'exposicions, tant produïdes pel propi MAS com per d'altres entitats. Així, s'han fet les intervencions de neteja i d'adequació per a l'exposició de les més de 190 obres del fons del MAS que han participat en les exposicions temporals i els préstecs de l'any. Destaquen especialment 143 obres i objectes de la col·lecció de Joan Vilacasa, que s'han netejat i dels quals se n'han millorat les condicions d'emmagatzematge un cop finalitzada l'exposició. En total, durant l'any 2014 s'han fet feines de manteniment de la conservació preventiva en més de 300 obres de la col·lecció.
- El MAS ha pogut optar a l'ajut en espècie del Programa de la Central de Compres de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona per al 2014, que ha consistit en l'**adquisició d'un aspirador de conservació** Muntz 555 Hepa.
- **Trasllat de la Gran campana d'Antoni Tapies** del pati del Museu d'Art a un nou espai dissenyat expressament al Racó del Campanar el mes de novembre; d'aquesta manera s'acomplia l'objectiu d'ubicar-la en aquesta plaça pública quan l'escultura quan va ser adquirida per part de l'Ajuntament de Sabadell a la Galeria Carles Taché de Barcelona l'any 1995.

L'obra es va netejar i protegir a càrrec dels restauradors Conxa Armengol i Santi Arnau. L'escultura es trobava en un bon estat de conservació, però era necessari fer una neteja superficial i química, un tractament dels clorurs amb un inhibidor en tota la pàtina, fixar les lletres blanques de la inscripció per protegir-les de futures intervencions, i aplicar un antigrafiti adequat per l'exterior, reversible i que no modifiqués l'aspecte original de la superfície.

L'escultura d'Antoni Tàpies té forma de campana, està realitzada amb coure i aliatge d'estany, plom, ferro, níquel i zinc amb diverses característiques que la singularitzen: presenta un tall en que hi ha inserits dos marcs entrecreuats, formant una mena de creu grega de gran rellevància volumètrica, un travesser col·locat en diagonal recorda una hipotètica biga de suport. Inclou símbols com una creu en aspa i una inscripció capgirada en què s'hi pot llegir, en autògrafs realitzats amb pintura blanca "DE SONERE EMISIO", estant tatxades la "R" i la "E" consecutives, aquesta locució llatina al·ludeix al títol d'un llibre català del s. XVI que recollia les instruccions per a fer convocatòries amb campanes.

Antoni Tàpies reinterpreta l'objecte i el carrega de simbolismes, en aquest cas la campana ha perdut les seves connotacions religioses i s'eleva a símbol per ser considerada abríc, aixopluc i recer quan es fa cridar a la població per alertar-la del perill.

Les seves mesures totals són 1'80 x 2'40 x 1'37 m. Fou produïda per la Foneria Barberi d'Olot l'any 1994, i n'existeixen tres exemplars. Sabadell es convertí en una de les poques ciutats fora de Barcelona que en aquells moments gaudien d'una escultura de l'artista a l'espai públic

2.3 La restauració

Les accions de restauració s'inicien des de dues bandes, amb relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i amb relació a les actuacions de conservació preventiva i de manteniments.

Restauració preventiva i sistemàtica

L'any 2014 s'han restaurat tres obres de Màrius Vilatobà, amb l'ajut del Programa de conservació i de restauració de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona:

- Màrius Vilatobà Ros, *Vista de Sabadell: el Mercat entre eixides*, segon quart del segle XX. Oli sobre fusta, 50,5 x 47 cm. MAS, núm. Reg. 10.739.
- Màrius Vilatobà Ros, *Retrat d'Armand Vilatobà*, primera meitat del segle XX. Oli sobre tela, 66 x 58 cm. MAS, núm. Reg. 10.772.
- Màrius Vilatobà Ros, *Paisatge*, primera meitat del segle XX. Oli sobre tela, 81 x 100 cm. MAS, núm. Reg. 10.773.

2.4 La documentació

Durant el 2014 s'ha seguit fent el **manteniment** de les dades que recullen les fitxes de documentació, fent especial esment a les relatives a la història de l'objecte, als expedients vinculats, a la valoració econòmica i a les imatges documentals dels objectes.

Com és habitual, de totes les obres que s'han exposat, han estat objecte de cessió temporal o bé han format part d'alguna consulta se n'han revisat les dades bàsiques i se n'han millorat les relacionades amb l'estat de conservació.

Igualment, s'ha seguit mantenint al dia la documentació dels nous ingressos, registrant, documentant i fotografiant totes les noves obres que al llarg de l'any han ingressat a la col·lecció.

Destaquen les accions següents:

- **La col·lecció de fotografia de Joan Vilatobà:** Entre finals de 2013 i principis de 2014 s'ha completat la documentació del fons personal de Joan Vilatobà que va ingressar al MAS l'any 2011. La darrera part de les accions de documentació d'aquest fons contemplava l'inventari i la documentació dels 1.832 negatius en placa de vidre pertanyents al comodat de 2011, així com la millora de la documentació dels 319 negatius i 171 positius d'època del fotògraf que ja formaven part de la col·lecció del MAS. A més, s'han establert relacions entre els negatius i els positius que conserva el museu (incloent els arribats per altres fonts), com amb els d'altres col·leccions localitzades i amb altres obres d'art. També s'han aconseguit identificar alguns dels personatges retratats i,

sobretot, s'ha millorat la datació de les fotografies, gràcies a la documentació que va arribar l'any 2011 i a la informació proporcionada per les mateixes fotografies.

- **La col·lecció Fina Miralles:** S'han assolit bona part dels objectius que es plantejaven per a aquest fons. Així, s'ha acabat de fotografiar l'obra del període conceptual (1972-1978) amb fotografies d'identificació i s'han fotografiat part de les obres que s'han intervingut en les accions de conservació preventiva de l'obra sobre paper. Pel que fa a la digitalització del fons documental, s'han fet només aquelles accions relacionades amb les consultes del fons; tot i així, s'ha establert un conveni de col·laboració amb la Fundació Ars de Sabadell que permetrà, entre altres, fotografiar i transcriure tots els textos de Fina Miralles que conserva el MAS. Quant a la millora de la documentació de les obres del període post-conceptual, el museu ha seguit col·laborant amb l'artista en les tasques de revisió d'aquestes obres, centrant-se en la dècada dels anys 80. S'ha aprofitat per millorar, sobretot, camps com datacions, títols, materials i tècniques, ubicacions i estat de conservació, i tota la informació s'ha bolcat a la base de dades del MAS.

Des d'un punt de vista intern, s'ha millorat la ubicació i el control de moviments de les peces de Fina Miralles, numerant les prestatgeries i els contenidors que quedaven pendents. Igualment, s'ha revisat la documentació de les obres del període conceptual per tal d'adequar la informació que se'n tenia als criteris establerts entre els diferents museus que conformen la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya.

- **Dipòsit d'obres de Joan Vila Grau:** Conjunt de 497 obres que formaven part del fons personal de Joan Vila Arrufat que el seu fill, el senyor Joan Vila Grau, va cedir en dipòsit al MAS l'any 1996. Està format per projectes i calcs per a pintures murals religioses i civils, datables entre 1950 i 1989, així com linòleums i fotograts. Inventariat amb el núm. 3842, restava pendent la documentació en detall de les obres.

Les tasques de documentació d'aquest conjunt s'han fet amb l'ajut en espècie per a la documentació del fons de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona de l'any, que consisteix en la contractació d'un documentalista de reforç als tècnics dels museus locals. La Diputació de Barcelona ha contractat Eloi Castells, qui ha treballat al MAS entre els mesos de març i abril de 2014.

Les tasques de documentació han consistit en una revisió dels inventaris, la documentació de totes les peces, creant una nova fitxa a la base de dades, i la documentació gràfica amb fotografies d'identificació. També s'han iniciat els treballs d'adequació de les obres amb embalatges de conservació.

- **Adequació de la documentació als criteris establerts per la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya:** Durant l'any s'ha revisat i millorat la documentació que consta a les fitxes de documentació de la base de dades del museu de totes les obres que formen l'exposició permanent, per tal d'adequar la informació als criteris establerts entre els diferents museus que conformen la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya. Els camps revisats i corregits són els que, fins avui, la comissió de documentació d'aquesta xarxa ha pogut treballar, que són els d'autor, títol, datació i any final. S'ha aprofitat aquesta revisió per substituir a totes les fitxes la imatge d'identificació que hi havia per la fotografia de referència de qualitat que té el MAS.

- **Altres tasques de millora:**

Pel que fa a les actuacions habituals de millora de la documentació de les obres de la col·lecció que genera el mateix moviment de les peces per a préstecs i exposicions temporals pròpies, durant el 2014 cal destacar:

- Les que s'han fet sobre **el fons del pintor Joan Vilacasas**. Entre d'altres, s'han millorat les ubicacions, s'han introduït noves fotografies o s'han millorat les existents i s'ha precisat l'estat de conservació de les obres. En total, s'ha millorat la documentació de 48 obres així com de 95 objectes que pertanyien a l'estudi del pintor.

- Amb relació a la millora de la **documentació gràfica** de la col·lecció, durant l'any 2014 s'han introduït a la base de dades 2.945 noves fotografies, ja sigui de nova aportació o per substituir les antigues que no permetien identificar la peça. Destaquen especialment totes les imatges del fons fotogràfic de Joan Vilatobà, d'altíssima qualitat, i la digitalització de les imatges en transparència que tenia el MAS dels dibuixos preparatoris de Ramon Casas per a la sèrie *Els adelantos del segle XX*, que van fer els Museus de Sitges com a contrapartida a la cessió de les mateixes per il·lustrar l'aplicació per a telèfons mòbils i tauletes tàctils de la nova presentació del Museu Maricel.

- Les accions que des del museu s'han fet per corregir i enriquir les entrades a **Viquipèdia** sobre el Museu, especialment d'aquells autors que al llarg dels 2014 han estat present a les exposicions temporals, com Montserrat Senserrich, Joan Vilatobà o Joan Vilacasas. Així, s'ha revisat i actualitzat tota la informació que constava tant a la fitxa de documentació dels autors i de les obres com a l'arxiu documental del MAS. Igualment, s'ha revisat l'aparença i l'ortografia de tots els noms dels artistes presents a la col·lecció, unificant criteris, per tal d'incloure'ls a Viquipèdia.

2.5 El moviment dels béns

Durant l'any 2014 s'han continuat atenent les consultes d'estudiosos i del públic en general, així com les demandes de préstec temporal i els permisos de reproducció que s'han considerat adequats per a l'estudi, conservació i difusió de les col·leccions.

- **Préstecs concedits:**

L'any 2014 el MAS ha gestionat les peticions de préstec que es detallen a continuació:

Al BaumannLab de Terrassa, per a l'exposició temporal *A la Mola* presentada a la Sala Soler i Palet de Terrassa, les obres següents:

- Ferran Crusafont, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1917. Oli sobre cartró, 19 x 24,3 cm. Núm. de registre 1575.
- Antoni Badrinas, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1960. Aquarel·la sobre paper, 32,7 x 49,5 cm. Núm. de registre 1132.
- Joan Vila Cinca, *Roques de Sant Llorenç*, darrer quart del segle XIX. Oli sobre cartró, 30 x 38 cm. Núm. de registre 272.
- Ricard Marlet, *Campanar de l'església de la Puríssima amb la Mola al fons*, 1946. Matriu xilogràfica, 5,8 x 3,6 x 2 cm.

A l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, per a l'exposició itinerant *Els altres noucentistes*, les obres següents:

- Laura Albéniz, *Escena galant*, 1910. Pastel, gouache i purpurina sobre cartró, 33,5 x 39 cm. Núm. de registre 302.
- Marià Andreu, *Dona amb màscara*, 1911. Aiguafort sobre paper, 13 x 10 cm. Núm. de registre 106.
- Josep Vives Bracons, *Cadira d'habitació de matrimoni*, s.d. Fusta xapada i tela, 51,5 x 75 x 53 cm. Núm. de registre 5363.
- Manuel Cano de Castro, *Dues dones*, 1918. Oli sobre tela, 50 x 48,5 cm. Núm. de registre 224.
- Antoni Vila Arrufat, *Noia d'esquena llegint*, 1930. Oli sobre tela, 60,5 x 50 cm. Núm. de registre 5596.
- Modest de Casademunt, *Tinter*, 1932. Argila ferruginosa esmaltada, 11 x 16 cm. Núm. de registre 9882.
- Ricard Marlet, *El passeig*, 1924. Matriu xilogràfica, 5,5 x 4,1 x 1,7 cm. Núm. de registre 3147.
- Ricard Marlet, *Pagès cavant la terra*, 1929. Matriu xilogràfica, 6,2 x 4,2 x 2,2 cm. Núm. de registre 3154.
- Ricard Marlet, *Pianista*, 1930. Matriu xilogràfica, 7 x 7,9 x 2,2 cm. Núm. de registre 3155.
- Ricard Marlet, *Diana amb un cèrvol*, 1937. Matriu xilogràfica, 8,1 x 10 x 2,2 cm. Núm. de registre 3161.
- Ricard Marlet, *Cavall i copa*, 1934. Matriu xilogràfica, 4,2 x 5 x 2,3 cm. Núm. de registre 3323.
- Ricard Nin, *Home prop del mar*, 1948. Matriu xilogràfica, 4,4 x 6,7 x 2,3 cm. Núm. de registre 3782.
- Ricard Marlet, *Tres noies / Passejant*, 1952. Matriu xilogràfica, 7,9 x 6,1 x 2,2 cm. Núm. de registre 3783.
- Ricard Marlet, *Dona amb corn de l'abundància*, 1954. Matriu xilogràfica, 4,9 x 11,3 x 2,3 cm. Núm. de registre 3785.

A la Fundació Bosch i Cardellach, per a l'exposició *L'Aplec de la Salut en els fons de la Fundació*, l'obra següent:

- Ricard Marlet, *Romiatge a l'església de la Salut*, 1954. Matriu xilogràfica, xilografia a contrafibra, 4,3 x 5 x 2,1 cm. Núm. de registre 3216.

Al Museu d'Història de Sabadell, per a l'exposició temporal *Diccionari dels teixits fets a Sabadell*, l'obra següent:

- Enric Monjo Garriga, *Bust de Narcís Giral*, 1924. Bronze. Núm. reg. 3948.

Al Museu de Gavà i al Centre d'Història de la Ciutat, per a l'exposició temporal *La fotografia d'estudi de Gavà. Quan anàvem a cal retratista*, l'objecte següent:

- *Càmera fotogràfica d'estudi de Joan Vilatobà*, finals del segle XIX - principis del segle XX. 149 x 63 x 83 cm. Núm. de registre 9999.

- **Préstecs d'altri:**

- Per a formar part de l'exposició *Montserrat Senserrich. Diàleg amb una figuera de Llimpet*, organitzada pel MAS, les obres següents, propietat de l'autora:
 - *Sense títol*. Carbonet sobre paper, 16 x 23,5 cm.
 - *Sense títol*. Llapis sobre paper, 16 x 23,5 cm.
 - *Sense títol*. Carbonet sobre paper, 33 x 23 cm.
 - *Sense títol*. Tinta sobre paper, 23 x 33 cm.
 - *Sense títol*. Tinta sobre paper, 23 x 33 cm.
 - *Sense títol*. Carbonet sobre paper, 23 x 33 cm.
 - *Sense títol*. Carbonet sobre paper, 23 x 33 cm.
 - *Sense títol*. Carbonet sobre paper, 23 x 33 cm.
 - *Sense títol*. Carbonet sobre paper, 23 x 33 cm.
 - *Sense títol*. Llapis sobre paper, 50 x 70 cm cadascun (són 6 dibuixos).
 - *Sense títol*. Tinta sobre paper, 32,5 x 46,5 cm.
 - *Sense títol*. Tinta sobre paper, 32,5 x 46,5 cm.
 - *Sense títol*. Tinta sobre paper, 24 x 33 cm (són 6 dibuixos).
 - *Sense títol*. Tinta sobre paper, 58,5 x 42 cm.
 - *Sense títol*. Gravat sobre paper, 38 x 49 cm.
 - *Sense títol*. Gravat sobre paper, 33 x 46 cm (són 3 gravats).
 - *Sense títol*. Gravat sobre paper, 34 x 54 cm.

- Per a formar part de l'exposició *Manual de resistència i acció*. L'escultura d'Antoni Marquès, organitzada pel MAS i Tecla Sala de l'Hospitalet, les obres següents, propietat de Toni Marquès:
 - *Cor*, 06.2008. Resina de polièster, pintura perlada rosa i boles amb pàtina de grafit, 190 x 75 x 55 cm.
 - *Tentacles carnívors*, 04.2009. Acer negre pegonat, resina de polièster, pintura luminescent taronja i vernís mat, 215 x 215 x 200 cm.
 - *Suspiros nº 2*, 04.2012. Resina de polièster, pintura luminescent i brea, 290 x 35 x 236 cm.
 - *Reflejos nº 6*, 08.2009. Pastel premat sobre paper Arches, 10 sèries de 4 dibuixos de 57 x 36,5 cm c/u sobre l'escultura *Reflejos nº 6*.
 - *A ple sol*, 10.2010. Resina de polièster i pintura Brillant Effekt, 156 x 160 x 44 cm.
 - *Simultaneidad*, 10.2011. Resina de polièster i pintura perlada blanca, 114 x 114 x 54 cm.
 - *Plecs nº 14*, 09.2004. Xapa d'acer inoxidable, suro pintat i agulles de llautó cromades, 10,5 x 33,5 x 23,5 cm.
 - *Tentacles nº 2 o Aniversari amb negre*, 2006. Resina de polièster i brea, 183x 85 x 52 cm.
 - *Extrems*, 11.2008. Resina de polièster, pintura luminescent taronja i vernís mat, dimensions variables.
 - *Tema amb variacions*, 07.2009. Plom. 16 u de 38 x 25 cm c/u aprox. Instal·lació de dimensions variables.
 - *Medusa*, 02.2011. Resina de polièster i Gel-Coat. 150 x 140 x 71 cm.
 - *Latidos nº 2*, 10.1999. Escaiola i agulles de llautó cromades, 120 x 63 x 63 cm.

- *Faz nº 1. Bultos*, 02.2000. Resina de polièster i carbó de coc, 110 x 76 x 13 cm.
- *Faz nº 11. Caracteres 1*, 05.2001. Resina de polièster i pa d'or, 38 x 27 x 7 cm.
- *Faz nº 13. Caracteres 3*, 06.2001. Resina de polièster i fils de coure, 38 x 26 x 5 cm.
- *Faz nº 14. Caracteres 4*, 06.2001. Fusta tenyida i brunyida, 36 x 26 x 12 cm.
- *Faz nº 18. Caracteres 8*, 07.2001. Pell clavada sobre fusta, 37,5 x 26,5 x 7 cm.
- *Faz nº 21. Caracteres 11*, 07.2001. Escaiola i pigment blau, 37 x 26,5 x 9,5 cm.
- *Faz nº 22. Caracteres 12*, 08.2001. Suro i agulles de llautó cromades, 40,5 x 30,5 x 7 cm.
- *Faz nº 23. Caracteres 13*, 08.2001. Planxa d'acer i espines de roser, 38 x 26,5 x 5,5 cm.
- *Faz nº 24. Caracteres 14*, 08.2001. Plom fos, 38 x 27 x 5 cm.
- *Faz nº 12 Caracteres 2*, 05. 2001. Planxa de coure embutida, 38x26x7 cm.
- *Faz nº 17, Caracteres 7*, 06.2001. Resina de poliester traslucid, 38x27x7 cm.
- *Faz nº 19, Caracteres 9*, 07.2001, Resina de poliester traslucida acolorida, 37x26x11cm.
- *Extensió nº 1*, 12.2005. Resina de polièster i eclosions de filaments de coure, 162 x 68 x 43 cm.
- *Tema amb variacions (Blister)*, 07.2009. PVC termoformat- 16 u de 38 x 25 cm c/u aprox. Instal·lació de dimensions variables.
- *Carbón nº 5*, 01.2003. Resina de polièster i carbó de coc, 100 x 94 x 109 cm.
- *Revolució*, 04.2011. Resina epoxi i brea, 123 x 123 x 196 cm.
- *Mi experiència*, 10.2011. Resina de polièster, pintura perlada blanca i tamboret pintat, 133 x 114 x 80 cm.
- *Reflejos nº 1. Cúmulos*, 10.2001. 8 elements de resina de polièster i 2 miralls de 60 x 47 x 10 cm i 60 x 30 x 10 cm, respectivament.
- *Reflejos nº 3*, 07.2002. Resina de polièster i miralls, 40 x 55 x 38 cm (peça) i 86 x 130 cm (miralls).
- *Reflejos nº 5*, 08.2002. Fusta pintada, agulles de llautó cromades i mirall, 85 x 35 x 85 cm (bota) i 36 x 36 cm (mirall).
- *Una cosa por otra nº 2*, 2004. Agulles de llautó niquelades sobre suro i resina de polièster , 75x125x18 cm.
- *Apariencias nº2*, 2004. Resina i suro pintat amb agulles de llautó niquelades, 62x20x6 cm.
- *Apariencias nº 4*, 12.2004. Xapa d'acer i suro pintat, 44 x 44 x 6 cm.
- *Apariencias nº 5*, 12.2004. Xapa d'acer i suro pintat, 21 x 63,5 x 4,5 cm.
- *Apariencias nº 6*, 01.2005. Fusta, suro pintat i agulles de llautó cromades, 29 x 72 x 6 cm.
- *Apariencias nº 7*, 01.2005. Fusta, suro pintat i agulles de llautó cromades, 69 x 43 x 7 cm.
- *Apariencias nº 8*, 01.2005. Fusta, suro pintat i agulles de llautó cromades, 70 x 36 x 8 cm.
- *Desconcert*, 2007. Resina de polièster i pintura efecte crom i mirall, Peça de 41 elements.
- *Mejillones nº 3*, 02.2000. Musclos eclosionats en resina de polièster transparent, 163 x 84 x 5 cm.
- *Intolerancia*, 06.2007. Resina de polièster, pintura perlada i puntes d'acer calibrat, 141 x 136 x 40 cm.
- *Autoretrat nº 2*, 08.2012. Resina de polièster, pintura perlada i escala d'alumini, 255 x 73 x 66 cm.

- *Contrastes nº 3*, 2002. Carbó de coc i alabastre, 19 x 14'5 x 10 cm (cada peça).
 - *Plecs núm. 4*, 2003. Agulles de llautó pintades sobre suro i xapa d'acer, 41x85x19 cm.
 - *Contrastes nº 8*, 2003. Carbó de coc i alabastre, 16'5x15x22 cm.
 - *Penetrable*, 2011. Resina de polièster amb escaiola, 43,5 x 45 cm.
 - *16 dibuixos de la sèrie tema amb variacions*, 2009. Grafít premsat sobre paper Arches, 36,5x57 cm.
- Per a formar part de l'exposició *Artur Heras. Espills, paranys i banderes*, organitzada pel MAS, les obres i objectes següents, propietat del mateix artista
 - *Del logro de lo azul*, 1964. Oli i acrílic s. llenç 78 x 131 cm.
 - *Quadrat sobre un home*, 1964. Oli, esmalt i acrílic s. llenç 100 x 120 cm.
 - *Carta al pasado*, 1965. Tècnica mixta s. llenç 150 x 170 cm.
 - *L'inconu*, 1980. Acrílic s. fusta 166 x 50 cm .
 - *Siluetta*, 1971. Acrílic s. llenç 166 x 51 cm.
 - *Perfil*, 1970. Esmalt s. fusta 65 x 90 cm.
 - *Pal-bandera I*, 1979. Acrílic s. llenç 318 x 20 cm.
 - *Pal-bandera II*, 1979. Acrílic s. llenç 318 x 20 cm.
 - *Pal-bandera III*, 1979. Acrílic s. llenç 318 x 20 cm .
 - *L'èvidence*, 1979. Acrílic s. llenç 210 x 115 cm.
 - *L'impregnació*, 1979. Acrílic s. llenç 40 x 45 cm
 - *Bandera terra*, 1979. Tècnica mixta s. fusta 79 x 63 cm.
 - *Bandera-ciutat*, 1979. Tinta i llapis s. paper 79 x 63 cm.
 - *Bandera barbuda*, 1979. Collage i acrílic s. paper 79 x 63cm.
 - *Bandera d'arròs*, 1979. Collage s. paper 50 x 40 cm.
 - *Llàpis-bandera*, 1979. Marbre 72 x 8 x 8 cm.
 - *Bandera-bronze*, 1979. Bronze 115 x 18 x 15 cm .
 - *4 Banderes-marbre*, 1979. marbre 23 x 30 x 9 cm.
 - *A Tatlin-Els constructivistes derroten l'academia*, 1979. Acrílic i collage s. llenç 200 x 150 cm.
 - *Bandera lavandera*, 1979. Tècnica mixta i collage s. llenç 240 x 170 cm.
 - *Mistos-bandera*, 1979. Marbre i fusta pintada 39 x 22 x 8 cm.
 - *Bandera-gitanes*, 1979. Acrílic s. llenç 30 x 45 cm.
 - *Bandera-gàbia*, 1979. Filferro 70 x 90 x 10 cm.
 - *Bandera pota*, 1979. Peülla i pell de cabra 72 x 45 x 25 cm .
 - *Casa lluna*, 1992. Acrílic i oli s. llenç 120 cm ø, 240 x 130 cm .
 - *Bodegón come de lo que pinta*, 1992. Acrílic i collage s. llenç 200 x 150 cm.
 - *Casa d'acollida*, 2003. Acrílic i oli s. llenç 280 x 230 cm.
 - *El pes de mirar*, 1992. Ferro 70 ø x 8 cm.
 - *Café Pamplona*, 2001. Acrílic s. llenç i llum 200 x 170 cm.
 - *Calacas*, 1998 . Tècniques diverses s. llenç, unitat: 30 x 30 cm .
 - *Día de los muertos en el estudio de Frida y Diego*, 2005 . Acrílic s. llenç 230 x 280 cm.
 - *Manifest*, 2010. Acrílic, vernís i collage s. llenç 235 x 295 cm.
 - *Caiguda lliure*, 2012. Esmalt s. fusta i tela 430 x 120 cm .
 - *Èxode*, 2012. Acrílic s. llenç, fusta i tela, 200 x 80 cm.
 - *Cendres d'Àfrica*, 2012. Acrílic i oli s. llenç, bambú i objectes 200 x 230 cm.
 - *L'espiral*, 2012. Acrílic s. llenç, 200 x 80 cm.
 - *La pell del món*, 2012. Acrílic i oli s. llenç, fusta pintada 230 x 80 cm.
 - *La fatiga oxidada*, 2012. Acrílic s. llenç, metall 200 x 170 cm.
 - *No per far, ma per non far*, 2012 . Acrílic s. llenç i tela, mesures variables
 - *Trade mark registerd*, 2012. Acrílic s. llenç i tela 280 x 120 cm .

- *Recordeu Tatlin?* 2012. Acrílic s. llenç, fusta 220 x 80 cm .
 - *Trade mark registerd II*, 2012. Acrílic s. llenç i tela 240 x 160 cm .
 - *Trade mark registerd III* , 2012. Acrílic s. llenç i tela 280 x 120 cm .
- Per a formar part de l'exposició *Sabadell Obert 13/14*, diverses obres i objectes dels autors següents de la seva propietat: Ona Marcet, Anna Llimós, Tasuta Siman i Oriol Arisa.
 - Per a formar part de l'exposició *Joan Vilacasa. Viatges siderals*, organitzada pel MAS en el marc de la Festa Major de Sabadell, les obres i objectes següents:

A Amèlia Riera:

- *Astrometria*, cap a 1991. Planxa metàl·lica retallada i pintada, 34 x 28 cm.
- *Planimetria*, s.d. Tècnica mixta sobre paper, 19 x 15.
- *Retrat d'Amèlia Riera*, s.d. Oli sobre tela, 41 x 34 cm.
- Amèlia Riera, *Abstracció*, s.d. Oli sobre tela, 62 x 72 cm.

A Plàcid Garcia Planas:

- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.
- *Plat*, s.d. Terra cuita esmaltada.
- *Placa del carrer de Gràcia*, s.d. Marbre i pintura.
- *Calendari del Cu-Cut*, s.d. Guix pintat.

A Jordi Garriga:

- *Marcia*, cap a 1967. Terra cuita amb esmalt.
- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.
- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.
- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.
- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.
- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.
- *Marcia*, cap a 1972. Terra cuita i engalba.

A Pere Pedrals:

- *Marcia*, cap a 1967. Terra cuita.

A Jordi Roca:

- *Astrometria*, cap a 1991. Planxa metàl·lica retallada i pintada, 13 x 16 (aprox.).
- *Planimetria 78.V*, 1995. Tècnica mixta i paper retallat, 24 x 20 x 6 cm.
- *Planimetria V.S.3*, 1995. Tècnica mixta i paper retallat, 31 x 28 x 6 cm.

A Anna Fernández / Jordi Juventeny:

- *Astrometria*, 1991. Planxa metàl·lica retallada i pintada, 15 x 14 x 14 cm.

A Moishan Gaspar (Sala Gaspar):

- *Paisatge (La Creuse)*, s.d. Dibuix sobre paper.
- *Paisatge (La Creuse)*, s.d. Dibuix sobre paper.

- *Paisatge (La Creuse)*, s.d. Dibuix sobre paper.
- *Paisatge (La Creuse)*, s.d. Dibuix sobre paper.
- *Planimetria Catalunya*, 1978. Tècnica mixta sobre fusta.
- *Joan Vilacasas. Planimetries 64-66* (cartell).
- *Planimetria*, s.d. Aiguafort.
- *Clavé, Pochoirs*, 1968. Aiguafort, aiguatinta i gravat al carborundum, 60 x 80 cm.
- *Exposició Vilacasas – Claret* (cartell), Múnic 1970.
- *Vestit*, s.d. Pintura sobre seda.
- *Vestit*, s.d. Pintura sobre seda.
- *3 Foulards*, s.d.
- *Sense títol*, 1956. Ceràmica esmaltada, 50 x 40 cm.

A *Carme Masclans*:

- *Vista del carrer de Sant Antoni amb el carrer de Jesús*, cap a 1952. Oli sobre tela, 120 x 100 cm.

A *Xavier Bosch*:

- *Jardins de París*, 1950. Oli sobre tela, 29 x 54 cm.
- *Jardí de París: quiosc*, cap a 1950. Oli sobre tela, 35 x 42 cm.

A *Francesc Bordas*:

- *Jardins de París*, cap a 1952. Aiguafort, 32 x 34 cm.
- *Natura morta*, 1954. Aquarel·la sobre paper, 49,5 x 60 cm.

A *Joan-Artur Roura i Comes*:

- *Natura morta*, 1954. Guaix sobre paper, 50 x 60 x 6 cm.
- *Planimetria*, 1964. Tècnica mixta sobre tela, 73 x 54 cm.

A *Francesc Garriga*:

- *La Seine vers Notre Dâme*, 1952. Aiguafort.
- *Paisatge*, cap a 1943-1944. Oli sobre tela.
- *Fulletó de l'homenatge a Maty Mont*, 1989.
- *Il Verbena de los artistas de Sabadell*.

A *Principal Art*:

- *Sense títol*, 1957. Tècnica mixta sobre paper, 27 x 49 cm.
- *Sense títol*, 1962. Oli sobre tela, 92 x 40 cm.

A *Xavier González*:

- *Sense títol*, 1957. Tècnica mixta sobre paper, 37 x 27 cm.
- *Planimetria 178.A*, 1965. Tècnica mixta sobre tela, 100 x 81 cm.
- *Planimetria*, s.d. Ceràmica esmaltada, 20 x 29 cm.

A *Joan Gil Gregorio*:

- *Planimetria 73*, 1959. Tècnica mixta, ??? cm.

A Fundació Bassat:

- *Planimetria 122*, 1965 i 1975. Oli sobre tela, 92 x 73 cm.

A Maia Creus:

- *Planimetria*, s.d. Tècnica mixta sobre tela.

A Xavier Oriach:

- Xavier Oriach, *París*, 1951. Oli sobre fusta, 80 x 60 cm.

A Martha Crockett:

- Josep Maria Garcia-Llort, *Maison Agronomique. Cité universitaire*, París 1952. Oli sobre tela, 61 x 50 cm.

A Margaret Metras:

- Georges Mathieu, *Simone de Montigny*, 1958. Oli, matèria i gratoir sobre tela, 146 x 89 cm.

A Pilar Cañellas Malla:

- Josep M. Selva, *Sense títol*, 1954. Tècnica mixta sobre tela, 38 x 46 cm.

A Joan Furriols:

- Joan Furriols, *Sense títol*, 1947. Tela metàl·lica i pigments, 75 x 101 cm.
- Revista *Inquietud*, cap a1954-1955 (2 números).

A Estudi Regomir:

- Josep Maria Subirachs, *Quatre ratlles*, 1962. Fusta, bronze i metall.

A Xavier Vendrell:

- *Carrer de Sant Antoni*, cap a1942. Carbonet sobre paper, 31 x 23 cm.
- *Sena*, 1952. Tinta sobre paper, 30 x 36 cm (aprox.).
- *Peixos*, 1954. Tinta / aiguada sobre paper, 48 x 59 cm (aprox.).
- *Planimetria 15*, 1961. Aiguafort, 72 x 106 cm (aprox.).

A Francesc Casas:

- *Vista del carrer de Sant Antoni*, cap a1952. Oli sobre tela, 60 x 45 cm.
- *Personatges asseguts en un jardí*, s.d. Oli sobre tela, 40 x 60.
- *Dues parelles en un jardí*, s.d. Oli sobre tela, 40 x 55.
- *Vista d'un passeig de París*, s.d. Aiguafort, 50 x 40 cm.
- *Planimetria*, s.d. Gravat, 35 x 65 cm.
- *Planimetria*, s.d. Gravat, 35 x 65 cm.

A Marie Christine Vila:

- *Artículos de viaje*, s.d. Relleu.
- *Estació meteorològica*, s.d.

- *Maqueta en relleu de Barcelona*, s.d.
- *Cartell d'espectacles a Barcelona*, anys 20-30. Capsa de fusta amb compartiments de vidre pintat i retroil·luminats, 50 x 43,5 x 6,5 cm.
- *Planimetria 7/94* (paleta), 1994. Tècnica mixta sobre fusta, 28 x 40 cm.
- *Planimetria 94 X III* (paleta), s.d. Tècnica mixta sobre fusta, 21,5 x 33,5 cm.
- *Planimetria* (paleta), s.d. Tècnica mixta sobre fusta, 21 x 32 cm.
- *Picasso 1936* (paleta), s.d. Tècnica mixta sobre fusta, 23 x 18 cm.
- *Planimetria R5* (paleta), 1994. Tècnica mixta sobre fusta, 20 x 26,5 cm.
- *Planimetria* (paleta), 1994. Tècnica mixta sobre fusta, 27 x 19,5 cm.
- *Astrometria 14*, 1965-1984. Tècnica mixta sobre fusta, 64 x 56 x 64 cm [Núm. d'inventari: R95].
- *Astrometria B 5 LL*, 1985. Tècnica mixta sobre fusta, 116 x 45 cm [Núm. d'inventari: R134].
- *Astrometria 85 X*, 1985. Tècnica mixta sobre tela, 92 x 65 cm [Núm. d'inventari: R137].
- *Astrometria 88 P*, 1985. Tècnica mixta sobre tela, 73 x 54 cm [Núm. d'inventari: R96].
- *Composició B*, París 1956. Oli sobre tela, 92 x 73 cm [Núm. d'inventari: R155].
- *Planimetria 302*, Barcelona 1961. Tècnica mixta sobre tela, 50 cm diàmetre [Núm. d'inventari: R5].
- *Planimetria 129*, Barcelona gener de 1965. Tècnica mixta sobre tela, 100 x 81 cm [Núm. d'inventari: R5].
- *Planimetria 70.85*, Barcelona 1970. Tècnica mixta sobre tela, 66 x 111 cm [Núm. d'inventari: R307].
- *Pintura*, París 1956. Tècnica mixta sobre tela, 116 x 89 cm.
- *Planimetria*, s.d. Tècnica mixta sobre poliestirè expandit, 15 x 21,5 cm.
- *Parc de Montsouris*, s.d. Oli sobre tela [Núm. d'inventari: R264].
- *Nu femení estirat*, París 1951. Carbonet sobre paper [Núm. d'inventari: R252].
- *Circ*, s.d. Oli sobre tela [Núm. d'inventari: R263].
- *Homenatge a Braque*, París 1950. Oli sobre tela, 92 x 73 cm [Núm. d'inventari: R265].
- *L'artista a l'estudi*, París cap a 1951. Gravat [Núm. d'inventari: R965].
- *Model a l'estudi*, s.d. Gravat [Núm. d'inventari: R957].
- *Planimetria 63 5X*, 1995. Tècnica mixta sobre cartró retallat, 30,5 x 28 x 5 cm.
- *Planimetria X73*, 1996. Tècnica mixta sobre cartró retallat, 24 x 20 x 4,5 cm.
- *Planimetria M5*, 1998. Tècnica mixta sobre cartró retallat, 22 x 18 cm.
- *Pont sobre el Sena*, París 1952. Sanguina sobre paper, 43,5 x 54 cm.
- *Parella en un banc d'un jardí de París*, París 1952. Carbonet sobre paper, 44 x 41,5 cm.
- *Plat amb coloms*, París cap a 1954. Terra cuita esmaltada, 35 x 38 cm.
- *Plat amb sol*, París 1954. Terra cuita esmaltada, 27 cm (diàmetre).
- *Planimetria 76*, s.d. Ceràmica pintada, 38 cm (diàmetre).
- *Escrits*, 1954. (edició original).
- *Sis contes*, 1957 (edició original).
- *Sempé, Tout se complique*. París: Denöel, 1963.
- *Georges Simenon, La amiga de la señora Maigret*. Barcelona: Aymà, 1952.
- *Dolça de les Tàpies*. Barcelona: Millà, 1984.
- *Mercè dels uns. Mercè dels altres*. Barcelona: Millà, 1982.
- *L'enterrament és a les quatre*. Barcelona: Millà, 1984.
- *Tres críts i una sola veu*. Barcelona: Millà, 1982.
- *El cap i la fi o el cap de l'alcalde*. Barcelona: Ed. Millà, 1980.
- *Nnoba Fygurassió*. Barcelona: Aymà, 1965.

- *Jourdain 65*. Barcelona: Proa, 1966.
 - *Operació viaducte*. Barcelona: Selecta, 1962 (1a edició).
 - *Operació viaducte*. Barcelona: Edicions 62, Nova Biblioteca Selecta, 2004.
 - *Operación viaducto*. Barcelona: Casa del Libro, 1962.
 - *Aiguafort del XII*. Barcelona: Albertí editor, 1966.
 - *Doble blancap* aBarcelona: Selecta, 1960.
 - Sempé, *Tout se complique*. París: Denöel, 1963.
- Per a formar part de l'exposició *Consumismacions*. Josep Enric Balaguer, organitzada pel MAS, les obres i objectes següents, propietat del mateix artista:
 - *Consumismació fragmentada*, 2011. Llapis de grafit sobre paper, 18,3 x 18,1 cm.
 - *Horitzó consumista v. 3*, 2011. Llapis de grafit sobre paper, 40,3 x 44 cm.
 - *Consumismació reciclable*, 2011. Oli sobre llenç de lli enganxat a taula, 41 x 24 cm.
 - *Bossa de paper sobre bàscula*, 2011. Oli sobre llenç de lli enganxat a taula, 55 x 33 cm.
 - *Consumismació*, 2011. Oli sobre llenç de lli, 50 x 50 cm.
 - *Horitzó consumista v. 2*, 2010-2011. Oli sobre llenç de lli, 50 x 73 cm.
 - *Consumisme Pop*, 2009. Oli sobre llenç de lli, 116 x 81 cm.
 - *Composició consumista*, 2011. Impressió digital sobre paper fotogràfic, 76 x 76 cm.

2.6 Consultes

S'han continuat atenent les peticions de consultes d'objectes del fons per part d'investigadors, especialistes i públic general.

2.7 Permisos de reproducció

- Totes aquelles obres deixades en préstec temporal per a exposicions organitzades per altres entitats públiques o privades. Veure apartat de préstecs temporals.
- Al senyor Adrián Torres, per a il·lustrar el seu treball de final d'estudis, les imatges de les obres:
 - Antoni Vila Arrufat, *Lema: D'Or*, 1917. Aiguada sobre tela. Núm. de reg. 1792.
 - Antoni Vila Arrufat, *Lema: Sebendunum*, 1911. Aiguada sobre tela. Núm. de reg. 1782.
 - Antoni Pous Palau, *Flors*, 1913. Llapis i gouache sobre paper. Núm. de reg. 1793.
 - Domènec Soler Gili, *Per Sabadell*, 1911. Llapis i gouache sobre paper. Núm. de reg. 1785.
- A l'Associació Cultural Can Feu, per a il·lustrar un documental sobre el castell de Can Feu de Sabadell, la imatge de l'obra:
 - Joan Vilatobà, *Jardí del Castell de Can Feu nevat*, primer quart del segle XX. Negatiu en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. de reg. 10874-0520.

- Al senyor Gabriel Suau, per al seu treball de recerca sobre història de la fotografia, les imatges de les obres:
 - Joan Vilatobà, *Retrat d'Andrés Segovia disfressat*, cap a1915. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-0276.
 - Joan Vilatobà, *Retrat de la família Vilatobà*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0283.
 - Joan Vilatobà, *Noia gitana amb nen i pandereta*, entre 1904-1910. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-0323.
 - Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, cap a1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0327.
 - Joan Vilatobà, *Home vell amb noia i got*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0362.
 - Joan Vilatobà, *Bust femení de perfil*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0397.
 - Joan Vilatobà, *Figura femenina ajaguda*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0413.
 - Joan Vilatobà, *Home vell adormit*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0525.
 - Joan Vilatobà, *Nu femení amb calavera*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 24 cm. Núm. reg. 10.874-0659.
 - Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré?*, cap a1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-0686.
 - Joan Vilatobà, *Nu femení amb pell de tigre*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-1165.
 - Joan Vilatobà, *Nu femení a la finestra*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 10.874-1345.
 - Joan Vilatobà, *Nu femení estirat*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-1367.
 - Joan Vilatobà, *Dues gitanes*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 10 x 15 cm. Núm. reg. 10.874-1419.
 - Joan Vilatobà, *Dues gitanes*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 10.874-1440.
 - Joan Vilatobà, *Autoretrat amb el tors nu*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 12 x 9 cm. Núm. reg. 10.874-1567.
 - Joan Vilatobà, *Nu femení ajagut*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 13 x 18 cm. Núm. reg. 10.874-1573.
 - Joan Vilatobà, *Autoretrat*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 10.874-1642.
 - Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, cap a1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 30 cm. Núm. reg. 9889-235.
 - Joan Vilatobà, *Nu femení assegut amb gerra*, primer quart del segle XX. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 18 x 13 cm. Núm. reg. 9889-259.
 - Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, cap a1904-1905. Negatiu fotogràfic en placa de vidre, 24 x 30 cm. Núm. reg. 9889-393.
- A l'Ajuntament de Barcelona, per a il·lustrar un article del llibre *Sant Andreu de Palomar. De Francesc de Tamarit al Decret de Nova Planta (1640-1914)*, la imatge de l'obra:
 - Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

- A l'Ajuntament de Solivella, per a un audiovisual per al Centre d'Interpretació del Castell de Solivella, la imatge de l'obra:
 - Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.
- A Enciclopèdia Catalana, per a il·lustrar el llibre *Tresors de Catalunya. La cultura tradicional*, la imatge de l'obra:
 - Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.
- A la Fundació Josep Irla, per a il·lustrar una exposició sobre la lluita dels catalans pels seus drets i llibertats, la imatge de l'obra:
 - Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.
- A la Galeria PM8 de Vigo, per a il·lustrar l'exposició temporal *The tender tentative of words*, les imatges de l'obra:
 - Fina Miralles, *Paraules a l'arbre*, 1975. Acció. Núm. de registre 10.660.
- A Caterina Almirall Rotés, per a il·lustrar el llibre sobre l'exposició *A la Mola*, les imatges de les obres:
 - Ferran Crusafont, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1917. Oli sobre cartró, 19 x 24,3 cm. Núm. de registre 1575.
 - Antoni Badrinas, *Muntanya de Sant Llorenç*, 1960. Aquarel·la sobre paper, 32,7 x 49,5 cm. Núm. de registre 1132.
 - Joan Vila Cinca, *Roques de Sant Llorenç*, darrer quart del segle XIX. Oli sobre cartró, 30 x 38 cm. Núm. de registre 272.
 - Ricard Marlet, *Campanar de l'església de la Puríssima amb la Mola al fons*, 1946. Matriu xilogràfica, 5,8 x 3,6 x 2 cm.
- Al Museu Nacional d'Art de Catalunya, per a il·lustrar el catàleg de l'exposició *Carles Casagemas. L'artista sota el mite*, les imatges de les obres:
 - Carles Casagemas, *Dona en un cafè (possiblement Germaine)*, cap a 1900-1901. Carbonet i pastel sobre paper, 26 x 21,5 cm. Núm. de registre 87.
 - Carles Casagemas, *Dona en un cafè*, cap a 1900-1901. Carbonet i pastel sobre paper, 26 x 21,5 cm. Núm. de registre 91.
- Als Museus de Sitges, per a l'aplicació per a telèfons mòbils i tauletes tàctils de la nova presentació del Museu Maricel, les imatges de les obres:
 - Ramon Casas, *Els adelantos del segle XX*, finals s. XIX - principis s.XX. 25 Dibuixos originals.
- A Publicacions de l'Abadia de Montserrat, per a il·lustrar el llibre *Els Segadors, de cançó popular a himne nacional de Catalunya*, la imatge de l'obra:
 - Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

- A la senyora Rosa Mañas, per a il·lustrar el treball de recerca titulat *Les Galeries Laietanes, Vell i Nou i el Noucentisme*, la imatge de l'obra:
 - Lluís Bagaria, *El marxant Santiago Segura*. Oli sobre tela. Núm. de registre 726.
- A la Universit  de Montréal, per a una exposició sobre la Catalunya Nord i la Guerra dels Segadors, la imatge de l'obra:
 - Antoni Estruch, *Els segadors / Corpus de Sang*, 1907. Oli sobre tela. Núm. de registre 1023.

2.8. La biblioteca i el CDMAS

S'ha continuat el manteniment i la gestió de la biblioteca i del centre de documentació del MAS, per qu  arribi a ser una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica local.

Val a dir, que la major part de les publicacions ingressen com a resultat dels intercanvis que el MAS porta a terme a d'altres institucions afins.

Recerca

1. Objectius

- Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons del MAS, siguin les col·leccions, els elements o temes generals d'art d'interí local.
- Dinamitzar, promoure i coordinar els comissariats externs, entenent-los com a projectes de recerca per ells mateixos, que poden provocar exposicions, publicacions i activitats diverses.
- Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interí.
- Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.
- Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.
- Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic del MAS per a treballar específicament els aspectes d'història de l'art, aix  destaquem els departament de Turisme, l'Oficina de Patrimoni , Educació, i més específicament, amb l'Estruch, centre de promoció de la creació contemporània.

2. Actuacions

Durant l'any 2014 destaquem les actuacions següents:

- **Projectes vinculats a exposicions temporals:** A través dels historiadors de l'art de l'equip tècnic dels museus o traves d'estudiosos externs, s'han portat a terme totes aquelles recerques programades vinculades a les exposicions temporals següents:

- *Antoni Marquès. Manual de resistència i acció:* (Veure capítol de difusió)

Textos del catàleg a càrrec de Rosa Queralt i Àngela Molina, en col·laboració amb el Centre cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat.

- *Joan Vila Casas, Viatges siderals: veure capítol de difusió.*

Textos del catàleg a càrrec d'Àlex Mitrani, comissari, i Enric Cassasses, escriptor.

- *Sabadell Obert: veure capítol de difusió.*

S'ha continuat treballant per al suport a la producció artística contemporània local amb la convocatòria de Sabadell Obert, conjuntament amb l'Estruch.

- *Montserrat Senserrich. Diàleg amb una figuera de Llimpet: veure capítol de difusió.*

L'exposició ha iniciat un nou cicle de mostres de petit format i de curta durada del Museu d'Art de Sabadell. Sota el títol *En vitrina*, el cicle té com a objectiu ensenyar treballs i propostes puntuals dels artistes contemporanis de Sabadell, o vinculats a la ciutat, que han tingut o tenen una representació important dins de l'activitat artística de la ciutat.

El comissariat s'ha fet conjuntament entre el MAS i l'artista.

- *Mostrant col·lecció. La col·lecció de fotografia de Joan Vilatobà: veure capítol de difusió.*

L'any 2014 s' ha iniciat un nou cicle d'exposicions de petit format sota el títol de *Mostrant col·lecció*.

L'objectiu principal és donar contingut i coherència a les exposicions temporals de petit format que es van programant al llarg de l'any a la saleta de la planta baixa de la Casa Turull. Es planteja com un espai per a fer visible part de la col·lecció d'àmbit local que, per una raó o altra, no ha pogut ser estudiada i difosa en profunditat, però que per la seva importància o interès mereix ser mostrada tot proposant punts de partida per al seu estudi i difusió.

La proposta és englobar aquestes exposicions sota un títol genèric que faci referència a la col·lecció, l'art local o bé al fet que es tracta d'obres que durant molt de temps han estat "amagades" a la reserva del Museu. A banda, cada any es poden centrar les exposicions al voltant d'una temàtica concreta, prou àmplia per

donar cabuda a una diversitat de temes, que es podria concretar o no en forma de subtítol.

L'any 2014 el cicle de mostres de petit format *Mostrant col·lecció* S'ha dedicat a la col·lecció de fotografia de Joan Vilatobà, d'acord amb els treballs de documentació que s'han portat a terme (veure capítols de conservació, documentació i difusió).

- *Els altres noucentistes. Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona*

"Els altres noucentistes" ha estat comissariat per Txema Romero, director del Museu d'Art de Cerdanyola i Josep M. Minguet, historiador de l'art.

L'objectiu del projecte era una aproximació al Noucentisme, des d'una perspectiva crítica i pluridisciplinar, partint d'artistes vinculats als museus o municipis de la Xarxa de la Diputació de Barcelona, que permetés recuperar i posar en valor personatges que no formen part del discurs majoritari de la història de l'art català.

S'han seguit fils temàtics i estilístics més que no pas grans autors o obres, per d'aquesta manera rastrejar les traces d'allò, que en algun moment, la societat cultural catalana podia percebre que, visualment, era el Noucentisme.

La voluntat de la recerca i de l'exposició no era descobrir què va ser el noucentisme visual, sinó plantejar-ne la diversitat i riquesa a partir d'artistes presents a la xarxa de Museus i no necessàriament populars, en tots els àmbits: pintura, escultura, tèxtil, literatura, col·leccionisme, fotografia, ceràmica i arquitectura i urbanisme.

L'exposició es mostrarà a Sabadell durant l'any 2015.

- Els Escrits de Fina Miralles

El MAS i la Fundació Ars col·laboren per a la recerca i la difusió dels escrits de Fina Miralles que es conserven al museu. Els escrits de Fina Miralles són majoritàriament documents manuscrits que formen part de l'arxiu documental que l'artista va cedir a la ciutat l'any 1999 junt amb la seva obra. Però també inclouen tots aquells escrits que estan dins de les obres de Fina Miralles.

El projecte està dirigit per Maia Creus, historiadora de l'art i gran coneixedora de l'obra de Fina Miralles, i té com a finalitat treure a la llum l'arxiu Fina Miralles entès com a una font documental de gran valor que fins avui no ha estat mai treballada. Es treballaran tots els escrits produïts per l'artista des dels anys setanta fins a l'actualitat, entenent que la seva entitat els permet llegir-los com un text únic al marge de la seva obra visual.

Els objectius generals del projecte són preparar l'accés als textos de Fina Miralles, aportar elements documentals i d'anàlisi que permetin reescriure i reinterpretar el transcurs creatiu de l'artista i contribuir a les revisions i reescriptures de les pràctiques artístiques contemporànies.

Les tasques consistiran en transcriure aquests textos i fer-ne una ordenació raonada segons els diferents àmbits de coneixement: filosofia de la naturalesa, filosofia de la vida, filosofia de l'art, llenguatge simbòlic, autobiogràfic, descripció i metodologia creativa, aforismes, corporalitat, poètica, etc.

A partir d'aquí, aquest fons es posarà a disposició de tots els estudiosos, sigui a través d'una publicació o d'un projecte digital, i d'una exposició temporal, on els textos convisquin amb una selecció d'imatges/obres realitzada a base d'afinitats visuals, ressonàncies simbòliques o intuïcions estètiques.

Actualment, per a aquestes tasques es compta amb la col·laboració de Natàlia Bàrtulos, alumna en pràctiques del màster oficial de comissariat en nous mitjans de l'ESDI URL.

- Joies d'art. Reinterpretació i noves mirades

Durant l'any 2014 s'ha continuat la línia de recerca i de reinterpretació d'objectes artístics a partir de temes o punts de vista renovadors; els resultats d'aquestes recerques a més d'enriquir el coneixement que sobre l'objecte en puguem tenir, pot permetre noves mirades i formes de difusió.

- La col·lecció 1939-2010

S'ha continuat posant especial atenció a la recerca, adquisició i difusió de l'àmbit temàtic corresponent a la segona part de l'exposició permanent, a partir de la guerra civil fins avui.

- La revista Arraona

El MAS ha continuat coeditant amb l'Arxiu històric i el Museu d'història la revista local Arraona, amb l'objectiu d'oferir un mitjà de dinamització i difusió de totes aquelles recerques d'interès local, des de qualsevol àmbit.

L'equip tècnic del MAS ha aportat continguts i coordinat articles al número 34 de la revista, com és: "Les Al·legories de Can Barata. Estudi històricoartístic" de Maria Gràcia Salvà Picó, i la secció Des dels Museus dedicada al MAS amb "De la restauració a l'experiència. La col·laboració entre el Museu d'Art de Sabadell i l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya" i de Rosa m. Gasol i Anna Miquel: "Intervenció de conservació i restauració de cinc pintures sobre tela. Les Al·legories de les arts de la Casa Barata".

En el darrer trimestre s'ha començat a treballar i preparar el següent número de la revista, el dossier monogràfic de la qual tractarà el tema de la història del teatre a Sabadell. Aquest nou número 35 també comptarà amb aportacions de recerques, notes i ressenyes per part de l'equip tècnic del MAS.

- Les escultures al territori

S'ha continuat l'actualització del inventari i la documentació de les escultures que es troben repartides a la via pública, així com l'assessorament en temes de conservació i restauració al departament d'urbanisme.

Difusió

1. Objectius

- Activar el interès del gran públic: incentivar la presència d'exposicions i activitats d'interès per al gran públic, les quals han de ser d'alta qualitat i d'importància.
- Continuar la línia de difusió d'autors i de temes d'art local: continuar l'estudi d'aquells autors i temes artístics locals que han conformat la nostra identitat. Aquestes recerques han de permetre anar configurant renovats discursos sobre el nostre patrimoni artístic i la forma de difondre'l.
- Recuperar i difondre temes artístics d'abast nacional: el context nacional és absolutament necessari per entendre la localitat. És per aquesta raó que des del MAS es potenciaran les exposicions i les activitats que ajudin a entendre el marc i context on Sabadell es desenvolupava al llarg de la història.
- Els museus i la contemporaneïtat: es continuarà treballant amb la creació artística contemporània més actual, tant des del punt de vista de suport, adquisició, valoració com difusió. Així volem destacar que es continuarà l'estreta col·laboració amb l'Estruch, Centre de suport a la creació contemporània, pel que fa a la producció conjunta de propostes de treball.

Se seguiran potenciant les relacions del MAS amb els artistes locals, tan a títol particular com a través d'altres entitats existents.

- Esdeveniments locals i nacionals: es programaran accions afins amb la celebració d'esdeveniments tant locals com nacionals, amb una finalitat clara de participació i de contextualització .
- Les col·laboracions i coorganitzacions: se seguiran potenciant les relacions del MAS, tan a títol particular com a través de les taules existents a l'efecte, com és per exemple l'Oficina de patrimoni, l'Oficina de difusió artística de la xarxa de museus locals de la diputació de Barcelona i la més recent xarxa de museus d'art de Catalunya de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres, amb les principals entitats culturals del nostre país.
- Continuar amb l'estudi i difusió dels fons propis: d'acord amb la definició de fons que hem desenvolupat al programa corresponent, el MAS ha d'incidir especialment en l'estudi dels fons propis (col·leccions, béns patrimonials i no tangibles) . Es continuaran destacant en l'estudi i la difusió d'aquells objectes i disciplines tècniques considerades erròniament com a menors.
- Planificar, coordinar i gestionar les exposicions permanents dels museus.
- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'exposicions temporals dels museus.
- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'exposicions temporals itinerants de producció pròpia.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'activitats de dinamització: entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals de curta durada, com conferències, cursos, presentacions, petites mostres, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic als museus i altres punts patrimonials de la ciutat.
- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'activitats didàctiques i per a grups: a través de visites, tallers didàctics, itineraris i xerrades per a grups escolars i altres col·lectius interessats per tal de difondre l'art de Sabadell.
- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'edicions del MAS, compostat, a grans trets, per diverses col·leccions: els catàlegs de les exposicions de producció pròpia, els catàlegs de les exposicions permanents, la Revista Arraona i les publicacions d'àmplia difusió (Opuscles).
- Planificar, coordinar i gestionar les eines de comunicació del MAS: a través de materials i mitjans de difusió, publicitat, premsa, pàgina web, xarxes socials, etc.

2. Actuacions

2.1 Exposició permanent i Casa Turull

Durant el 2014 els tècnics del MAS, com és habitual, han fet una revisió periòdica dels diferents espais d'exposició permanent i de la Casa Turull.

L'exposició permanent segueix els moviments artístics i els autors més destacats de la nostra ciutat en un àmbit i context català, des de les primeres manifestacions artístiques que van existir fins la guerra civil.

- *Academicismes del segle XIX. L'aprenentatge acadèmic, Paisatgisme, Els gèneres, Personatges populars, Natura morta, Retrat, L'orientalisme, Escenografia, El Corpus de Sang i Cap al canvi de segle.*
- *De l'art ou als anys trenta. Altres arts, Art nou català i Figuracions.*
- *La mirada tàctil. Joan Vila Cinca o l'origen de l'art de Sabadell.*

2.2 Exposicions temporals

Les propostes per aquest any per ordre cronològic han estat les que definim a continuació:

- Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941 - 2013

2 setembre 2013 – 12 gener 2014

Sala de la planta baixa i del primer pis

Comissariat: Pilar Parcerisas

Organització: MAS

Amb la col·laboració: Alliance Française de Sabadell

Amb el patrocini: Fundació Banc Sabadell

Amb catàleg

Amb aquest projecte el MAS ha pogut retre homenatge a Xavier Oriach i ha tingut l'oportunitat d'aprofundir i difondre en el coneixement d'una de les trajectòries

artístiques més sòlides i més interessants del panorama cultural contemporani sabadellenc, català i francès.

L'exposició *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica* mostrava un recorregut pels motius principals de la seva obra pictòrica i pels moments de canvi i preocupacions estètiques, des de l'inconformisme inicial amb l'exercici acadèmic quan fundà amb altres companys de generació el Grup Z a València fins als seus treballs més recents. Com a exposició paral·lela i pensada expressament i com a extensió d'aquesta exposició, l'artista ha presentat a la sala de l'Alliance Française de Sabadell els seus treballs més recents.

Sense voler ser una exposició retrospectiva, aquesta "cartografia pictòrica" permetia, mitjançant unes agrupacions temàtiques i estètiques, fer una lectura distanciada sobre la totalitat de la seva obra pictòrica, realitzada en els indrets on ha viscut i on l'ha desenvolupada: València, París, Normandia i Sabadell.

L'exposició constava de diversos àmbits, que permetien llegir aquest recorregut:

A la planta baixa s'hi exposaven un conjunt d'obres que il·lustraven una llarga experiència *A la recerca d'un llenguatge*, dividides en tres conjunts pictòrics, precedits d'un *Autoretrat* (1941) primerenc: 1. *De l'Acadèmia al fauve*, 2. *París. L'impacte* i 3. *Síntesi planimètrica. Composicions París, Nova York*, amb obres que anaven dels anys 40 als anys 70.

A la planta primera s'hi exhibien un altre conjunt de pintures sota un ampli epígraf: *Espai, matèria i figures*, desglossat en diversos àmbits: 4. *Composicions*, corresponents a obres dels anys 80; 5. *Natures mortes*, un dels temes en què ha excel·lit l'artista; 6. *Arbres i bestiar*, 7. *Paisatges, muntanyes i barques*; i 8. *Personatges*, un apartat que es tanca amb una obra recent de grans dimensions: "*Le sonneur de cloche*" (2012). El conjunt aplegava obres des dels anys 80 fins a l'actualitat.

A l'Alliance Française l'artista hi va presentar un conjunt de teles de grans dimensions sobre "*La bête du Gévaudan*", inspirant-se en aquesta llegenda francesa, recreant en segona lectura la seva sèrie anterior sobre el bestiar.

El catàleg reproduïx les obres exposades al MAS i a l'Alliance Française per àmbits d'exposició, i aplega un text de Pilar Parcerisas, comissària de l'exposició, sobre la cartografia pictòrica de Xavier Oriach, un text del crític d'art francès Michel-Georges Bernard i una biografia raonada i il·lustrada a càrrec de Maia Creus.

- Manual de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès

6 febrer – 27 abril 2014

Sala de la planta baixa i del primer pis

Comissariat: Tecla Sala i MAS

Organització: MAS i Centre cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat

Amb catàleg

Antoni Marquès va ser l'artista que inaugurà el cicle *Singulars propis. Artistes sabadellencs contemporanis*, l'any 2001, ja fa 13 anys.

El MAS endegava així, un projecte amb la voluntat d'estudi i de promoció de l'art contemporani local, que es materialitzava en un nombre important d'individualitats que conreen estils ben dispars; tot són trajectòries consolidades a nivell nacional, en

actiu i contínua producció, que configuren el present de la pròpia identitat artística; així fins a dia d'avui hem pogut gaudir de ses següents propostes de: Lluís Clapés (2002), Oriol Vilapuig (2003), Agustí Puig (2004), Ramiro Fernández (2005), Miquel Forrellad (2007), Isidre Manils (2008) i Josep Madaula (2012).

Comissariada per Teresa Blanch l'exposició de l'any 2001 revisava la trajectòria de l'escultura d'Antoni Marquès des de l'any 1983.

En aquesta mostra proposavem continuar amb aquesta revisió, presentant a Sabadell *Manual de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès* organitzada pel Centre cultural Tecla sala de l'Hospitalet amb la col·laboració del MAS.

Antoni Marquès continua amb la seva rebel·lia intel·lectual que determina el seu posicionament davant el fet artístic, així com amb el seu mètode de treball centrat en la introspecció, la solitud i un extraordinari rigor plàstic i conceptual.. En paraules d'Antoni Perna, director de Tecla Sala, Antoni Marquès rebutja la banalitat dels nostres dies i resisteix en un món on cada vegada troba menys aliats. Ho fa amb el testimoni d'una obra incòmoda que es cou en el respecte absolut a la tradició escultòrica, pel que fa al procés i al coneixement de l'ofici, elaborant un discurs plàstic, directe, insubornable, i que fins i tot pot semblar irreverent. La seva obra està feta amb materials com el ferro, el bronze, l'alumini, l'acer inoxidable, el zinc i el plom així com amb resines, plàstics termoformats, ferro pintat, serigrafies, vidre i miralls. En la seva darrera producció el color té una presència importantíssima, amb gammes i textures intencionadament originàries del món industrial, esdevenint un element essencial que es combina i es fusiona amb les formes per expressar noves qualitats plàstiques.

- Montserrat Senserrich. Diàleg amb una Figuera de Llimpet. Cicle En vitrinas

27 febrer – 30 març 2014
Sala del menjador. Casa Turull
Comissariat: MAS

L'exposició iniciava un nou cicle de mostres de petit format i de curta durada del Museu d'Art de Sabadell. Sota el títol *En vitrina*, el cicle ensenya treballs i propostes puntuals dels artistes contemporanis de Sabadell, o vinculats a la ciutat, que han tingut o tenen una representació important dins de l'activitat artística.

Aquesta primera exposició mostrava el diàleg artístic que Montserrat Senserrich va establir amb una figuera de Llimpet, una finca rural a Menorca. L'observació de les formes i del gest de l'arbre van suggerir a la pintora tot un treball d'experimentació formal i tècnica que, partint del dibuix de la realitat, va anar fent tot un procés d'abstracció.

Montserrat Senserrich va sentir la necessitat de retenir el traç de les branques recargolades de l'arbre, el dibuix creat per la mà de la natura, i d'expressar els sentiments que li transmetien a través de qualsevol mitjà, el que fos. Així, es van succeir tot de dibuixos, alguns molt detallats, d'altres més sintètics, fets a llapis, amb carbonet o amb tinta. Més endavant el traç, molt més depurat i sobri, es va materialitzar també en una sèrie de gravats que van introduir el color.

En aquest entramat de branques entrelaçades, Montserrat Senserrich hi va veure una xarxa de connexions entre sensacions, sentiments i presències, una analogia de la capacitat dels individus per crear lligams, d'interrelacionar-se sense fi tot defugint de l'isolament.

- Artur Heras. Espills, paranys i banderes

15 maig –13 juliol 2014

Sala del primer pis

Comissariat: Josep Salvador, conservador de l'IVAM de València

Organització: MAS i À cent mètres du centre du monde/Perpinyà

Amb l'objectiu d'afavorir el coneixement i la difusió de la figura i de l'obra de Xavier Oriach es va itinerar una versió de l'exposició *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941-2013* al centre de Perpinyà *À cent mètres du centre du monde*, tal com va proposar la comissària de la mostra Pilar Parcerisas, amb el vist-i-plau de l'artista Xavier Oriach.

A canvi, el Museu d'Art de Sabadell, es va comprometre a presentar a les seves sales una versió de l'exposició que estaven preparant sobre Artur Heras, artista que comparteix amb Xavier Oriach els seus territoris vitals, com són València, França i Catalunya, fins i tot es van formar a la mateixa escola de Belles Arts de València, en diferents anys. Després, la mostra anirà a la Universitat de València a partir de gener de 2015.

L'establiment d'un marc de col·laboració entre aquest centre francès i el Museu d'Art de Sabadell està obert així a d'altres projectes que puguin sorgir en el futur, permetent la difusió dels treballs i dels autors de la nostra ciutat fora del nostre territori.

En aquesta inèdita presentació de l'obra d'Artur Heras en el Museu d'Art de Sabadell es podia contemplar una selecció del seus treballs més emblemàtics ordenats en quatre grups temàtics per a ajudar a esbrinar l'evolució de les seves propostes estètiques: "Paranys" (1964-1070), on les seves ironies conceptuals despleguen des de reveladors simbolismes icònics fins a simulacres sobre els valors humans; "Banderes" (1969-1979) recull la idea d'instal·lació per a expressar el seu compromís cívic i artístic; "Espills" (1992-2003) evidencia la seva elaboració pictòrica espontània i la seva recerca de grans formats; i un darrer capítol dedicat a la integració, en el context de la pintura, de diversos materials –tela, fusta, metall- que completen i perllonguen fora del límit del bastidor, l'expansió de la pintura entorn de l'individu com a eix de l'esforç i constant equilibri, temes pròxims a molt ciutadans d'avui.

Amb la seva renovació formal dels anys seixanta, junt a d'altres noms claus en el desenvolupament de la plàstica valenciana agrupats en aquell moviment de "crònica de la realitat", Artur Heras ens va obrir els ulls a una realitat plural i heterodoxa, més enllà de les rígides fronteres que acotaven l'expressió artística.

D'ençà, Heras ha transitat múltiples camins en què sempre s'ha mostrat audaç i valent per explorar els trets essencials del fet artístic. Així la seva obra es manifesta en diverses disciplines com pertoca a esperits indòmits que no deixen d'investigar en les múltiples vessants de l'experiència humana. La seva trajectòria professional constitueix un referent per a entendre l'evolució del panorama artístic de la capital del Túria de les últimes dècades on l'hem vist participar com a agitador cultural des de les seves responsabilitats de programador artístic en la Sala Parpalló i d'altres espais de la ciutat de València en l'etapa democràtica, i com a creador d'una fina i incisiva iconografia que ha actualitzat determinades fites de la nostra història i de la nostra cultura.

À *cent mètres du centre du monde* (www.acentmetresducentredumonde.com) està situat al número 3, de l'avenue de Grande Bretagne, 6600 de Perpinyà, a cent metres de l'estació, lloc emblemàtic de l'univers Dalí, en un antic magatzem rehabilitat, on es barregen les originals bigues de fusta amb el vidre i metall més actuals. Disposa de 1.400 metres quadrats d'espai d'exposició, tant en imponents volums com en espais més íntims organitzats en diversos nivells.

Fundat el juny de 2004, el Centre és una institució sense finalitat de lucre amb l'objectiu de promoure l'art contemporani en totes les seves formes. Ha presentat el treball d'artistes com Joan Barberà, Rafael Armengol, Artur Heras, Ben Vautier, Claude Viallat, Jean Le Gac, Guinovart i Adrià Pina, Antoine Giacconi, Tony Bevan, Vincent Corpet o Manuel Boix... Mostra artistes d'origens molt diversos, des del nivell local, nacional i internacional a través d'exposicions individuals i col·lectives.

El Centre té com a objectiu crear un espai acollidor, estimulants i educatiu per al públic a través d'un programa d'exposicions i diversos esdeveniments d'art, com ara conferències, tallers, concerts, presentacions, catàlegs, projeccions.

- Sabadell obert 2013/14

Del 18 de juny al 13 de juliol de 2014

Sala de la planta baixa

Comissariat: Museu d'Art de Sabadell i Estruch

Organització: MAS

Sabadell Obert es el títol del projecte de residències de treball i d'exposició endegat per la NauEstruch de la Fàbrica de Creació d'Arts en Viu L'Estruch i el Museu d'Art de Sabadell l'any 2012; específicament orientat al foment del teixit artístic sabadellenc.

Sabadell Obert és un instrument per donar suport a les pràctiques artístiques contemporànies i multidisciplinars a la nostra ciutat.

Al final de cada temporada, els projectes seleccionats en les dues convocatòries convocades i desenvolupats als tallers de la NauEstruch, es mostren al Museu d'Art de Sabadell en forma d'exposició col·lectiva.

Els artistes residents que van presentar els seus projectes eren:

- *Tasuta Siman – Art de deixalles:*

Tasuta és un nom amazic i significa el canvi. Tasuta Siman és l'alter ego d'Ariadna Albareda.

L'Ariadna Albareda ex-directora de Cactus Seny Gràfic, empresa de disseny que treballa per a organitzacions solidaries, va sofrir un aneurisma el 2011. Malgrat diverses lesions cerebrals, la seva memòria visual no va ser afectada i treballant des de diversos procediments artístics pot expressar records, vivències i pot recuperar en imatges el dia a dia. Amb dificultats per a recordar els pensaments, els sentiments són l'eix fonamental de l'obra de l'Ariadna, que enamorada de l'alfabet i la cultura amazic, no perd ocasió per a difondre-la.

L'altre eix creatiu, es la recuperació de materials per a poder-los transformar creativament: "*Produïm "merda" constantment, envasos i caixes i trastos inútils que*

llencem, no quan es trenquen si no quan ens cansem d'ells. Escombraries i més escombraries... soterrarem el món amb brutícia. Entre un lleu síndrome de Diògenes i una gran nostàlgia "ochentera", no podia llençar moltes coses, les guardava inútilment... fins que un dia vaig decidir enganxar-les a unes fustes que tenia per casa (que tampoc havia llençat)... aquí va néixer el meu -Art de Deixalles- Material divers damunt superfícies estranyes."

- Oriol Arisa. *Reconstrucció d'imaginari col·lectius:*

És un projecte que té com a objectiu recuperar i preservar la memòria de personatges populars. La intenció no és fer un recull d'històries de vida més o menys curioses o pintoresques, sinó intentar valorar les aportacions i la filosofia de vida d'aquests personatges per tal d'aplicar-les en el present.

En aquesta ocasió la investigació s'ha centrat en la figura d'Esteve Renom Escuder, més conegut com "El Rada" un inventor i mecànic que va viure al barri de la Creu Alta durant bona part del segle XX. Els seus invents van saber avançar-se al seu temps, i tot i que no sempre van funcionar com s'esperava, sempre van reflectir una estranya capacitat d'entendre i superar les necessitats econòmiques i materials de la seva època.

Finalment cal ressaltar que els materials i les entrevistes realitzades també són una bona mostra d'un llenguatge i una manera de viure força característiques de la nostra ciutat. Així doncs, resulta interessant haver realitzat una altra tasca de preservació de la memòria que inicialment no estava prevista en el projecte.

- Oriol Arisa. *Art de trobada:*

És un projecte de caràcter col·laboratiu, que es defineix com un node o punt de contacte entre els artistes sabadellencs i tothom qui estigui interessat en les arts visuals.

A través de la pràctica artística intercanvien coneixements i a la vegada reben la col·laboració de col·lectius diversos. L'objectiu final és potenciar i donar visibilitat a la creació artística que es duu a terme en l'àmbit local. Per tal d'assolir-ho, s'aprofiten les eines que ofereixen les noves tecnologies (blogs, xarxes socials, etc...) i es té molt en compte la participació de les entitats i col·lectius presents al territori.

Durant el període de residència a l'Estruch s'han programat una sèrie de tallers teòrico-pràctics que han estat dedicats a analitzar la història de la pintura des del punt de vista tècnic. Així doncs, es va començar practicant amb les tècniques que s'utilitzaven a Egipte i a l'antiga Roma, i finalment es van endinsar en la tècnica del fresc tal com s'aplicava en el període del Quattrocento, per la qual cosa es van inspirar en l'obra "Madonna del Parto" de Piero della Francesca.

- Anna Llimós Vidal. *Screen Captures. New Jersey Turnpike*

A finals dels 70 Tony Smith realitza un viatge nocturn amb cotxe per una autopista en construcció dels afores de Nova York. Aquesta experiència estètica que Smith defineix com "la fi de l'art", serà considerada l'origen del Land Art.

Com diu l'autora: "New Jersey Turnpike. Screen captures pren com a punt de partida l'experiència de Toni Smith per recrear-la a través de google street view. És possible trobar un espai per a la subjectivitat i l'experiència estètica en la banalitat d'un trajecte virtual per autopista?"

La construcció dels paisatges virtuals està clarament condicionada pel moment en què es va fotografiar l'espai per a formar part de l'arxiu de google (el cel, la gent que passeja pels carrers, les activitats que s'hi fan, el trànsit que hi circula...). Com si es tractés d'un viatge qualsevol, al llarg del meu errar pel gran atlas paisatgístic que és google street view he anat fent captures de pantalla i anotant les sensacions que percebia en un diari de viatge. Tot i el discurs hegemònic provocat per la captura automàtica d'imatges que ens ofereix google, és inevitable establir una relació amb les pròpies vivències personals. El trajecte s'acaba convertint en una experiència única carregada de significats a nivell personal.

L'exposició per al Museu d'art de Sabadell es conforma de quatre elements. D'una banda presento el text que he anat redactant al llarg del viatge. D'altra banda, he recopilat una selecció de dibuixos i d'imatges que presento en format llibre d'artista. Aquestes captures de pantalla també les presento en format vídeo, on es pot veure el recorregut virtual des "d'algun punt de Meadows fins a Jew Jersey" i, per acabar, presento la composició d'una sèrie de set pintures a l'oli que volen servir com a diàleg respecte les reflexions de Tony Smith.

L'elaboració de les pintures vol reafirmar la pintura com a gènere artístic que perviu i que s'enriqueix de les noves maneres de percebre el paisatge contràriament a allò que Smith anunciava com a la fi de l'art. Aquestes pintures estan basades en captures de pantalla realitzades en el moment exacte en què m'aproximo al punt d'interès, creant així un conjunt d'imatges distorsionades pel moviment de la càmera. Tanmateix, la paleta de colors queda també definida per les sensacions percebudes al recórrer l'autopista New Jersey Turnpike, reforçant la subjectivitat i el sentit de "representació" en el sentit més estricte de la paraula".

- Ona Marcet. Receptacles de la memòria

Citant paraules de l'autora: "El present projecte és el començament d'alguna cosa. Un assaig. Una sèrie d'aproximacions cap un món personal que ja porto temps gestant. I que any rere any va evolucionant. A grans trets, la idea conceptual vindria a ser un "mapa" fictici del conjunt d'idees que en formen part: la qualitat estètica de lo sinistre, el món de lo monstruós i l'art outsider. També, i de forma més subtil, i en un substrat inferior, la memòria i el record.

A nivell temàtic, treballo amb fotografies antigues comprades en mercats de segona mà (retrats de desconeguts que m'inspiren algun tipus d'atracció). Seguidament, amb la impressió i la manipulació d'aquestes, sobre un acetat, apareixen com un ésser desdoblant a conseqüència de la doble o triple impressió solapada. També treballo amb fusta. Amb la construcció de caixes de llum o de contenidors que emmarquen el retrat. I amb objectes trobats i/o comprats en mercats de segona mà, deixats, regalats....que es converteixen en caixes o contenidors per al retrat.

La intenció principal, és perpetuar en la memòria (físicament amb la caixa) el record fictici d'un ésser que ja ningú recorda, una imatge o un reflex d'ell, comprat a 0'20 €.. Una vida molt comuna, molt poc important segons els paràmetres de la importància col·lectiva. Ja que fa reflexionar sobre el fet que moltes de les nostres propietats poden estar venudes, els nostres records i les nostres memòries que un dia van ser reals. El preu d'un record. Les nostres vides a canvi de diners, fins el final dels finals..".

- Joan Vila Casas. Viatges siderals

3 setembre – 15 febrer 2015

Sala de la planta baixa i del primer pis

Comissariat: Àlex Mitrani

Organització: MAS

Amb catàleg

L'exposició de Festa Major d'enguany es dedicà al pintor Joan Vilacasa, possiblement un dels noms més representatius i internacionals de l'art de Sabadell. Fa gairebé deu anys, coincidint amb l'adquisició i el dipòsit d'una part del seu fons personal, el Museu va fer una primera exposició per mostrar aquesta col·lecció i, sobretot, donar a conèixer l'artista, dins i fora de la ciutat. En aquesta ocasió l'objectiu era fer un pas més i presentar Joan Vilacasa des d'altres punts de vista, més enllà de la seva trajectòria artística, i parlar de les seves dèries, de la seva pintura, de l'escriptura com a mitjà d'expressió...

El comissari va dissenyar un discurs temàtic en què s'anaven desgranant conceptes, idees, espais i elements que van formar part de la creació i de la vida de Joan Vilacasa. Tots aquests raonaments, junt amb un seguit de documentació inèdita, es recullen en una publicació que, a banda del text principal del comissari i del catàleg de peces exposades, inclou també un text d'Enric Casasses sobre el Vilacasa escriptor.

La noció de viatge permetia abordar els fonaments de la poètica i la singularitat de Joan Vilacasa com a artista culte i popular alhora. El viatge somiat i la rebel·lió real articulen una estratègia crítica i creativa. Els objectes i l'obra literària de Vilacasa la manifesten.

En un poema que li va dedicar Pere Quart el 1950, just quan marxava a París, l'exhortava: "Joan Vilacasa / Fuig del país! / Deixa la vial, surt de les cases / salta la ratlla, vés a París". L'obertura a una societat altra, més lliure i culta, era la millor sortida per a l'artista inquiet. Vilacasa sempre va cercar certa perspectiva sobre la realitat. Les seves novel·les desenvolupen el tema de l'exigència ètica de l'artista, de la seva llibertat i autenticitat. Posa sobre la taula la pertinència d'una modernitat irònica i crítica alhora. Les Planimetries responen a aquesta necessitat de distància per a aproximar-se, de nou, al món. Segons el mateix Vilacasa, eren alhora una vista d'ocell (un enlairament, doncs) i una cal·ligrafia (una escriptura). Segons Rafael Santos-Torroella: "Les Planimetries de Vilacasa ens alliberen de la força de la gravetat; fan que ens sentim en un altre nivell i en una altra dimensió que els que habitualment ens encadenen".

El Seat 600 pintat com a planimetria parla de l'Espanya de l'època i del desplaçament. Però, a més, Vilacasa va fer dues sèries d'enorme originalitat, els Marcians i les Astrometries. Entre l'escultura i la joguina, evocuen irònicament la modernitat Pop de la ciència ficció i la conquesta de l'espai. La utilització d'un llenguatge tradicional i artesanal com la ceràmica pels Marcians esdevé manifestament paròdica, mentre que el recurs a l'assemblat i la reutilització de detritus tecnològics a les Astrometries i Naus remet a realitats tant actuals com simbòliques com la saturació tècnica, la pol·lució o el reciclatge.

- **Mostrant col·lecció. Joan Vilatobà, fotografies. Cicle d'exposicions**

- Del 24 d'abril a l'11 de maig, *Joan Vilatobà, fotografies. Presentació.*
Projecció d'una selecció d'imatges de les més de 2.100 plaques digitalitzades ordenades per temes, acompanyada d'una descripció de la col·lecció.
- Del 16 de maig al 15 de juny. *Joan Vilatobà, fotografies. Nu masculí.*
Si l'anàlisi d'aquest fons ha aportat un tema inèdit del que fins ara coneixíem de Joan Vilatobà, aquest és la fotografia de nu masculí, un dels temes recurrents però menys coneguts de la història de l'art. En el marc de l'activitat "Descobreix la joia del museu" del Dia Internacional dels Museus.
- Del 19 de juny al 20 de juliol, *Joan Vilatobà, fotografies. El treball de l'escena.*
Per arribar a fer una fotografia, Joan Vilatobà desenvolupava tot un procés creatiu: la selecció dels temes, la recerca dels models, la composició, les diferents proves, la selecció final i el positiu.
- Del 16 d'octubre al 16 de novembre, *Joan Vilatobà, fotografies. L'ofici de fotògraf*
Més enllà dels temes i de tots aquells aspectes relacionats amb la dimensió de Joan Vilatobà com a fotògraf artístic, l'anàlisi del fons ofereix una visió molt completa de l'ofici de fotògraf a principis del segle XX. Les plaques parlen de la tecnologia, de l'estudi del fotògraf, de la tècnica fotogràfica, dels retocs i les adaptacions per aconseguir l'efecte desitjat, de les exposicions de fotografia artística, de com s'havia de guanyar la vida...

Sala del menjador. Casa Turull

Comissariat i organització: Museu d'Art de Sabadell

Text publicat a la revista Arraona núm. 35. Secció Des dels Museus.

L'any 2011 la néta de Joan Vilatobà, Isabel Vilatobà, va cedir en dipòsit al Museu d'Art de Sabadell una part del fons personal del seu avi. Estava compost per 88 dibuixos i pintures de Joan i Màrius Vilatobà i 1832 negatius en placa de vidre de Joan Vilatobà, que se sumava al comodat ja realitzat l'any 1997 pel seu pare, Armand de 319 plaques i 99 positius d'època.

Durant aquests anys, tècnics de l'Arxiu Històric i del Museu d'Art de Sabadell han treballat conjuntament per inventariar, documentar, netejar, millorar l'estat de conservació, digitalitzar i iniciar l'estudi d'aquest important fons artístic i fotogràfic.

Tan bon punt es van començar a obrir les capsas dels negatius, aparegueren noves informacions sobre Joan Vilatobà. Es sospitava, tal com ha succeït, que es descobririen fotografies inèdites, bé perquè no se'n conserva el positiu, o bé perquè mai es va arribar a fer; s'han pogut refer també les seqüències i les proves per a la creació de les fotografies més conegudes, especialment les escenes; fins i tot, s'han descobert nous temes i aspectes inèdits del treball d'aquest fotògraf sabadellenc. El resultat final d'aquest procés, com tant sovint passa amb els bons artistes, ha superat de llarg les millors expectatives.

La fotografia té un component de màgia i de misteri, potser per allò de que els negatius no són fàcilment identificables i han de restar ocults a l'espectador. Es considera obra acabada aquelles còpies en paper que el fotògraf va elaborar després de triar la composició i d'extreure'n el positiu amb una procediment concret. Hi ha, fins i tot, qui creu que són obra només aquelles còpies signades i entén la resta només com a provatura. És per això que tenir l'oportunitat d'estudiar i fer les primeres anàlisis d'un fons d'artista és sempre un privilegi.

Els tècnics de l'Arxiu Històric de Sabadell han inventariat, netejat i fotografiat 2.151 negatius en placa de vidre. A continuació, els tècnics del Museu d'Art de Sabadell han fotografiat els 99 positius d'època i han documentat tots els negatius en placa de vidre, establint relacions tant amb tots els positius que conserva el Museu (incloent els arribats per altres fons), com amb altres obres d'art. També s'han aconseguit identificar alguns dels personatges fotografiats, gràcies a la documentació d'època, tant si es tractava de retrats d'estudi de personatges coneguts (artistes, músics, toreros, actors i actrius, etc.) com de persones de l'entorn familiar del fotògraf.

Per tots aquests motius, es va donar a conèixer la disponibilitat pública d'aquest fons després de les tasques de digitalització i de documentació portades a terme, amb l'objectiu que de mica en mica historiadors i investigadors vagin enriquint i millorant el coneixement que tenim d'aquest imprescindible fotògraf que és Joan Vilatobà.

S'organitzà un seguit de mostres de petit format, en total 4 mostres, que es van presentar a la saleta de l'antic menjador de la Casa Turull, a la planta baixa sobre aspectes generals o concrets d'aquest fons.

- Balaguer. Consumismacions

20 novembre – 11 gener 2015
Sala del menjador. Casa Turull
Comissariat: MAS

L'exposició continuava el cicle de mostres de petit format i de curta durada que el Museu d'Art de Sabadell ha iniciat aquest any. Sota el títol *En vitrina*, el cicle ensenya treballs i propostes puntuals dels artistes contemporanis de Sabadell, o vinculats, que han tingut o tenen una representació important dins de l'activitat artística de la ciutat.

La mostra presentava una sèrie d'obres al voltant d'un tema central, el de la bossa de paper; treballades per Josep-Enric Balaguer amb tècniques diverses, com són el dibuix, la pintura o la fotografia.

El mateix autor descriu "la bellesa de la bossa de paper tal qual i simplement com el que és, una bossa de paper amb les seves singulars formes i textures. Les bosses de paper ens permeten acumular qualsevol cosa al seu interior, poden contenir el que l'observador més desitgi, poden contenir els nostres somnis i satisfer els nostres anhels consumistes.

Les bosses de paper com a símbol consumista, com en una il·lusió (falsa percepció de la realitat), en aquest cas podem parlar de consumismació (falsa percepció de l'efecte de consumir). Podríem dir que la situació social actual és en part resultat d'una Consumismació portada a l'extrem, que l'expressió plàstica d'aquest extrem ens porta a la bossa de paper com a símbol Pop.

Josep-Enric Balaguer i Pelegrí. Nom artístic: Balaguer, és un pintor conegut pel seu estil realista, el seu estil es considera sovint hiperrealista. La seva activitat artística s'estén al camp de la fotografia.

Viu i treballa entre Gratallops i Sabadell, on resideix des de 1963.

- Les itinerants

S'ha continuat la promoció i coordinació de les exposicions temporals de producció pròpia tant a espais de la nostra ciutat com en d'altres entitats del país.

L'any 2014 ha itinerat:

- *Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941 – 2013*

24 de gener al 23 de març

A *À cent mètres du centre du monde*, Perpinyà

Comissariat: Pilar Parcerisas

Organització: MAS

Amb el patrocini: Fundació Banc Sabadell

Amb catàleg

(Veure l'apartat de Xavier Oriach i Artur Heras del capítol d'exposicions)

2.3 Activitats

Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals, com visites guiades i/o dinamitzades, conferències, activitats familiars, itineraris, dominicals etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic.

- De dinamització:

- Diumenge, 2 de febrer: visita dinamitzada per famílies "La col·lecció del Museu d'art"
- Diumenge, 2 de març: visita guiada a l'exposició "*Manuel de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès*".
- Divendres, 14 de març: visita guiada a l'exposició *Montserrat Senserrich. Diàleg amb una figuera de Llimpet*, a càrrec de l'autora.
- Diumenge, 6 d'abril: visita dinamitzada per famílies "Els Segadors d'Antoni Estruch, un exemple de pintura històrica."
- Dijous, 10 d'abril: presentació del llibre *Cristalls de Bohèmia*, a càrrec de la seva autora Zeneida Sardà i Vicenç Grenzner i Fonoll.

Cristalls de Bohèmia és una crònica novel·lada basada en 864 manuscrits originals que daten del 1600 fins a l'actualitat. Narra la història de Vicenç Grenzner, un noi de 14 anys, fill d'uns cristallers de Bohèmia, que el 1814 emigra del seu poble natal per anar a Barcelona. Amb els anys, posarà una botiga de "cristal, loza y porcelana" al barri de la Ribera que prosperarà fins a obtenir el Segell Reial.

Al llarg de 200 anys, la nissaga dels Grenzner anirà emparentant amb importants nissagues catalanes, grans propietaris rurals, rics menestrals, burgesos de solera, de manera que el relat, escrit com una novel·la basada en fets reals, es converteix en un exemple paradigmàtic de com s'ha anat formant el teixit social de Catalunya des del segle XVI fins a l'actualitat. Una de les famílies més significades amb la que entroncarà la branca dels Grenzner és la dels importants industrials sabadellencs, els Turull.

Cristalls de Bohèmia descriu l'activitat del gran emprenedor, Pere Turull i Sallent, nascut el 1796, que va introduir la màquina de vapor a les seves indústries llaneres. Ens parla dels seus càrrecs polítics, de les famoses personalitats que visitaven la seva Casa-Fàbrica Turull, actual Museu d'Art de Sabadell, de la visita d'Isabel II i el seu seguici en el tricentenari de llaners de la família Turull.

I ens parla de Teresa Turull Comandran, del seu enllaç matrimonial amb un ric industrial del tèxtil de Sabadell, Antoni Oliver i Boixò, fundador del Banc de Sabadell, i avi del poeta Joan Oliver...

Cristalls de Bohèmia, amb un estil àgil i assequible, ens mostra així, d'anècdota en anècdota i amb unes pinzellades històriques que contextualitzen les vides dels diversos personatges, uns catalans que com deia Jaume Vicenç Vives, son "fruit de diversos llevats i, per tant, una bona llesca del país pertany a una biologia i a una cultura de mestissatge."

- Diumenge, 4 de maig: visita guiada a l'exposició "*Joan Vilatobà. Fotografies / Presentació*"
- Diumenge, 1 de juny: visita guiada a l'exposició "*Artur Heras. Paranyes, espills i banderes*".
- Diumenge, 6 de juliol: visita guiada a l'exposició "*Sabadell Obert 2013/2014*", a càrrec dels autors.
- Diumenge, 13 de juliol: col·loqui amb Oriol Arisa sobre el projecte "*Reconstrucció d'imaginari col·lectiu*"
- Dissabte, 27 de setembre: Itinerari familiar "*Escultures al Parc de Catalunya*", en el marc de les Jornades Europees de Patrimoni.
- Diumenge, 28 de setembre: itinerari familiar "*Escultures al centre*", en el marc de les Jornades Europees de Patrimoni.
- Diumenge, 5 d'octubre: visita dinamitzada per famílies "*Els Segadors d'Antoni Estruch, un exemple de pintura històrica*".
- Diumenge, 9 de novembre: xerrada "*Joan Vilatobà. Fotografies / L'ofici de fotògraf. Fotografia i fotògrafs de principis del segle XX*", a càrrec de Mariano Blanco, fotògraf responsable de la digitalització de la col·lecció Joan Vilatobà del MAS.
- Diumenge, 7 de desembre: visita guiada a l'exposició "*Joan Vilacasa. Viatges siderals*", a càrrec d'Àlex Mitrani, comissari de l'exposició.

- **Esdeveniments ciutadans**

Sant Jordi

El Museu d'Art va vendre les seves publicacions en una parada instal·lada al carrer, davant l'entrada, i va oferir un Taller de còmic i il·lustració per a infants de totes les edats, amb la col·laboració del Centre Berenguer i Norma Còmics.

Aplec de la Salut, 12 de maig

Es van programar visites guiades a l'exposició permanent i temporals.

Tallers per als casals d'estiu

S'han ofert tallers específics per als Casals d'estiu interessats, que han estat: *Paraules amagades a l'estiu i Els Turull reben visites a l'estiu*

Festa Major

Durant el dies de Festa Major, que tingué lloc els dies 6,7 i 8 de setembre, el MAS va organitzar visites guiades, itineraris i activitats per als més petits i les seves famílies; a més gaudí d'un horari especial que fou durant els tres dies d'11 a 14 h. i de 17 a 21 h.

- Visites guiades

Dissabte, 6 de setembre:

- . de 17h. a 18h. *Coneix la col·lecció. Portes obertes a les sales de reserva.*
- . de 18 h. a 19 h. *La col·lecció 1875 – 1936. Exposició permanent i La Casa fàbrica Turull .*
- . de 19h. a 20h. *Joan Vilacasas. Viatges siderals. Exposició temporal.*

Diumenge, 7 de setembre:

- . d'11 a 12h. *Coneix la col·lecció. Portes obertes a les sales de reserva.*
- . de 12h. a 13 h. *La col·lecció 1875 – 1936. Exposició permanent i La Casa fàbrica Turull .*
- . de 13 h. a 14 h. *Joan Vilacasas. Viatges siderals. Exposició temporal*
- . de 17h. a 18h. *Coneix la col·lecció. Portes obertes a les sales de reserva*
- . de 18 h. a 19 h. *La col·lecció 1875 – 1936. Exposició permanent i La Casa fàbrica Turull .*
- . de 19h. a 20h. *Joan Vilacasas. Viatges siderals. Exposició temporal*

Dilluns, 8 de setembre:

- . d'11 a 12h. *Coneix la col·lecció. Portes obertes a les sales de reserva.*
- . de 12h. a 13 h. *La col·lecció 1875 – 1936. Exposició permanent i La Casa fàbrica Turull .*
- . de 13 h. a 14 h. *Joan Vilacasas. Viatges siderals. Exposició temporal.*
- . de 17h. a 18h. *Coneix la col·lecció. Portes obertes a les sales de reserva.*
- . de 18 h. a 19 h. *La col·lecció 1875 – 1936. Exposició permanent i La Casa fàbrica Turull.*
- . de 19h. a 20h. *Joan Vilacasas. Viatges siderals. Exposició temporal.*

- Itineraris:

- . 7 de setembre, de 10.30 a 12.30 h. *Escultures al parc de Catalunya.*

- Activitats infantils i familiars:

. Dissabte, 6 de setembre:

11:30 h / Taller infantil "Lluvia de Monstruos" per Momaques. Adreçat a famílies amb nens entre 3 i 12 anys. Lloc: Aula didàctica. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

18h / Càpsules de teatre, petit tastet d'obres a càrrec de LauraTobias. Adreçat a famílies de totes les edats. Lloc: Espais diversos del MAS.

Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

. Diumenge, 7 de setembre:

11'30h / Taller infantil "Crea, imagina". Adreçat a famílies amb nens entre 8 i 12 anys. Lloc: Aula didàctica. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

18h / Les llegendes holandeses per a nens. Adreçat a famílies de totes les edats. Lloc: Aula didàctica. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

- Activitats al pati:

. Dissabte, 6 de setembre:

12h / Vermut Musical. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

19:30h / ArtCirc. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

. Diumenge, 7 de setembre:

12h / Vermut Musical

Espai on la música és protagonista per poder gaudir del millor chillout ambientat en l'estiu 2014. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

19:30 h / Performance DAN;CE. DROP ATTITUDES, NOT COURAGE, EMANCIPATE . Col·labora: Espai jove de Can Rull. Organitza: Taller d'Art Cultura i Creació, Museu d'Art de Sabadell i Ajuntament de Sabadell

- Art TACCTil. XIV Fira d'art i disseny

Dates: 6 i 7 de setembre de 2014

Lloc: Museu d'Art i plaça Ricard Simó i Bach

Horaris: d'11 h. a 14 h. i de 17 h. a 21 h.

El MAS ha organitzat la tretzena edició de la Fira d'art i disseny *Art a l'abast* que, amb la finalitat de facilitar l'accés del gran públic al món de l'art, ofereix als artistes que viuen a la ciutat i a la comarca un espai on, d'una manera lliure i directa, puguin donar a conèixer les seves propostes artístiques.

En aquesta ocasió, i per primera vegada, la Fira s'ha organitzat conjuntament amb una altra entitat, l'associació TACC (Taller d'Art, Cultura i Creació), que és una plataforma per a la discussió de l'art, de la cultura i del disseny, que ofereix eines que permetin la difusió del talent creador.

La coincidència d'objectius, i la voluntat d'aquesta associació d'organitzar una fira a la nostra ciutat, va fer que Museu d'Art i TACC s'aliessin per organitzar l'edició d'enguany de la tradicional fira d'art i disseny. Per això la fira va canviar de nom i es va dir *Fira d'art i disseny ART TACCTil*.

Aquest any la fira ha canviat d'ubicació i torna al Museu d'Art. Els primers anys, la Fira es feia a la plaça de Ricard Simó i Bach, davant per davant del museu. Hi havia encara pocs participants i tenia un caràcter molt casolà.

Però la Fira va anar creixent i va demanar buscar altres ubicacions capaces d'assumir més participants. Primer va ser la plaça del Gas i, els darrers anys, la plaça de l'Imperial. El 2014 la Fira ha tingut dos espais: la plaça Ricard Simó i Bach i el pati del Museu.

Finalment, en aquesta edició la Fira s'ha obert també a participants de fora de la ciutat i ha ofert tot d'activitats especialment dirigides al públic familiar.

Aquest any la Fira va comptar amb 37 participants.

Tallers de Nadal: Caga Tio!. Joan Vila Casas. Viatges siderals

Per aquestes festes, el Museu d'Art proposà tallers per a les famílies, en tant que es considera una fórmula adequada per aproximar els museus i els seus continguts a aquest tipus de públic d'una forma lúdica i de treball.

Els tallers anaven dirigits a adults amb infants més grans de 3 anys fins a 10 anys, diferenciant-los en dos grups de 3 a 6 anys i de 7 a 10 anys, per les seves singularitats.

Els continguts dels tallers estan vinculats a l'exposició temporal que es presenta, amb una proposta diferent i nova respecte al que ja es fa oferint al llarg de l'any, els primers diumenges de mes o durant els espais familiars de la festa major. D'aquesta manera, s'aconsegueix poder despertar un major interès.

El Museu d'Art ha presentat l'any 2014 l'exposició *Joan Vilacasas. Viatges siderals*, entre el 3 de setembre de 2014 i el 15 de febrer de 2015, que ha estat comissariada per Àlex Mitrani.

El taller per a famílies es va relacionar amb el món particular que Joan Vilacasas va crear en el seu estudi de Barcelona a partir d'objectes comprats als Encants Vells. Aprofitant que el Museu conserva un bon nombre d'aquests objectes, i que una part d'ells són els que conformaven la decoració del seu lavabo, es va proposar un taller relacionat amb aquest espai, amb un doble objectiu:

- Treballar amb objectes reciclats, a partir dels quals els participants facin una obra de creació pròpia. Es prenen com a model alguns dels objectes originals del lavabo de l'estudi de Joan Vilacasas.
- Fer un muntatge expositiu amb aquests objectes de creació i els objectes originals del lavabo de l'estudi de Joan Vilacasas.

El muntatge resultant es va mantenir fins al final de l'exposició, complementant-la.

El taller va anar a càrrec del col·lectiu Starter (<http://colectivostarter.wordpress.com/>), grup d'artistes especialitzat en propostes de disseny i de creació basades en la reutilització d'objectes en desús.

Els tallers es van oferir:

- Dimarts 30 de desembre, d'11 a 12:30h.

- Dimecres 31 de desembre, d'11 a 12:30h.
- Divendres 2 de gener, de 17:30 a 19h.

Les places eren limitades, màxim de 25 persones per taller, per ordre d'arribada.

Els preus eren els següents:

Entrades	Preu/sessió
General infant	2 €
Acompanyant	1 €
Nens i nenes de famílies nombroses i monoparentals	1 €
Majors de 65 anys i persones a l'atur	Gratuït

- **Esdeveniments nacionals/internacionals**

Dia i Nit internacional dels museus

Com cada any els museus de Sabadell s'uneixen per a la celebració internacional del Dia i la Nit dels museus que se celebra anualment el dia 18 de maig, i aquest any la nit s'ha celebrat el dia 17 de maig.

El Museu d'Art i el Museu d'Història de Sabadell, el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, el Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa i l'Espai Cultura, amplien aquesta celebració tot el cap de setmana amb jornades de portes obertes i activitats gratuïtes per tal que tots els ciutadans i ciutadanes.

L'Escola Illa de Sabadell ha col·laborat en la creació de la imatge de les diades, que han dissenyat les estudiants Helena Deu i Adrià García.

En cadascun dels museus participants s'han exposat algunes peces singulars de la seva col·lecció que s'han anomenat la Joia del Museu i s'han ofert tallers per a les famílies tot el cap de setmana.

Pel que fa al Museu d'Art s'ha pogut veure:

- . Exposicions permanents i exposicions temporals:
 - *La col·lecció 1875 – 1936. Exposició permanent*
 - *Artur Heras. Parany, espills i banderes.* Exposició temporal. Del 15 de maig al 13 de juliol de 2014. Comissari: Josep Salvador
- . La Joia del Museu: *Nu masculí. Joan Vilatobà. Fotografia.* Exposició temporal
- . Activitat familiar: *Sóc retratista*, dissabte, 17 a les 18 h. de 3 anys a 6 anys

Els museus de la ciutat també van proposar una gimcana familiar que convidava als participants a descobrir la Joia de cada museu. Entre els participants es van sortejar cinc lots de regal, amb obsequis dels museus organitzadors, que es van entregar el dia 22 de maig a les 18 h. en un acte a l'Espai Cultura Fundació Sabadell 1859.

Durant la Nit dels Museus de Sabadell, els visitants van poder descobrir gratuïtament les col·leccions així com els esdeveniments especials organitzats per aquesta diada. Des de les 20 h de la tarda a les 00 h del vespre els museus van obrir les seves portes amb cinc activitats organitzades en col·laboració amb diferents entitats i agrupacions de la ciutat, que van ser són: Papers de Versàlia, la Companyia Arketip resident al'Estruch, l'Orfeo de Sabadell, els Cors de Sarsuela de Sabadell i l'Escola de Música A Tempo

Aquest any un seguit d'entitats de Sabadell, van participar de la Nit dels Museus tot organitzant un circuit paral·lel d'activitats culturals durant la tarda de dissabte 17 de maig, aquests espais eren: Impaktes visuals, Espai foc, Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, Alliance Française i la seu de la Fundació Bosch i Cardellach i Joventuts Musicals de Sabadell.

Jornades Europees de Patrimoni

El Consell d'Europa va crear les Jornades l'any 1991 i, des d'aleshores, cada cop són més els països europeus que organitzen anualment activitats durant tot un cap de setmana de setembre o octubre. Catalunya s'hi va adherir des de la primera edició.

Ajuntaments, entitats i agrupacions culturals locals d'arreu d'Europa són els encarregats d'organitzar les activitats amb un clar objectiu: facilitar els recursos necessaris per descobrir i viure el patrimoni cultural, concebut com un bé comú tant a nivell local com a nivell europeu.

Aquesta iniciativa a Catalunya s'organitza per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i compta amb el suport de: Associació Catalana de Municipis, Federació de Municipis de Catalunya i Institut Ramon Muntaner.

Les Jornades Europees del Patrimoni arriben aquest any a Catalunya més vives que mai. El cap de setmana del 26, 27 i 28 de setembre, municipis de tot el territori mostraran el millor del seu patrimoni a través de portes obertes, visites guiades i activitats de tota mena.

Exposicions, conferències, jornades de portes obertes, visites guiades, tallers, rutes a peu i en bicicleta, concursos de fotografia. Durant 3 dies, 237 municipis de tot Catalunya ofereixen 376 activitats de tot tipus. Diferents formes d'apropar-nos a la riquesa patrimonial del nostre país i descobrir llocs històrics, arquitectura monumental, jardins, arqueologia, patrimoni industrial o museus, entre moltes altres possibilitats.

El Museu d'Art de Sabadell participa de les Jornades europees de patrimoni d'enguany proposant dos itineraris per conèixer millor algunes de les escultures que es troben als nostres carrers.

A dia d'avui, als diferents barris de Sabadell podem gaudir de quasi una vuitantena d'escultures, entre peces escultòriques exemptes, relleus, plaques commemoratives, fonts, creus de terme, edicles o d'altres modalitats d'objectes amb un valor històric i/o artístic. El conjunt és un autèntic tresor a l'aire lliure que embelleix els nostres carrers i places, i a la vegada també un testimoni permanent de la història de la nostra ciutat i dels seus protagonistes; múltiples i diversos són els orígens d'aquestes obres, la major part tenen un significat

concret i són nascudes per iniciativa de col·lectius ciutadans per homenatjar persones, entitats, dates, llocs o idees que s'han considerat significatives, i, en definitiva, acaben convertint-se en punts de referència dins el nostre paisatge urbà.

L'escultura més antiga data de l'any 1917 i la trobem a la Plaça del Doctor Robert, en homenatge a Sallarès i Plà de la mà de Josep Clarà; de 1919 són les Fonts del Trinxeraire i de la Granota de la Rambla de Josep Capmeny, còpies de dues escultures anteriors ja existents a Barcelona. Entre les més recents, de l'any 2011 hem de destacar l'escultura d'Agustí Puig en homenatge a Antoni Farrés, ex alcalde de la ciutat al Parc Catalunya o la de Jordi Roca en homenatge a Miquel Crusafont a la recent remodelada plaça del mateix nom.

Entre els diversos autors d'aquestes escultures trobem representada la tradició artística de la nostra ciutat; a més dels ja anomenats, destaquem les 7 escultures existents d'Adolf Salanguera o les 8 existents de Camil Fàbregas, i també d'artistes com Joan Maurí Espadaler, Josep M. Brull, Pepita Brossa, Benet Ferrer, Antoni Marquès, Joan Vila Puig, entre d'altres. No podem oblidar l'existència d'autèntiques obres mestres d'escultors de renom nacional com són: Frederic Marés, Enric Casanovas, Josep M. Subirachs, Joan Brossa, Antoni Tàpies o Gabriel.

Els dos itineraris proposats van ser:

- Dissabte, 27 de setembre, de 6 a 8h. de la tarda. ESCULTURES AL PARC DE CATALUNYA. Itinerari familiar. Punt de trobada: Als peus de l'escultura **A de Barca** de Joan Brossa al Parc de Catalunya.
- Diumenge, 28 de setembre, d'11 a 1h. del matí. ESCULTURES AL CENTRE. Itinerari familiar. Punt de trobada: Museu d'Art de Sabadell.

Dia Internacional de les persones amb discapacitat

Amb motiu del Dia Internacional de les persones amb discapacitat, que és el 3 de desembre, el 2014 el MAS va programar activitats especialment dirigides a persones amb discapacitat intel·lectual, que s'han preparat conjuntament amb responsables de diferents entitats de la ciutat.

Les activitats s'han fet entre finals de novembre i principis de desembre. Es tractaven d'activitats tancades, adreçades a grups específics i molt reduïts, ja que la discapacitat intel·lectual necessita d'una atenció especial que és molt important que estigui vehiculada a través de les persones que habitualment hi treballen.

És el segon any que el Museu d'Art organitza activitats amb motiu d'aquest dia, dirigides especialment a persones amb dificultats d'accessibilitat. Des de l'any 2012, la millora de l'accessibilitat és un dels objectius principals de la programació del Museu, que vol oferir recursos per a la integració social d'aquests col·lectius en la vida cultural de la ciutat.

Les visites que s'han ofert:

- Activitat Centre Bauma: visita a l'exposició permanent i activitat de taller, els dimarts 25 de novembre i 2 i 9 de desembre de 2014, a les 11:45h.

- Activitat Esplai Grandalla: visita i taller relacionats amb el grup Gallot, el dimecres 26 de novembre del 2014.

En total, el Museu es va fer accessible una vintena de nois i noies de diferents edats i els va proporcionar una experiència enriquidora relacionada amb la cultura, el lleure i el seu propi enriquiment personal. Igualment, el Museu s'ha compromès amb altres col·lectius de la ciutat, adreçats a altres tipus de discapacitat, per poder-los oferir activitats adequades a les seves necessitats al llarg de 2015.

2.4 Altres col·laboracions

S'han continuat les col·laboracions habituals amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com amb entitats locals o nacionals per al desenvolupament de diferents accions.

- Amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell

- Regidoria de cultura

- Amb l'Estruch. *Sabadell Obert*.

Tercera convocatòria de residències de treball per artistes sabadellencs i exposició final al museu. El Museu d'art forma part del jurat de selecció.

- Escultures a la via pública

S'ha seguit col·laborant en la programació i coordinació de diverses tasques del programa d'escultures vinculat a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, com és l'estudi tècnic i l'elaboració d'informes de conservació, restauració i ubicació.

- Pati del Museu d'Art

Durant l'any el pati del MAS ha estat utilitzat per portar-hi a terme diverses programacions de la Regidoria de Cultura, com el Festival 30 Nits (Flamenc, el dia 19 de juliol).

- Regidoria d'Educació. Participació en el Programa Ciutat i Escola

Des del MAS s'ha continuat participant amb el programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions del Consell d'Entitats, del qual som membres de la Junta, així com en la inclusió de les activitats per escolars que fa el museu en la seva revista i en la pagina web. Tanmateix s'ha col·laborat en càlcul i en la tramesa de les dades del públic escolar, per nivells educatius, que ha participat a cada una de les activitats dels Museus Municipals de Sabadell.

També s'ha col·laborat amb l'activitats organitzada per la regidoria d'educació: El misteri del patge Bernat, una gimcana familiar celebrada el 13 de desembre que volia potenciar els valors de la cooperació, la solidaritat i la importància del treball en família. L'activitat estava organitzada per l'Ajuntament de Sabadell, i patrocinada per Banc de Sabadell, Aigües Sabadell (CASSA) i Viena.

- Regidoria de Serveis Socials

Per a la difusió del mòdul multisensorial *La mirada tàctil. Joan Vila Cinca o l'origen de l'art de Sabadell* i per l'organització d'activitats diverses al voltant del Dia de la discapacitat es comptà amb la col·laboració de la regidoria de Serveis Socials.

Pels continguts veure aparta de l'exposició permanent.

La Mirada Tàctil és una iniciativa de la Xarxa de Museus Locals dels Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona, que compta amb l'assessorament de l'ONCE Catalunya, i té com a objectiu garantir l'accessibilitat cultural a tota la ciutadania.

- Amb entitats locals i nacionals

- Concurs de dibuix CASSA

El MAS col·laborà, com és habitual, en els premis de dibuix per a infants de CASSA, en els quals participà Engràcia Torrella com a membre del jurat, que es reuní el dia 23 de gener a la seu de l'entitat.

- Aula d'extensió universitària per a gent gran

Durant l'any es continuaren les trobades amb l'aula d'extensió universitària per a la gent gran iniciades l'any 2013, sobre tot en dues direccions: millorar la participació dels seus usuaris en les activitats programades del Museu d'Art i programar activitats en col·laboració, previstes per al 2015.

- Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona

El MAS participa a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus que la conformen, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc.

Durant aquest any destaquem:

- La Mirada tàctil

La Mirada Tàctil és un programa de la Xarxa de Museus Locals dels Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona que té com a objectiu facilitar l'accés als museus locals a tots aquells col·lectius amb algun tipus de discapacitat.

La primera fase d'aquest projecte va consistir en la subvenció de mòduls multisensorials en aquells museus que ho val sol·licitar. Aquests mòduls oferien un espai d'interpretació tàctil adreçat a tothom però especialment adaptat i dissenyat per aquells visitants que presenten algun tipus de dificultat visual, ceguesa o mobilitat reduïda.

El 20 de juny de 2013 el Museu d'Art de Sabadell va presentar el mòdul titulat *La Mirada Tàctil. Joan Vila Cinca o l'origen de l'art a Sabadell*. Instal·lat de forma permanent, aquest recurs museològic presenta els orígens de l'art a al ciutat, de la mà d'un dels seus protagonistes, Joan Vila Cinca, i d'una de les obres més emblemàtiques de l'exposició permanent del Museu, la panoràmica de Sabadell que va pintar per decorar l'estand del Gremi de Fabricants de l'Exposició Universal de Buenos Aires de l'any 1910.

La segona fase del programa, que es va presentar l'abril de 2014, va oferir als museus la possibilitat de produir un vídeo en la llengua de signes i subtitulats,

especialment pensats per als col·lectius de persones sordes signats i oralistes. Aquesta iniciativa va comptar amb l'assessorament de la Federació de Sords de Catalunya (FESOCA).

El MAS va participar en l'elaboració del vídeo corresponent al mòdul multisensorial, al qual es pot accedir a través de telefonia mòbil, utilitzant el senyal del codi QR, però també a través del canal de Youtube del programa la Mirada Tàctil, al web del MAS, al de la Diputació de Barcelona i al de la FESOCA.

- Oficina de Promoció turística de la Diputació de Barcelona

L' Organisme Autònom Museus i Arxiu Històric es va donar d'alta al "Cercle de Turisme" que gestiona l'Oficina de promoció turística de la Diputació de Barcelona; amb l'objectiu principal de promoure que els productes i serveis turístics de la nostra destinació arribin als mercats emissors i siguin comercialitzats en les millors condicions a través d'una plataforma de participació i cooperació de les empreses de promoció del sector turístic i les entitats territorials de gestió turística.

Durant aquest any destaquem:

- **Creació del Passaport de museus del Vallès Occidental:** amb la finalitat de posar en valor el patrimoni dels diversos museus de la comarca del Vallès Occidental a través del turisme de proximitat i aprofitant les sinèrgies que es poden generar entre els diversos equipaments museístics inclosos en la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, els museus i equipaments patrimonials de Sant Cugat, Terrassa, Sabadell, Cerdanyola, Ripollet, Rubí i Castellbisbal van proposar una acció conjunta de promoció i difusió.

L'activitat es resumeix en una campanya de promoció turística cultural conjunta dels diversos equipaments a partir de la creació d'una ruta pels diversos espais patrimonials que compta amb el suport d'uns elements comunicatius conjunts com el carnet de la ruta del patrimoni cultural del Vallès occidental, dels diversos obsequis de cada punt de la ruta i de l'obsequi final. També compta amb altres elements comunicatius específics per a les xarxes socials, una pàgina web o mitjans per a obtenir més informació immediata de cadascun dels equipaments (codis, QR, etc.).

Aquesta proposta pretén arribar a un públic familiar i a aquell públic prèviament ja interessat en el patrimoni local però que desconeix les potencialitats de la comarca.

El Passaport de museus del Vallès Occidental esa va presentar al públic el 28 de gener del 2015.

- Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya

El MAS col·labora amb el servei de museus elaborant enquestes, transmeten còpia del programa de documentació, entre d'altres....

- Xarxa de Museus d'Art de Catalunya

El conseller de Cultura, Ferran Mascarell, el president del Museu Nacional d'Art de Catalunya, Miquel Roca, i els màxims representants de 13 museus d'art de Catalunya van signar el 16 d'octubre, la constitució de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, desplegament del Pla de Museus de Catalunya, que preveu la configuració de quatre grans àmbits dins del sector dels museus: història de l'art, història de la societat, contemporaneïtat i ciències naturals.

El Museu Nacional d'Art de Catalunya encapçala i articula aquesta Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, integrada pels museus següents: la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, de Vilanova i la Geltrú; el Museu d'Art de Girona; el Museu Episcopal de Vic; Museu Diocesà i Comarcal de Solsona; el Museu del Cau Ferrat, de Sitges; el Museu de la Garrotxa, d'Olot; el Museu d'Art Jaume Morera, de Lleida; el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal; el Museu de l'Empordà, de Figueres; el Museu de Reus; el Museu de Valls; el Museu de Manresa i el Museu d'Art de Sabadell.

El patrimoni artístic forma part del patrimoni cultural català i, en aquest sentit, ha de ser objecte de protecció, conservació, investigació i difusió per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Cultura.

La Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, va crear l'actual Museu Nacional d'Art de Catalunya, restablint la unitat de les col·leccions de l'antic Museu d'Art de Catalunya i del Museu d'Art Modern, i el declara Museu Nacional, esdevenint capçalera dels museus d'art catalans.

En la consciència que el Museu Nacional d'Art de Catalunya ha d'exercir de Museu Nacional, des de la complementarietat i la col·laboració amb la resta del territori, es considera que és la institució adient per a dur a terme la necessària coordinació d'un sistema que permeti reforçar i singularitzar els museus d'art del país.

El museu d'art de Sabadell coincideix en la necessitat d'articular una xarxa que permeti coordinar les polítiques de conservació, difusió i dinamització cultural del patrimoni artístic que gestionen. El Departament de Cultura, com a òrgan encarregat per la Llei de difondre el patrimoni cultural, ha de ser part activa en la difusió d'aquest patrimoni, mitjançant actuacions de foment i a través del Museu Nacional.

A banda dels museus membres de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, es crea la figura del "museu col·laborador", per a totes aquelles institucions museístiques inscrites al Registre de Museus de Catalunya que ja pertanyen a altres xarxes nacionals de museus o aquelles institucions que manifestin la seva voluntat de participar de forma puntual de les activitats de la Xarxa.

Els objectius principals en el desplegament de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya han de ser la millora de la gestió de les col·leccions, la millora dels equipaments i el desplegament de programes de treball conjunts, dins del respecte de la missió específica de cada museu.

Les actuacions a dur a terme en relació amb el patrimoni artístic es definiran mitjançant programes que s'aprovaran anualment i que es regiran per una política unitària, tot respectant la diversitat de cadascun dels museus que componen la xarxa.

Aquests programes incidiran en la qualitat dels equipaments, les pràctiques professionals i les activitats i serveis; en la documentació i conservació de les col·leccions; en campanyes de difusió a través de les respectives webs de les institucions signants, entre d'altres.

El Departament de Cultura, mitjançant el Museu Nacional, articularà mesures de protecció del patrimoni, difusió, formació i dinamització territorial del patrimoni artístic contingut en els museus que componen la Xarxa, que disposarà d'una dotació atorgada per aquell. La distribució dels recursos es farà en base a criteris establerts de comú acord i per a projectes d'interès general.

Els centres que integren la Xarxa, juntament amb el Museu Nacional, elaboraran anualment una proposta d'actuació que compregui els projectes a realitzar l'any següent.

2.5 Publicacions

Les noves publicacions editades i/o distribuïdes durant l'any 2014 des del MAS han estat les següents:

- *Manual de resistència i acció. L'escultura d'Antoni Marquès*. Catàleg a cura de Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat.
- *Joan Vilacasas. Viatges siderals*. Catàleg a cura del Museu d'Art de Sabadell.
- *Revista Arraona*, núm. 34. Editada pels Museus Municipals de Sabadell i l'Arxiu Històric de Sabadell.

La revista conté un dossier monogràfic sobre els fets de 1714, dels quals se'n celebrà el Tricentenari, coordinat per Josep Abad i Sentís amb un total de 12 articles. A banda, la revista recull diversos articles sobre algunes de les activitats realitzades recentment pels museus municipals i l'Arxiu Històric; pel que fa al Museu d'Art: "De la restauració a l'experiència. La col·laboració entre el Museu d'Art de Sabadell i l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya" i a càrrec de Rosa m. Gasol, Anna Miquel, "Intervenció de conservació i restauració de cinc pintures sobre tela. Les Al·legories de les arts de la Casa Barata"

Destaquem l'article: - Maria Gràcia Salvà Picó, "Les Al·legories de Can Barata. Estudi històricoartístic"

2.6 La comunicació

Durant el 2014 s'ha continuat treballant per millorar la comunicació de les exposicions i activitats programades pel MAS, a través de diverses accions:

- Pàgina WEB dels MMS

La presència activa dels museus i dels centres d'art a la web social es ja avui una realitat dominant, de la que els nostres museus municipals no volien quedar-ne al marge. Internet és un instrument de comunicació massiu, amb enormes potencialitats i nous instruments de comunicació audiovisuals.

La pàgina web dels museus municipals té tres característiques principals:

1. pretén oferir als usuaris els màxim d'informació sobre la nostra missió, continguts, col·leccions, exposicions i activitats, oferta pedagògica, serveis... d'una manera intuïtiva i ràpida i de qualitat .
2. pretén ser un aparador de les novetats, principalment de les produïdes per les nostres institucions, com poden ser noves exposicions temporals, conferències, tallers, treballs interns, col·laboracions, etc.... però també d'altres institucions similars que puguin ser d'interès, a través de les seccions *Destacats*, *Agenda i Exposicions temporals*.
3. pretén ser una eina de comunicació a dues bandes, d'opinió i de treball comú.

La pàgina web està articulada a nivell general en dos grans blocs, un per cada museu, el d'art i el d'història, que repeteixen àmbits temàtics, i sovint els comparteixen ... a més de tres seccions de comunicació d'activitats comuna, ens referim a Destacats, Agenda i Exposicions temporals.

- *La pàgina principal.*

Hi podem trobar els accessos directes als dos àmbits principals que són el MAS i el MHS, a més de les seccions *Agenda*, *Destaquem* i *Exposicions temporals*, la informació pràctica, links destacats i connexió directe als facebook dels museus.

- *Àmbits*

Els dos museus comparteixen el àmbits: presentació, les col·leccions, exposició permanent, exposicions temporals, activitats per a escoles i grups, publicacions, documents, serveis, recerca, informació pràctica i visites virtuals.

Aquestes seccions tenen diversos nivells informatius, que permeten segons els interessos dels usuaris a accedir fins a un gran nivell d'informació i especialització.

Pel que fa al Museu d'Art, destaquem els àmbits i els continguts següents:

- *La casa fàbrica Turull*: ordenada amb els àmbits de *La família*, *La casa fàbrica*, *La fàbrica i els negocis*, *Els Turull reben visites*, *Estances públiques i cambres privades* i *Mobiliari de gust isabelí*.

- *Les col·leccions*: agrupades d'una forma descriptiva per cronologia i estil; així doncs el protagonisme és per a la col·lecció d'art local, agrupada amb els àmbits següents: *Academicismes del segle XIX*, *De l'Art Nou als anys trenta*, *De la tradició a l'abstracció*, *Del nuagisme a la crisi de l'art informal*. *El Grup Gallot*, *Els setanta*. *L'art conceptual*, *Els vuitanta*. *La postmodernitat*, *Desaparició dels límits geogràfics*. *Les noves tecnologies*, sense oblidar *Altres col·leccions* com són la de *Mobiliari i arts decoratives* i d' *Autors forans*.

Des d'aquí es pot accedir a un inventari de tots els autors presents a la col·lecció, per ordre alfabètic, així com a un llistat complet de les obres de la col·lecció, amb un recull de les seves dades bàsiques.

- *L'exposició permanent* del museu d'art recull a més dels àmbits presents a l'edifici principal també les obres presents al pati del museu així com l'inventari exhaustiu de les escultures existents a la via pública.

Destaquem que cada àmbit de l'exposició permanent, *Academicismes* i *De l'art nou als anys trenta* conté un resum biogràfic de cada autor present així com les imatges de les obres exposades de gran qualitat; també textos complementaris escrits per importants historiadors catalans.

- *Les exposicions temporals*, ordenades per actuals, futures i passades, amb un important resum de continguts.

- *Les activitats per a escoles i grups*, es mostren com un gran inventari i aparador informatiu, ordenades per tipologia, i facilitant-ne la inscripció tot connectant directament amb la pàgina de ciutat i escola de la regidoria d'educació

- *Les publicacions* inclouen totes les col·leccions editades pel museu, amb una fitxa descriptiva comuna.

- *Documents* recull tots aquells textos considerats d'interès, per exemple les memòries anuals, on es troben resumides totes les activitats portades a terme.

- *Serveis* pretén facilitar la comunicació amb els usuaris, així descriu la *biblioteca i Centre de Documentació, les consultes a les col·leccions, les pràctiques d'estudis, els préstecs d'obra, la cessió d'espais, botiga i arxiu fotogràfic*

- *Recerca* defineix els objectius de treball del MAS, i està obert a ser un canal de comunicació i de difusió de diferents projectes.

- *Informació pràctica*

- *Visites virtuals*

- Elements de difusió

S'han continuat el elaborant els materials de difusió, ens referim a la postal, punt de llibre i fulls de sala de les exposicions temporals

- Mitjans de comunicació

S'han continuat elaborant els dossiers i materials necessaris per als mitjans de comunicació existents, premsa, ràdio i televisió.

2.7 Programa pedagògic

Durant l'any 2014 s'ha seguit dedicant especial atenció a la vessant educativa en tots els àmbits de la programació, des de la mateixa concepció de les exposicions, permanent i temporals, passant per la recerca de temes d'interès, fins a la diversificació de l'oferta de les activitats paral·leles i de dinamització, amb l'objectiu d'arribar i d'interessar a tot tipus de públic.

Destaquem:

- L'oferta d'activitats didàctiques permanent del MAS es centra, bàsicament, en el **públic escolar**. S'ofereixen un seguit d'activitats - visites guiades, visites dinamitzades, tallers i itineraris - per a diferents nivells educatius, que persegueixen objectius diversos, bàsicament centrats en la divulgació dels continguts històrics i artístics propis del museu, i també en el contacte directe i la contemplació de les obres artístiques exposades. S'adjunta en forma de resum l'oferta per a grups existent.

	Durada	Preu	A qui s'adreça
Visites guiades*			
Coneix el MAS i la Casa Fàbrica Turull	1h 30	46,35 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Coneix la Casa Fàbrica Turull	1h	30,90 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Museu d'Art de Sabadell. Artistes, obres i vivències	1h	30,90 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Museu d'Art de Sabadell. Una institució amb història	1h	30,90 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Xavier Oriach. Cartografia pictòrica 1941-2013	1h	30,90 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Exposicions temporals	1h	30,90 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Activitats dinamitzades			
Paraules amagades petit*	1h	30,90 €	2n Ed. infantil i inicial d'Ed. primària
Els Turull reben visites	1h 30	60,00 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
L'estudi d'un quadre. El Corpus de Sang	1h 30	60,00 €	superior de primària, ESO, batxillerat, FP i adults
Paraules amagades. Art i llenguatge	1h 30	60,00 €	mitjà i superior d'Ed. primària, ESO, batxillerat, FP i adults
Itineraris*			
El Modernisme a Sabadell	2h	61,80 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Reixes i Rajoles. Arquitectura i ornamentació	2h	61,80 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Escultures al carrer	2h	61,80 €	Ed. primària, ESO, batxillerat, F. P. i adults
Tallers			
Mira qui et mira petit	1h	100,00 €	2n d'Ed. infantil
Fes visible l'invisible petit	1h	100,00 €	2n d'Ed. infantil
Fes visible l'invisible	1h 30	135,00 €	inicial i mitjà d'Ed. primària
Mira qui et mira	1h 30	135,00 €	Ed. primària
Sabadell del meu record	1h 30	80,00 €	mitjà i superior d'Ed. primària
Imatges en moviment	2h	100,00 €	ESO, batxillerat, F.P. i adults
Sóc retratista	1h 30	80,00 €	Ed. primària
Els nostres paisatges	1h 30	80,00 €	mitjà i superior d'Ed. primària
Teatre			
Es ven piano	1h	460,00 €	mitjà i superior de primària, ESO, batxillerat, F.P. i adults

- S'ha ampliat l'oferta d'activitats per a grups amb una de nova: **Es ven piano**, una activitat de teatre, adreçada a alumnes de cicle mitjà i superior de primària, ESO, Batxillerat, Formació professional i adults. Es tracta d'una obra de teatre de petit format, a càrrec de la companyia al GALLINER.

L'obra "Es ven piano" està contextualitzada al primer quart del segle XX. Es desenvolupa a la casa fàbrica Turull i està protagonitzada per quatre membres de la família, on es va teixint una història presentada des de quatre punts de vista diferents. L'espectador va seguint aquest arguments i als quatre personatges a través dels salons històrics de la casa, una casa que encara desprèn aquella essència històrica que només alguns espais han sabut mantenir.

Els objectius són: conèixer i entendre la família Turull com a un exemple de família burgesa industrial d'una manera lúdica, veure què és una casa fàbrica i apropar-se a l'eclèctic gust de l'època, l'estil isabelí.

- L'empresa local Arca Temàtica s'ha fet càrrec a partir d'aquest curs dels **monitoratges**.

- S'ha prioritzat també l'atenció al **públic familiar i l'espai Família'RT**.

Val a dir que en els darrers anys els *Tallers de Nadal i de Festa Major* s'han programat específicament per a les famílies, a partir de l'oferta escolar existent o encarregant nous materials i tallers de les exposicions temporals i permanents.

- El **públic adult** gaudeix d'una oferta, depenent de la programació i els recursos disponibles, entre setmana i els caps de setmana, amb conferències, presentacions, cursos, visites guiades, itineraris, etc.

- Destaquem els contactes portats a terme amb entitats especialitzades amb **persones amb discapacitats**, així com el desenvolupament d'activitats, de manera que es consolida una oferta estable i permanens per aquesta tipologia de grups amb necessitats específiques.

2.8 Dades d'assistència

2014

ANY 2014	INDIVIDUALS	EN GRUP		TOTAL
	Visitants	Núm. grups	Visitants	
gener	154	19	442	596
febrer	439	9	196	635
març	440	16	360	800
abril	317	14	343	660
maig	4425	26	621	5046
juny	386	6	144	530
juliol	1105	2	50	1155
agost	40	0	0	40
setembre	13919	0	0	13919
octubre	280	6	153	433
novembre	408	14	385	793
desembre	264	4	98	362
TOTAL	22177	116	2792	24969

2013

ANY 2013	INDIVIDUALS	EN GRUP		TOTAL
	Visitants	Núm.grups	Visitants	
gener	504	11	279	783
febrer	679	12	305	984
març	530	12	313	843
abril	319	22	536	855
maig	6913	25	661	7574
juny	580	12	289	869
juliol	2193	2	50	2243
agost	54	0	0	54
setembre	7872	3	76	7948
octubre	291	15	360	651
novembre	266	19	496	762
desembre	229	10	162	391
TOTAL	20430	143	3527	23957

